

Förbättring av informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism Arbetsgruppens promemoria

Finansmarknaden

FINANSMINISTERIETS PUBLIKATIONER – 2023:55

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Förbättring av informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Arbetsgruppens promemoria

Finansministeriet

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Finansministeriet

Upphovsrättslag (404/1961) 9 § Verk utan upphovsrättsskydd

ISBN pdf: 978-952-367-637-4

ISSN pdf: 1797-9714

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Helsinki 2023 Finland

Förbättring av informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Arbetsgruppens promemoria

Finansministeriets publikationer 2023:55		Tema	Finansmarknaden
Utgivare	Finansministeriet		
Utarbetad av	Finansministeriet		
Språk	Svenska	Sidantal	79

Referat

Arbetsgruppen har utarbetat en handlingsplan och ett utkast till regeringens proposition om ett effektivare informationsutbyte i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism. I sitt arbete har arbetsgruppen beaktat målen i Sanna Marins regeringsprogram om förbättrat informationsutbyte mellan myndigheter samt innehållet i åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet för åren 2020–2023. Arbetsgruppens arbetet grundade sig på en utredning om förbättringen av informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism, som finansministeriet publicerade den 1 april 2022.

Arbetsgruppen föreslår ändringar och preciseringar i bestämmelserna om behandling av registeruppgifter om verkliga förmånstagare samt i bestämmelserna om behandling av uppgifterna i penningtvätsregistret för att säkerställa att de är korrekta, aktuella och förneliga med dataskyddsbestämmelserna. Arbetsgruppen föreslår dessutom att bristerna i skyddspolisens tillgång till information rättas till. De uppkom i speciallagstiftningen efter att skyddspolisens blev underrättelsemyndighet i stället för förundersökningsmyndighet. Det föreslås också att arbets- och näringsministeriets tillgång till information ska effektiviseras genom att det får rätt att få uppgifter ur penningtvätsregistret i syfte att skydda den nationella säkerheten.

Utöver lagstiftningsändringarna föreslår arbetsgruppen också ändringar i den praktiska verksamheten som effektiviserar utbytet av information mellan myndigheter och övervakare enligt penningtvättslagen.

Nyckelord Finansmarknaden, penningtvätt, verksamhet mot terrorism, informationsutbyte

---

ISBN PDF	978-952-367-637-4	ISSN PDF	1797-9714
Ärendenummer	VN/13472/2022	Projektnummer	VM063:00/2022

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-637-4>

Tietojenvaihdon parantaminen kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistöiminnassa

Työryhmämuistio

Valtiovarainministeriön julkaisu 2023:55		Teema	Rahoitusmarkkinat
Julkaisija	Valtiovarainministeriö		
Yhteisötekijä	Valtiovarainministeriö		
Kieli	Ruotsi	Sivumäärä	79

Tiivistelmä

Työryhmä on laatinut toimintasuunnitelman ja luonnoksen hallituksen esitykseksi tietojenvaihdon tehostamiseksi kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistöiminnassa. Työryhmä on ottanut työssään huomioon Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteet viranomaisten tietojenvaihdon parantamisesta sekä Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman vuosille 2020–2023. Työryhmän työskentely pohjautui valtiovarainministeriön 1.4.2022 julkaisemaan selvitykseen tietojenvaihdon parantamisesta kansallisessa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistöiminnassa.

Työryhmä ehdottaa muutoksia ja täsmennyksiä tosiasiallisia edunsaajia koskevien rekisteritietojen sekä rahanpesurekisteritietojen käsittelyä koskeviin säännöksiin rekisteritietojen oikeellisuuden, ajantasaisuuden ja tietosuojasääntelyn vaatimustenmukaisuuden varmistamiseksi. Lisäksi työryhmä ehdottaa korjattavaksi suojelupoliisin tiedonsaannin puutteita, joita erityislainsäädäntöihin jäi suojelupoliisin tehtävien muututtua esitutkintaviranomaisesta tiedusteluviranomaiseksi. Myös työ- ja elinkeinoministeriön tiedonsaantia ehdotetaan tehostettavaksi lisäämällä työ- ja elinkeinoministeriölle oikeus saada tietoja rahanpesurekisteristä kansallisen turvallisuuden suojaamisen tarkoituksessa.

Sääntelymuutosten lisäksi työryhmä ehdottaa myös käytännön toimintaan muutoksia, jotka tehostaisivat viranomaisten ja rahanpesulain mukaisten valvojien tietojenvaihtoa.

Asiasanat Rahoitusmarkkinat, rahanpesu, terrorisminvastainen toiminta, tietojenvaihto

ISBN PDF	978-952-367-637-4	ISSN PDF	1797-9714
Asianumero	VN/13472/2022	Hankenumero	VM063:00/2022

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-637-4>

Improving the Exchange of Information in the National Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing Working Group Memorandum

---

Publications of the Ministry of Finance 2023:55	Subject	Financial Markets
Publisher Ministry of Finance		
Group author Ministry of Finance	Pages	79
Language Swedish		

Abstract

A working group appointed by the Ministry of Finance has drawn up an action plan and a draft government proposal for improving the exchange of information in the national prevention of money laundering and terrorist financing. In its work, the working group took into account the objectives laid down in the Government Programme of Prime Minister Sanna Marin's Government to improve the exchange of information between authorities as well as the Action Plan for Tackling the Grey Economy and Economic Crime for 2020–2023. The Report on Improving the Exchange of Information in the National Prevention of Money Laundering and Terrorist Financing, published by the Ministry of Finance on 1 April 2022, served as the basis for the working group's discussions.

The working group proposes amendments and clarifications to the provisions governing the processing of the register information on beneficial owners and the information contained in the money laundering register in order to ensure that the register information is correct and up to date and complies with the requirements of data protection regulations. The working group also proposes addressing the deficiencies in the Finnish Security and Intelligence Service's access to information that remained in the special legislation when the role of the Finnish Security and Intelligence Service changed from a criminal investigation authority to an intelligence authority. It is also proposed that the Ministry of Economic Affairs and Employment's access to information be improved by granting the Ministry the right to obtain information from the money laundering register for the purpose of protecting national security.

In addition to the legislative amendments, the working group also proposes such changes to practical activities that would make the exchange of information between the supervisory authorities defined in the Act on Preventing Money Laundering and Terrorist Financing and other authorities more efficient.

Keywords Financial markets, counter-terrorism, money laundering, exchange of information

---

ISBN PDF	978-952-367-637-4	ISSN PDF	1797-9714
Reference number	VN/13472/2022	Project number	VM063:00/2022

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-637-4>

Innehåll

Till finansministeriet	8
1 Arbetsgruppens handlingsplan för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism	12
1.1 Handlingsplanens bakgrund och syfte	13
1.2 Handlingsplanens struktur och innehåll	14
1.3 Villkor som är beroende av arbetsgruppens mandat	15
1.4 Behov av ändringar i lagstiftningen som främjas i regeringens propositionsutkast	16
1.4.1 Ändringsförslag som avser uppgifternas korrekthet och aktualitet i förmånstagarregistret ...	17
1.4.1.1 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, 6 kap. 5 §	17
1.4.1.2 Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, 18 och 20 §	18
1.4.2 Förslag om ändring av behandlingen av uppgifterna i penningtvätsregistret	19
1.4.2.1 Lag om centralen för utredning av penningtvätt, 3 och 4 §	19
1.4.2.2 Lag om tillsyn över utlänningars företagsköp, ny 8 b §	22
1.4.3 Förslag till ändringar som gör det möjligt att få de fullgöranderapporter som behövs för att skydda den nationella säkerheten	22
1.4.3.1 Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, 19 §	23
1.4.3.2 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi, 6 §	24
1.4.3.3 Lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, 255 §	25
1.4.3.4 Lag om pension för arbetstagare, 205 §	25
1.4.3.5 Lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner, 22 b §	26
1.4.4 Övriga ändringsförslag som skyddandet av den nationella säkerheten förutsätter	26
1.4.4.1 Lag om Finansinspektionen, 71 §	26
1.5 Behov av ändringar i lagstiftningen som inte främjas i arbetsgruppens utkast till regeringsproposition	27
1.5.1 Behov av ändringar som granskas i samband med genomförandet av EU-lagstiftningen	27
1.5.1.1 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, 4 kap. 4 §	29
1.5.1.2 Tillämpningsområdet för lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt definitionen av transaktioner och kunder	30
1.5.1.3 Utnyttjande av Skatteförvaltningens uppgifter vid riskbaserad tillsyn över övervakare enligt penningtvättslagen	31

1.5.2	Förslag till ändringar som kräver omfattande utredning	31
1.5.2.1	Utnyttjande av skatteuppgifter i rapporteringsskyldigas verksamhet	31
1.5.2.2	Erhållande av information om kundkontroll av rapporteringsskyldiga ur ett bank- och betalkontokontrollsystem eller alternativt byggande av ett separat system	32
1.5.2.3	Utlämnande av omsorgspliktigas uppgifter för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism på eget initiativ även till andra myndigheter än centralen för utredning av penningtvätt	33
1.5.3	Förslag till ändringar som inte omfattas av arbetsgruppens mandat.....	33
1.5.3.1	Utlämnande av Finansinspektionens uppgifter till Skatteförvaltningen	34
1.5.3.2	Automatisk integrering av vissa uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton i tjänsten ytj.fi	34
1.5.3.3	Mer omfattande utnyttjande av uppgifterna i penningtvätsregistret	34
1.5.4	Ändringsbehov som inte främjades av någon annan orsak	35
1.5.4.1	Utlämnande av personuppgifter i anmälningar som gäller kontanta medel till Finansinspektionen och Skatteförvaltningen	35
1.5.4.2	Utsökningsverkets informationsbehov i anslutning till penningtvätt	37
1.5.4.3	Fenomenutredningar av Enheten för utredning av grå ekonomi	37
1.5.4.4	De rapporteringsskyldigas tillgång till operativa uppgifter från centralen för utredning av penningtvätt	38
1.6	Behovet av praktiska ändringar för att förbättra informationsutbytet	38
1.6.1	Effektivare informationsutbyte med centralen för utredning av penningtvätt.....	39
1.6.1.1	Informationsutbyte mellan centralen för utredning av penningtvätt och övervakare enligt penningtvättslagen	39
1.6.1.2	Informationsutbyte mellan centralen för utredning av penningtvätt och rapporteringsskyldiga	40
1.6.2	Effektivare informationsutbyte med skyddspolisen	41
1.6.2.1	Informationsutbyte mellan skyddspolisen och övervakare enligt penningtvättslagen.....	41
1.6.2.2	Främjande av behov av informationsutbyte som skyddspolisen har upptäckt vid planeringen av sin verksamhet	41
1.6.2.3	Informationsutbyte mellan skyddspolisen och rapporteringsskyldiga	42
1.6.2.4	Tillhandahållande av information som skyddspolisen har för en nationell riskbedömning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.....	42
1.6.3	Effektivare informationsutbyte med Utsökningsverket	43
1.6.4	Effektivare informationsutbyte mellan Åland och fastlandet.....	43
1.6.4.1	Informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna på Åland, myndigheterna på fastlandet och övervakarna enligt penningtvättslagen	43
1.6.4.2	Informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna på Åland och övervakarna enligt penningtvättslagen på fastlandet	44
2	Utkast till regeringens proposition	46

Till finansministeriet

Finansministeriet tillsatte den 21 juni 2022 en arbetsgrupp för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism (nedan *arbetsgruppen*). Arbetsgruppens mandattid fastställdes till 1.8.2022–30.4.2023. Den ansvariga beredaren/föredragande i arbetsgruppen byttes med ett ändringsbeslut som undertecknades den 22 augusti 2022 och arbetsgruppens mandattid förlängdes till den 14 juni 2023 med ett ändringsbeslut som undertecknades den 27 mars 2023.

Arbetsgruppen hade till uppgift att bereda en handlingsplan för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism. I handlingsplanen skulle följande beaktas:

- åtgärder för att effektivisera informationsutbytet, som valts ut på basis av resultaten och förslagen i den utredning om informationsutbyte¹ som finansministeriet har gjort
- de nationella organ som ansvarar för genomförandet av åtgärderna
- de krav som den nationella säkerheten ställer.

Arbetsgruppen hade också till uppgift att bereda en regeringsproposition utifrån de behov av lagändringar som anges i handlingsplanen.

1. Arbetsgruppen skulle särskilt beakta följande målsättningar:
2. Målsättningen i regeringsprogrammet att myndigheternas informationsutbyte ska förbättras och övervakningen skärpas i syfte att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.
3. Finlands lagstiftning ska möjliggöra ett effektivt informationsutbyte mellan myndigheter, mellan myndigheter och den privata sektorn och inom den privata sektorn.

---

1 Utredning av förbättring av informationsutbytet i verksamhet som förhindrar penningtvätt och finansiering av terrorism. Publicerad den 1 april 2022 på adressen: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-904-7>. (Finansministeriets publikationer 2022:18).

Lagstiftningen om informationsutbyte ska samordnas med dataskyddslagstiftningen och lagstiftning som gäller konkurrens.

För att undvika överlappande bestämmelser måste man beakta de förslag som Europeiska kommissionen lade fram i juli 2021 för att se över EU-lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Arbetsgruppen bör särskilt bedöma:

- I. genomförbarheten i de praktiska utvecklingsförslag som lades fram i utredningen om informationsutbyte
- II. genomförbarheten av de behövliga lagändringar som observerades i utredningen om informationsutbyte med beaktande av de gränser för behandling av uppgifter som dataskyddslagstiftningen och konkurrensrätten sätter samt lagstiftningen på EU-nivå om bekämpning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Arbetsgruppens sammansättning var följande:

Jaana Vehmaskoski, ordförande, finansråd, enhetschef, enheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, finansmarknadsavdelningen, finansministeriet

Elise Luovula, ansvarig beredare/föredragande, specialsakkunnig, enheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, finansmarknadsavdelningen, finansministeriet

Mia Pietarinen, sekreterare, planerare, enheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, finansmarknadsavdelningen, finansministeriet

Medlemmar:

Maarit Pihkala, lagstiftningsråd, enheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, finansmarknadsavdelningen, finansministeriet

Ismo Mäenpää, regeringsråd, tullenheten, skatteavdelningen, finansministeriet

Veera Koski-Ekstén, enheten för personbeskattning, skatteavdelningen, finansministeriet till 10.4.2023

Minna Upola, konsultativ tjänsteman, skatteavdelningen, finansministeriet, fr.o.m. 10.4.2023

Mika Junninen, specialsakkunnig, justitieministeriet

Sami Nevalainen, polisöverinspektör, inrikesministeriet

Nadine Hellberg-Lindqvist, ledande sakkunnig, arbets- och näringsministeriet

Asta Mykkänen, överinspektör, Regionförvaltningsverket i Södra Finland (ersättare Raisa Badiali, överinspektör), till 15.12.2022

Johanna Niskanen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland (ersättare Mika Remes, överinspektör), fr.o.m. 15.12.2022

Viivi Jantunen, jurist, risksakkunnig, Finansinspektionen (ersättare Marjaana Hassinen, jurist), till 15.11.2022

Pekka Vasara, byråchef, Finansinspektionen, fr.o.m. 15.11.2022

Lotta Järvinen, överinspektör, Centrankriminalpolisen (ersättare Jaakko Christensen, kriminalinspektör)

Mika Hermas, konkurrensråd, Konkurrens- och konsumentverket

Sami Sihvonen, jurist, Patent- och registerstyrelsen (ersättare Maria Koivusalo, specialsakkunnig)

Jari Yli-Pelkonen, polisinspektör, Polisstyrelsen

Milka Tornberg-Nyman, överinspektör, Polisstyrelsens lotteriförvaltning (ersättare Sari Ikkala, överinspektör)

Matti Köngäs, överinspektör, Skyddspolisen (ersättare Saara Rundgren, utredare), till 30.4.2023

Vilma Mäki-Kuhna, utredare (ersättare Veli Saarinen, utredare), skyddspolisen fr.o.m. 1.5.2023

Eveliina Ervasti, överinspektör, Dataombudsmannens byrå (ersättare Heikki Partanen, överinspektör), till 3.2.2022

Heikki Partanen, överinspektör, Dataombudsmannens kontor, fr.o.m. 3.2.2023

Camilla Söderman-Kylänpää, tullöverinspektör, Tullen

Emmi Salo, förvaltningsfogde, Utsökningsverket

Salla Autio, överinspektör, Skatteförvaltningen (ersättare Jarkko Mäki, överinspektör)

Marko Niemelä, biträdande direktör, Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi

Mika Linna, ledande sakkunnig, Finanssiala ry

Kristiina Sare, jurist, Finlands Advokatförbund (ersättare Niko Jakobsson, generalsekreterare)

Anu Torkkeli, Country AML Responsible Finland, Nordea

Riitta Alakiuttu, enhetschef, OP (ersättare Tomi Immonen, enhetschef)

Arbetsgruppen sammanträdde 15 gånger under sin mandatperiod. En del av ärendena på mötesagendorna behandlades genom skriftligt förfarande. Under arbetets gång hörde arbetsgruppen följande experter och organ:

Anna Gau, regeringssekreterare, försvarsministeriet

Ellinore Lindqvist, jurist, Ålands landskapsregering

Kristian Meismaa, kriminalkommissarie, centralkriminalpolisen, centralen för utredning av penningtvätt

Annelie Karlberg, chef, Lotteriinspektionen

Antti Wahlroos, jurist, skyddspolisen

Iisakki Anttila, tullöverinspektör, Tullen

Mari Palmqvist, förvaltningsfogde, Utsökningsverket

Taito von Konow, ledande expert och Kalle Hirvonen, ledande expert, Skatteförvaltningen

Jarkko Mikkola, jurist och Teemu Aunola, specialist, Veikkaus Oy

Nationella arbetsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism

Arbetsgruppen har i sitt arbete dessutom biträttats av lagberedningsassistent Emilia Rajaniemi vid finansministeriet.

När arbetsgruppen har fullföljt sitt arbete överlämnar den högaktningsfullt sin enhälliga promemoria till finansministeriet.

Helsingfors den 14 juni 2023

1 Arbetsgruppens handlingsplan för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism

I handlingsplanen presenteras åtgärder för att förbättra informationsutbytet i den nationella verksamheten mot penningtvätt och finansiering av terrorism. De åtgärder som arbetsgruppen föreslår för att effektivisera informationsutbytet utgörs av såväl lagstiftningsåtgärder som praktiska åtgärder. Ansvar för genomförandet av varje åtgärd finns inskrivet i handlingsplanen. Utfallet av åtgärderna övervakas och rapporteras i den nationella samarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. I enlighet med det beslut som fattades vid samarbetsgruppens möte den 25 april 2023 fastställs separat hur uppföljningen och rapporteringen ska genomföras efter att arbetsgruppen för informationsutbyte har slutfört sitt arbete och arbetsgruppens promemoria har publicerats.

Syftet med handlingsplanen är att effektivisera informationsutbytet mellan myndigheter, övervakare (nedan *övervakare enligt penningtvättslagen*) och rapporteringsskyldiga enligt 7 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017). I handlingsplanen har man strävat efter att samla åtgärdsförslagen på ett sådant sätt att helheterna är så lätta att ta till sig som möjligt.

I handlingsplanen föreslås bland annat lagändringar som främjar korrektheten och aktualiteten i uppgifterna i förmånstagarregistret samt lagändringar som gäller behandlingen av uppgifterna i registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (nedan *penningtvättsregistret*). I handlingsplanen ingår som en egen helhet de åtgärder för att effektivisera informationsutbytet som hänför sig till rätten att få uppgifter ur penningtvättsregistret för uppföljning av utländska företagsköp i syfte att skydda den nationella säkerheten. Dessutom föreslås korrigerande åtgärder i samband med information till skyddspolisen. Korrigeringarna behövs på grund av skyddspolisens roll som underrättelsemyndighet. Informationsutbytet mellan myndigheter blir inte effektivare enbart genom lagstiftning eller ändring av lagar, utan uppmärksamhet måste också

ägnas åt hur de befintliga normerna för erhållande och utlämnande av information tillämpas i praktiken. I handlingsplanen föreslås bland annat praktiska åtgärder för att effektivisera informationsutbytet med centralen för utredning av penningtvätt och skyddspolisen samt mellan tillsynsmyndigheterna på Åland, myndigheterna på fastlandet och övervakarna enligt penningtvättslagen.

1.1 Handlingsplanens bakgrund och syfte

Arbetsgruppens handlingsplan har utarbetats med hjälp av den utredning som finansministeriet publicerade i april 2022. Utredningen gällde hur man kan förbättra informationsutbytet i verksamhet som förhindrar penningtvätt och finansiering av terrorism², nedan kallad *utredningen om informationsutbyte*. Behovet av en utredning kom fram i den nationella samarbetsgruppen för myndigheter som bekämpar penningtvätt och finansiering av terrorism. Målet att förbättra informationsutbytet är också inskrivet i statsminister Sanna Marins regeringsprogram och åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023.

I enlighet med tillsättningsbeslutet hade arbetsgruppen till uppgift att undersöka hur informationsutbytet kan effektiviseras i verksamheten för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. I detta arbete var utredningen om informationsutbyte, resultaten av utredningen och utvecklingsförslagen centrala. Utgångspunkten för arbetsgruppens handlingsplan är att utvärdera de resultat och utvecklingsförslag som togs fram i utredningen om informationsutbyte och att lägga fram konkreta åtgärder för att inleda effektiviseringen av informationsutbytet. Utredningen fortsatte i arbetsgruppen, eftersom förslagen till utveckling enligt utredningen om informationsutbyte ännu inte hade granskats ur dataskydds- eller konkurrenslagstiftningens synvinkel. Eftersom intresset hos mottagaren av att få uppgifterna om ett sekretessbelagt ärende måste vara tyngre än det intresse som skyddas genom sekretessbestämmelsen, ställer dataskydds- och konkurrenslagstiftningen villkor för behandlingen. Dessa begränsar i sin tur till vilka delar och på vilka sätt det är möjligt att genomföra förslag och tillgodose behov i samband med behandlingen av personuppgifter som läggs fram i utredningen om informationsutbyte. Dataskyddslagstiftningen ställer villkor för vilka bestämmelser som ska följas, om de sekretessbelagda uppgifterna eller andra uppgifter innehåller personuppgifter. En personuppgift ska skyddas på behörigt sätt, men det att den är en personuppgift gör den inte i sig sekretessbelagd, utan i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999), som också har beaktats i arbetsgruppens utredningsarbete, föreskrivs om behandlingen av sekretessbelagda handlingar.

2 Utredning av förbättring av informationsutbytet i verksamhet som förhindrar penningtvätt och finansiering av terrorism. Publicerad den 1 april 2022 på adressen: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-904-7>. (Finansministeriets publikationer 2022:18).

I handlingsplanen beaktas också kraven på att skydda den nationella säkerheten vid informationsutbyte. Efter det att underrättelagarna (RP 202/2017 rd³) trädde i kraft blev det betydande brister i skyddspolisens rätt att få information, och i samband med tillsättandet av arbetsgruppen ansågs det vara viktigt att åtgärda dem. Målet är att avhjälpa de största bristerna som finns i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999), lagen om Finansinspektionen (878/2008) samt lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) och vissa lagar om socialförsäkring. Det föreslås att lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kompletteras med en rätt för Enheten för utredning av grå ekonomi att utarbeta fullgöranderapporter för skyddspolisens, vilket också förutsätter ändringar i bestämmelserna om informationsutbyte i lagarna om socialförsäkring.

1.2 Handlingsplanens struktur och innehåll

Arbetsgruppens handlingsplan är uppdelad i tre delar: behovet av ändringar i lagstiftningen, som kunde främjas genom en regeringsproposition, behovet av ändringar som inte enligt förslaget ska främjas inom detta projekt och behovet av praktiska förändringar när det gäller att effektivisera informationsutbytet. Handlingsplanen innehåller dessutom ett utkast till en proposition med förslag till lagändringar som arbetsgruppen lagt fram.

Alla lagändringsbehov som behandlades av arbetsgruppen ansågs inte vara möjliga att främja genom en regeringsproposition. Hindren för detta var bland annat kopplade till den kommande EU-lagstiftningen och ändringsbehovens omfattning, som framkom först under arbetsgruppens behandling. Vissa behov av ändringar i utredningen om informationsutbyte måste också av dataskyddsskäl uteslutas ur arbetsgruppens mandat. I vissa fall, särskilt när det gällde förslag till ny teknik, bedömdes förslagen utgöra en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter, med tanke på arten och omfattningen av samt syftena med behandlingen av personuppgifter. I sådana fall såg arbetsgruppen inte att det fanns några förutsättningar att främja lagstiftningsändringar utifrån de resurser och tidsplaner som hade satts för arbetsgruppen.

De praktiska behoven av ändringar som ingår i handlingsplanen innefattar förslag till åtgärder för att effektivisera informationsutbytet både mellan myndigheter och mellan myndigheter, övervakare enligt penningtvättslagen och rapporteringsskyldiga. Arbetsgruppen bedömde dock endast på ett ytligt plan de behov av att utveckla samarbetet

---

3 Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om civil underrättelseinhämtning. Kan läsas på: https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sidor/RP_202+2017.aspx.

mellan myndigheterna och de rapporteringsskyldiga som noterades i utredningen om informationsutbyte (s.k. Public-Private-Partnership, nedan kallat PPP-samarbetet). Detta eftersom samarbetsgruppen FAMLIT (Finnish Anti-Money Laundering Intelligence Task Force), som fokuserar på utveckling av PPP-samarbete har varit verksam i Finland sedan oktober 2020. Dessutom har PPP-samarbetet beaktats i projekt 4.2c inom ramen för handlingsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet: Utveckling av strategier för myndigheter för bekämpning av penningtvätt och samarbetsgruppen för den privata sektorn. Syftet med FAMLIT-samarbetsgruppen är att skapa strategier för att konsolidera och fördjupa FAMLIT-samarbetsgruppens verksamhet med beaktande av de krav som ställs i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, dataskyddslagstiftningen och konkurrenslagstiftningen.

I handlingsplanen anges behoven av praktiska ändringar för varje myndighet separat. Först beskrivs det aktuella läget i fråga om informationsutbyte, därefter åtgärderna för att förbättra informationsutbytet samt de ansvariga aktörer som är centrala med tanke på genomförandet av åtgärderna. När det gäller behoven av praktiska ändringar har man inte beaktat någon tidsplan för åtgärderna, eftersom de flesta av de åtgärder som vidtas i praktiken är av kontinuerlig karaktär.

1.3 Villkor som är beroende av arbetsgruppens mandat

I beslutet att tillsätta arbetsgruppen förutsattes att arbetsgruppens arbete ska ta hänsyn till dataskyddslagstiftningen, konkurrenslagstiftningen och kommande EU-lagstiftning.

I arbetsgruppen behandlades frågorna om dataskydd noggrant i samband med varje behov av ändring. Preciserande diskussioner om behovet av ändringar fördes med den medlem i arbetsgruppen som företrädde Dataombudsmannens byrå och dessutom hördes experter på dataskydd hos olika myndigheter. Även om det på grund av arbetsgruppens tidsschema inte var möjligt att föra in alla de behov av ändringar i lagstiftningen man ville i utkastet till regeringsproposition, har arbetsgruppens utredningsarbete varit betydande också i detta avseende. Dessa behov av lagstiftningsändringar som inte ingår i regeringens proposition har dock tagits upp i arbetsgruppens promemoria för att de i framtiden bättre ska kunna beaktas i projekt som syftar till att förbättra informationsutbytet.

Reglering av konkurrensfrågor togs upp i arbetsgruppen då man granskade myndigheternas möjligheter att lämna ut information på eget initiativ. Arbetsgruppen lägger inte fram förslag till lagändringar som har samband med konkurrenslagstiftningen. I konkurrenslagen (948/2011)⁴ är 39 § 1 mom. 8 punkten ett exempel på hur utlämnandet av information har kopplats till Skatteförvaltningens lagstadgade uppgifter.

Det fjärde penningtvättsdirektivet⁵, med de ändringar som gjordes i det femte penningtvättsdirektivet⁶ kommer att ersättas av Europeiska kommissionens lagstiftningsförslag av den 20 juli 2021, som också innehåller förslag om informationsutbyte. Arbetsgruppen ansåg att det var lämpligt att vänta på den kommande EU-lagstiftningen och dess genomförande och att det inte är nödvändigt att lägga fram överlappande ändringsförslag i detta skede.

1.4 Behov av ändringar i lagstiftningen som främjas i regeringens propositionsutkast

Arbetsgruppen föreslår att lagstiftningsändringar främjas genom ett utkast till regeringsproposition. Nedan ges en kort beskrivning av de föreslagna ändringarna i de enskilda lagarna. Det är inte ändamålsenligt att lägga fram dessa i handlingsplanen i någon större utsträckning, eftersom kapitel 2 i arbetsgruppens promemoria innehåller en bilaga med utkast till regeringsproposition om dessa ändringsförslag.

-
- 4 Konkurrenslagen: <https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2011/20110948>
  - 5 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG. Kan läsas på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32015L0849>.
  - 6 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU. Kan läsas på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:32018L0843>.

De lagändringar som arbetsgruppen föreslår avser följande lagar:

1. Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan också *penningtvättslagen*)
2. Lag om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017)
3. Lag om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012)
4. Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999)
5. Lag om Finansinspektionen (878/2008)
6. Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010)
7. Lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015)
8. Lag om pension för arbetstagare (395/2006)
9. Lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998)

1.4.1 Ändringsförslag som avser uppgifternas korrekthet och aktualitet i förmånstagarregistret

När det gäller utredning av brott som rör penningtvätt och finansiering av terrorism, spårning av misstänkta och kundkontroll är det viktigt att uppgifterna om verkliga förmånstagare i förmånstagarregistret över juridiska personer och juridiska konstruktioner är korrekta och aktuella, eftersom vissa aktörer kan försöka dölja sin identitet bakom komplexa företagsstrukturer. Det står i artikel 30.4 i det femte penningtvättsdirektivet att "medlemsstaterna ska kräva att de uppgifter som återfinns i det centrala registret är adekvata, korrekta och aktuella, och ska införa mekanismer för detta. Sådana mekanismer ska innehålla krav på att ansvariga enheter och, om så är lämpligt och i den mån som detta krav inte i onödan inkräktar på de behöriga myndigheternas funktioner, behöriga myndigheter, ska rapportera eventuella avvikelser som de hittar mellan de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som finns tillgängliga i de centrala registren och de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som är tillgängliga för dem."

1.4.1.1 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, 6 kap. 5 §

De så kallade tillsynsanmälningar som görs av rapporteringsskyldiga och tillsynsmyndigheter och som avses i 6 kap. 5 § 1 mom. i penningtvättslagen är av central betydelse för säkerställandet av riktigheten i de registeruppgifter om verkliga förmånstagare som Patent- och registerstyrelsen för i handelsregistret. Enligt förslaget ska 1 mom. i paragrafen

preciseras i fråga om innehållet i den anmälan som ska göras till den personuppgiftsansvarige så att det bättre motsvarar villkoret i artikel 30.4 i penningtvättsdirektivet. De rapporteringskyldiga och de behöriga myndigheterna förutsätts anmäla alla avvikelser som de observerar mellan de uppgifter som kan erhållas ur förmånstagarregistret och de uppgifter om verkliga förmånstagare som de själva innehar.

1.4.1.2 Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, 18 och 20 §

Patent- och registerstyrelsen får för närvarande uppgifter om korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare i huvudsak via de anmälningar som föreskrivs i penningtvättslagen.

Arbetsgruppen föreslår att det i lagen införs en rättighet för Skatteförvaltningen att på eget initiativ lämna ut uppgifter i fråga om sådana uppgifter som kan behövas vid säkerställande av riktigheten och aktualiteten av registeruppgifter om verkliga förmånstagare. Rätten att få information ska begränsas till enbart sådana beskattningsuppgifter om den skattskyldiga tillsammans med identifieringsuppgifter som kan vara av betydelse vid säkerställandet av riktigheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare. Sådana uppgifter är exempelvis uppgifter om ägare till och ägarandelar av ett företags aktier. Enligt 18 § 1 mom. 9 och 10 punkten i den gällande lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter kan Skatteförvaltningen på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter till Patent- och registerstyrelsen endast till den del det är fråga om tillsyn över stiftelser och revisorer. Enligt 12 punkten i samma paragraf kan Skatteförvaltningen lämna ut beskattningsuppgifter till den del Patent- och registerstyrelsen behöver uppgifterna i egenskap av tillsynsmyndighet enligt penningtvättslagen. Den gällande lagen möjliggör därmed inte för Skatteförvaltningen att på eget initiativ lämna ut sådana beskattningsuppgifter till Patent- och registerstyrelsen som skulle kunna utnyttjas för säkerställande av riktigheten och aktualiteten av registeruppgifter som gäller verkliga förmånstagare.

20 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter möjliggör inte heller att Skatteförvaltningen på begäran lämnar ut sådana beskattningsuppgifter till Patent- och registerstyrelsen som skulle kunna utnyttjas för säkerställande av riktigheten och aktualiteten av registeruppgifter om verkliga förmånstagare. Skatteförvaltningen kan på begäran lämna ut beskattningsuppgifter till Patent- och registerstyrelsen endast till den del det är fråga om tillsyn över stiftelser och revisorer och till den del som Patent- och registerstyrelsen verkar som tillsynsmyndighet enligt penningtvättslagen. Det finns ett behov av lagbestämmelser om Patent- och registerstyrelsens rätt att på begäran få sådana beskattningsuppgifter som kan utnyttjas vid säkerställande av riktigheten och aktualiteten

av registeruppgifter om verkliga förmånstagare. Rätten att få information ska begränsas till nödvändiga uppgifter som är av betydelse vid säkerställandet av riktigheten och aktualiteten av registeruppgifterna om verkliga förmånstagare.

1.4.2 Förslag om ändring av behandlingen av uppgifterna i penningtvätsregistret

I anslutning till verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt och i det praktiska tillämpandet av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp har det uppdagats ändringsbehov som arbetsgruppen har beslutat främja genom förslag till lagändring. Ändringsbehoven hänför sig till den lagstadgade behandlingen av uppgifter i penningtvätsregistret där arbetsgruppen har konstaterat ett behov av att specificera bland annat insamling, lagring, förvaring och utlämnande av uppgifter. I penningtvätsregistret samlas personuppgifter in för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Personuppgifter behandlas med hjälp av automatisk databehandling.

Arbetsgruppen har dessutom beaktat vad som i regeringens förslag till lagar till riksdagen om ändring av lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv, lagen om statens förköpsrätt på vissa områden och 1 § i förköpslagen (RP 222/2022 rd⁷) har yttrats om andra myndigheter som utöver skyddspolisen kan ha ansvar för tryggheten av den nationella säkerheten. Enligt motiveringen i regeringens proposition finns det förutom skyddspolisen även andra myndigheter som kan ansvara för att den nationella säkerheten tryggas, varför det på lagnivå bör vara möjligt att lämna ut uppgifter för denna uppgift.

1.4.2.1 Lag om centralen för utredning av penningtvätt, 3 och 4 §

Ändring av 3 § 3 mom.

Arbetsgruppen föreslår att formuleringen "den rapporterade personen" i 3 § 3 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt ändras till formuleringen "de rapporterade personerna". I anmälningar om tveklaktiga transaktioner nämns ofta flera personer vilkas uppgifter det är nödvändigt att registrera för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter. Syftet med förslaget är därmed att klargöra rättsläget.

7 Kan läsas på: https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sidor/RP_222+2022.aspx.

Dessutom möjliggör den nuvarande formuleringen i lagen inte att ett sådant fotografi som har behandlats med hjälp av särskilda tekniska identifikationsmetoder sparas i penningtvätsregistret. En sådan registrering kan behövas till exempel när ett fotografi av en person behandlas i polisens system för att fastställa personens identitet eller om det finns tecken på förfalskning av en bildförsedd handling. Enligt artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (nedan *EU:s allmänna dataskyddsförordning*) ska behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter bland annat omfatta behandling av biometriska uppgifter för entydig identifiering av en person. I skäl 51 i ingressen till EU:s allmänna dataskyddsförordningen konstateras ändå att behandling av foton inte systematiskt bör anses utgöra behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, eftersom foton endast definieras som biometriska uppgifter när de behandlas med särskild teknik som möjliggör identifiering eller autentisering av en fysisk person. Även i 3 § 1 mom. 13 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och i samband med upprätthållande av nationell säkerhet (1054/2018, nedan *lagen om dataskydd avseende brottmål*), definieras biometriska uppgifter så att med biometriska uppgifter avses personuppgifter som tagits fram genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar unik identifiering av personen i fråga. I 11 § i lagen om dataskydd avseende brottmål föreskrivs om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, inklusive biometriska uppgifter. Lagen förutsätter att behandlingen av biometriska personuppgifter regleras genom lag, att behandlingen är nödvändig och att de skyddsåtgärder som behövs för att trygga den registrerades rättigheter har vidtagits.

Arbetsgruppen föreslår att den nuvarande 3 § 3 mom. 17 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt ändras så att den bättre motsvarar kraven på dataskyddsreglering enligt följande: *"fotografi för identifiering av personen, om det med tanke på behandlingen av ärendet är nödvändigt att registrera ett fotografi. Också behandling av fotografier med hjälp av särskilda tekniska identifieringsmetoder är tillåten, om det är nödvändigt med tanke på behandlingen av ärendet."*

Arbetsgruppen föreslår att man lägger till nya punkter 18 och 19 i 3 § 3 mom. I samband med de uppgifter som centralen för utredning av penningtvätt har när det gäller kampen mot finansiering av terrorism är det i vissa situationer nödvändigt att registrera en persons politiska åsikt, religiösa övertygelse eller etniska ursprung i penningtvätsregistret. Av en persons deltagande i en terroristgrupps verksamhet framgår ofta hans eller hennes politiska och/eller religiösa övertygelse. En exakt och förutsebar reglering av ärendet förutsätter att det i lagen om centralen för utredning av penningtvätt införs en uttrycklig skrivning

om behandlingen av dessa särskilda kategorier av personuppgifter, eftersom det för att centralen ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter är nödvändigt att registrera och behandla en persons politiska åsikter, religiösa övertygelse och etniska ursprung.

Ändring av 3 § 7 mom.

När det med information från centralen för utredning av penningtvätt och eventuella tilläggsutredningar behövs närmare utredning av något, öppnas en samlad utredning. En anmälan om en tvivelaktig transaktion är till sin natur sådan att de uppgifter som den innehåller eller de uppgifter som centralen för utredning av penningtvätt tar emot på något annat sätt kan fogas till utredningshelheten. För närvarande måste uppgifterna strykas ur penningtvättsregistret tio år efter det att uppgifterna har anlänt till centralen för utredning av penningtvätt. Arbetsgruppen föreslår att uppgifterna i fortsättningen stryks ur penningtvättsregistret efter tio år räknat från öppnandet av den samlade utredning till vilken ett visst datainnehåll har överförts. Arbetsgruppen föreslår också att tidsgränsen på "exakt tio år" ersätts med en hänvisning till kalenderårets slut, för att undvika att anmälningar teoretiskt sett behöver strykas varje dag.

Ändring av 4 § 4 mom.

Arbetsgruppen föreslår att det i 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt införs en rätt att få information från penningtvättsregistret på så sätt att det är möjligt för Finansinspektionen och Europeiska centralbanken att få information av centralen för utredning av penningtvätt på det sätt som förutsätts i direktivet om ändring av kreditinstitutsdirektivet⁸. Europeiska centralbanken kan begära uppgifter från centralen för utredning av penningtvätt när den utför sådana uppgifter som avses i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut samt i kreditinstitutslagen (610/2014) för utförande av uppgifter som kräver bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Genom ändringen skulle artikel 117.5 i direktivet om ändring av kreditinstitutsdirektivet genomföras nationellt. Detta skulle säkerställa utbyte av information mellan centralen för utredning av penningtvätt, övervakare enligt penningtvättslagen och tillsynsmyndigheten för kreditinstitut i enlighet med punkten i fråga i direktivet.

8 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/878 om ändring av direktiv 2013/36/EU vad gäller undantagna enheter, finansiella holdingföretag, blandade finansiella holdingföretag, ersättning, tillsynsåtgärder och tillsynsbefogenheter samt åtgärder för att upprätthålla kapitalet.

1.4.2.2 Lag om tillsyn över utlänningars företagsköp, ny 8 b §

Uppgifter ur penningtvätsregistret kan lämnas ut med stöd av 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt för att skydda den nationella säkerheten. Arbetsgruppen föreslår att en ny 8 b § om rätt till information läggs till i lagen om uppföljning av utlänningars företagsköp.

Den föreslagna nya 8 b § är behövlig för att centralen för utredning av penningtvätt med stöd av 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt ska kunna lämna ut uppgifter till arbets- och näringsministeriet i syfte att trygga den nationella säkerheten. I förslaget har man beaktat den motivering i regeringspropositionen (RP 222/2022 rd) som anges närmare i punkt 1.4.2 ovan. Syftet med lagen om uppföljning av utlänningars företagsköp är att följa upp och, om ett synnerligen viktigt nationellt intresse kräver det, begränsa överföringen av inflytandet till utlänningar samt utländska sammanslutningar och stiftelser i de företag som är föremål för övervakning. Med ytterst viktigt nationellt intresse avses i synnerhet tryggande av det militära försvaret och samhällets andra vitala funktioner, men också säkerställande av de utrikes- och säkerhetspolitiska målen och den nationella säkerheten.

För uppföljningen av utlänningars företagsköp och för bekräftelseprocessen i anslutning till dessa svarar arbets- och näringsministeriet i samarbete med förvaltningsövergripande myndighetsnätverk. Utlänningars företagsköp och investeringar som gäller säkerhetskritiska företag följs systematiskt. Syftet med tillsynen över utlänningars företagsköp är att skydda den nationella säkerheten, och därmed är lagens syften förenliga med ändamålet med uppgifterna i penningtvätsregistret.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen är direkt tillämplig i medlemsstaterna och kräver också att finansiering av utländska investeringar utreds i de nationella granskningsystemen. EU:s egen mekanism för övervakning av utländska investeringar har varit i kraft fullt ut sedan den 11 oktober 2020 och en nationell kontaktpunkt för utbyte av information mellan medlemsstaterna och kommissionen har inrättats vid arbets- och näringsministeriet.

1.4.3 Förslag till ändringar som gör det möjligt att få de fullgöranderapporter som behövs för att skydda den nationella säkerheten

I och med att underrättelselagarna trädde i kraft slopades på det sätt som framgår av 2 kap. 1 § 2 mom. i förundersökningslagen (805/2011) och 10 § i polisförvaltningslagen (110/1992) skyddspolisens uppgift att utreda brott, och skyddspolisen är inte längre en

sådan förundersökningsmyndighet som avses i lag. Enligt 10 § i lagen om polisens förvaltning har skyddspolisen dock fortfarande till uppgift att förhindra brott som kan hota stats- och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Till dessa hör också terroristbrott enligt 34 a kap. i strafflagen, inklusive brott som gäller finansiering av terrorism.

I utredningen om informationsutbyte föreslogs att 19 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter ändras så att Skatteförvaltningen kunde lämna ut uppgifter till skyddspolisen. Eftersom lagens 19 § i enlighet med sin ordalydelse är begränsad till rätten att lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheter, innefattar bestämmelsen inte längre rätten att lämna ut uppgifter till skyddspolisen för förebyggande av brott. Återställandet av skyddspolisens rätt att få information om brott i den tidigare omfattningen är av stor betydelse för förmågan att skydda den nationella säkerheten, eftersom uppgiften att förhindra vissa brott med särskilt skadliga och vittomfattande konsekvenser, till exempel spionage- och högförräderibrott, inom polisförvaltningen endast har anvisats skyddspolisen och skyddspolisen dessutom är huvudansvarig myndighet för bekämpningen av terrorism.

I utredningen om informationsutbyte framfördes dessutom som utvecklingsförslag att flera olika lagar bör ändras så att skyddspolisen för att skydda den nationella säkerheten kan få tillgång till fullgöranderapporter enligt 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. Nedan presenteras de lagändringar som arbetsgruppen föreslår.

1.4.3.1 Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, 19 §

Utlämnande av Skatteförvaltningens uppgifter till skyddspolisen

Arbetsgruppen föreslår att en ny punkt 4 läggs till 19 § i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter, med stöd av vilken Skatteförvaltningen kan lämna ut uppgifter om beskattningen till skyddspolisen. Enligt den nya punkten kan uppgifter lämnas ut till skyddspolisen för förebyggande av brott samt för skyddande av den nationella säkerheten. När skyddandet av den nationella säkerheten läggs till som grund för utlämnande av uppgifter beaktas i och med lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik (582/2019) de ändringar som skett i polisens uppgifter samt återställs möjligheten att lämna ut uppgifter för bekämpning av brott. Ytterligare ska rubriken för paragrafen preciseras så att den motsvarar det föreslagna innehållet.

Uppgifter som behandlas vid Skatteförvaltningen kan i vissa fall ha en väldigt stor betydelse för skyddspolisens verksamhet. Det kan exempelvis vara fråga om misstänkt kringgående av sanktioner, finansiering av terrorism eller hybridpåverkan. Uppgifterna om beskattning är viktiga då man bedömer ekonomisk verksamhet eller andra ekonomiska projekt som misstänks vara kopplade till verksamhet som äventyrar den nationella

säkerheten. Till de här viktiga uppgifterna hör sedvanliga uppgifter i Skatteförvaltningens register som rör ordinarie beskattning, men också övriga uppgifter från skattekontrollen och uppgifter som Skatteförvaltningen samlat in i samband med specialkontroll. Skatteförvaltningen samlar in och får i samband med skattekontroll sådana uppgifter som inte kan fås ur andra uppgiftskällor. Som jämförelseobjekt kan man tänka sig förundersökningsmyndigheter som utreder ekonomisk brottslighet, i vars arbete uppgifter som gäller beskattningen ofta är nödvändiga då man bedömer olika ekonomiska aktörer. Detsamma gäller också bedömningen av sådana aktörer och ekonomiska projekt där det är fråga om verksamhet som eventuellt äventyrar den nationella säkerheten.

1.4.3.2 Lag om Enheten för utredning av grå ekonomi, 6 §

Arbetsgruppen föreslår att 6 § 1 mom. 11 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kompletteras så att Enheten för utredning av grå ekonomi kan utarbeta fullgöranderapporter till skyddspolisens för verksamhet som gäller skyddandet av den nationella säkerheten. I fullgöranderapporterna beskrivs en organisations direkta och indirekta kopplingar till organisationer och organisationsanknutna personer. Att få en sådan aktuell och heltäckande helhetsbild av en organisation är av största vikt när det gäller att fastställa bakgrunden för ekonomiska aktörer som misstänks vara inblandade i verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten. Ändringarna skulle stärka skyddspolisens förutsättningar att bekämpa till exempel terrorism och spridning av massförstörelsevapen (proliferation) och finansieringen av sådan verksamhet. Fullgöranderapporterna skulle också vara viktiga vid utredningen av företagsomstruktureringar som misstänks ha samband med en främmande stats påverkansverksamhet.

Den föreslagna ändringen gäller uppgiften enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) som gäller att skydda den nationella säkerheten och som med stöd av polisförvaltningslagen (119/1992) har anförtrotts skyddspolisens. En ändring i 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi skulle komplettera rätten enligt paragrafen att utarbeta en fullgöranderapport till stöd för polisens uppgift att förebygga och utreda brott, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts i en organisations verksamhet eller med utnyttjande av organisationen. Bestämelsen om förebyggande och utredning av brott samt skydd av den nationella säkerheten skulle motsvara formuleringarna i 1 kap. 1 § i polislagen. Hot mot den nationella säkerheten kan i sig anses vara så allvarliga att det bör vara möjligt att utarbeta fullgöranderapporter för att skydda den nationella säkerheten.

För att man ska kunna utarbeta fullgöranderapporter för användning i skyddspolisens verksamhet, bör skyddspolisens rätt att få uppgifter ses över. Enligt 7 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi har enheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av myndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för utarbetandet av en

fullgöranderapport och som den myndighet som begär rapporten har rätt att få för det ändamål som uppges i begäran. Det viktigaste behovet av ändring gäller beskattningsuppgifter, eftersom dessa uppgifter utgör en central informationskälla för fullgöranderapporterna. Dessutom krävs det ändringar i de lagar som gäller lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsskyldigheter. Om bestämmelserna om socialförsäkring kan sammanfattningsvis konstateras att de gör det möjligt att lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheter i syftet att förebygga och utreda brott, men inte till skyddspolisen för att förhindra brott som skyddspolisen ålagts att bekämpa eller för att skydda den nationella säkerheten.

1.4.3.3 Lag om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, 255 §

Utlämnande av uppgifter som hänför sig till den sociala tryggheten till skyddspolisen

Enligt 255 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar har en försäkringsanstalt utöver vad som förskrivs i offentlighetslagen rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, enligt 2 punkten lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av lagen i fråga till ett ministerium, Skatteförvaltningen och inrättningar eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialförsäkringssystemet och som administrerar sådana sociala förmåner som påverkas av en ersättning enligt lagen. Uppgifter som får lämnas ut är personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter om en person som fått ersättning enligt lagen i fråga, uppgifter om utbetalda ersättningar, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter och annan övervakning av engångskaraktär för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet, samt till polis- och åklagarmyndigheten de ovannämnda uppgifterna, om de är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal. Arbetsgruppen föreslår att uppgifter även ska kunna lämnas ut till skyddspolisen, så att fullgöranderapporter kan utarbetas för att användas i skyddspolisens verksamhet på de grunder som anges i underkapitel 1.4.3.2.

1.4.3.4 Lag om pension för arbetstagare, 205 §

Utlämnande av pensionsanstalters och Pensionsskyddscentralens uppgifter till skyddspolisen

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen rätt att lämna ut uppgifter i enlighet med 3 mom. i paragrafen till förundersöknings- och åklagarmyndigheter till den del uppgifterna är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal. Arbetsgruppen föreslår att uppgifter ska kunna lämnas ut också till skyddspolisen.

1.4.3.5 Lag om finansiering av arbetslöshetsförmåner, 22 b §

Utlämnande av uppgifter som gäller finansieringen av arbetslöshetsförmåner till skyddspolisen

Enligt 22 b § 2 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner kan sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av denna paragraf lämnas vidare för utredande av brott och väckande av åtal. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs. Med stöd av paragrafen kan uppgifter lämnas ut på eget initiativ till en försäkringsanstalt som sköter verkställigheten av lagstadgad olycksfallsförsäkring och till Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund, till Pensionsskyddscentralen och en sådan pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring samt till Skatteförvaltningen. Arbetsgruppen föreslår att uppgifter ska kunna lämnas ut också till skyddspolisen.

1.4.4 Övriga ändringsförslag som skyddandet av den nationella säkerheten förutsätter

Efter det att underrättelselagarna trädde i kraft blev det betydande brister i skyddspolisens rättigheter att få information som påverkar också möjligheterna att utföra effektivt myndighetssamarbete. I fråga om bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism finns det en betydande brist i lagen om Finansinspektionen.

1.4.4.1 Lag om Finansinspektionen, 71 §

Utlämnande av Finansinspektionens uppgifter till skyddspolisen

I 71 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Finansinspektionen föreskrivs om utlämnande av uppgifter till förundersökningsmyndigheterna. Enligt bestämmelsen har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till Finlands och andra EES-staters åklagar- och förundersökningsmyndigheter för förhindrande och utredning av brott och för meddelande av näringsförbud i enlighet med lagen om näringsförbud. Innan underrättelselagarna trädde i kraft möjliggjorde bestämmelsen utlämnande av uppgifter också till skyddspolisen, eftersom skyddspolisen då var en förundersökningsmyndighet som avses i lagen om förundersökning, till vilkens lagstadgade uppgifter hörde förhindrande och utredning av brott. I och med att underrättelselagarna stiftades är skyddspolisen inte längre en förundersökningsmyndighet.

I 1 mom. i paragrafen föreslås en ny punkt 2 a, enligt vilken Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna har rätt att lämna ut uppgifter till skyddspolisen för förhindrande av brott som enligt polisförvaltningslagen hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten. Enligt 10 § i polisförvaltningslagen hör det

till skyddspolisens uppgifter att förhindra vissa till följderna särskilt skadliga och omfattande brott, såsom spionage- och högförräderibrott. I och med underrättelseagarna lades skyddande av den nationella säkerheten till i polisens uppgifter enligt vad som föreskrivs i 1 § mom. i polislagen. Uppgiften åläggs enligt polisförvaltningslagen också skyddspolisen. Eftersom det vid skyddande av den nationella säkerheten är fråga om en ny uppgift som ingår i lagstiftningen kunde den inte innan underrättelseagarna trädde i kraft vara en grund som berättigar till utlämnande av uppgifter.

Finansinspektionen kan i sin inspektionsverksamhet och sin övriga tillsynsverksamhet få uppgifter som är nödvändiga för skyddspolisen i skötseln av dess lagstadgade uppgifter. Det kan till exempel vara fråga om en misstanke om finansiering av terrorism som väckts i samband med Finansinspektionens tillsynsverksamhet, misstanke om kringgående av sanktionsbestämmelser eller andra ovanliga affärsarrangemang genom vilka tillgångar överförs till tredjeländer, och verksamheten misstänks vara kopplad till verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten. Det är därför viktigt att Finansinspektionens rätt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter till skyddspolisen för skötseln av dess uppgifter tryggas.

1.5 Behov av ändringar i lagstiftningen som inte främjas i arbetsgruppens utkast till regeringsproposition

De behov av lagändringar som behandlas nedan fördes av olika orsaker inte in i utkastet till regeringsproposition, men arbetsgruppen ansåg att de bör ingå i handlingsplanen för att effektiviseringen av informationsutbytet ska beaktas också i kommande projekt. Det här underkapitlet är indelat i fyra avsnitt och varje avsnitt innehåller olika grunder för att saken i fråga inte enligt arbetsgruppen ansågs kunna främjas. För det första behandlas behoven av ändringar i samband med genomförandet av EU-lagstiftningen, för det andra de behov av ändring som kräver en omfattande utredning, för det tredje behoven av ändringar utanför arbetsgruppens mandat och för det fjärde behovet av ändringar som arbetsgruppen av någon annan orsak beslöt att inte främjas.

1.5.1 Behov av ändringar som granskas i samband med genomförandet av EU-lagstiftningen

Arbetsgruppen föreslår inga ändringar av penningtvättslagen som skulle kunna överlappa den kommande EU-lagstiftningen. Den kommande EU-lagstiftningen (nedan *AML-paketet*) består av följande förslag till EU-rättsakter:

- förslag till förordning om förhindrande av att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism (nedan *förslaget till penningtvättsförordning*)⁹
- förslag till direktiv om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och om upphävande av direktiv (EU) 2015/849 (nedan *det sjätte förslaget till penningtvättsdirektiv*)¹⁰
- förslag till förordning om inrättande av en myndighet för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (nedan *förslaget till AMLA-förordning*)¹¹ och
- förslag till förordning om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar (*omarbetning av förordningen om betalningsuppgifter*)¹².

Trilogsamtalen slutfördes den 29 juni 2022 när det gäller omarbetningen av förordningen om betalningsuppgifter¹³. Dessutom antog rådet den 29 juni 2022 en partiell ståndpunkt om förslaget till AMLA-förordning¹⁴. Rådets ståndpunkt var partiell, eftersom det ännu inte har kommit överens om den nya myndighetens säte. Rådet antog sin ståndpunkt om förslaget till penningtvättsförordning och det sjätte förslaget till penningtvättsdirektiv den 7 december 2022.¹⁵ Trilogförhandlingarna om förslaget till penningtvättsförordning, förslaget till AMLA-förordning och det sjätte förslaget till penningtvättsdirektiv kommer sannolikt att slutföras under hösten 2023, och det kan ske betydande ändringar i förslagen till rättsakter vid trilogförhandlingarna. Även ekonomiutskottet har i sitt senaste betänkande

9 COM(2021)420 final. Kan läsas på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52021PC0420>.

10 COM(2021)423 final. Kan läsas på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52021PC0423>.

11 COM(2021)421 final. Kan läsas på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52021PC0421>.

12 COM(2021)422 final. Kan läsas på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52021PC0422>.

13 Kampen mot penningtvätt: en första överenskommelse om insynen i överföringar av krypterade tillgångar. Kan läsas på: <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/06/29/anti-money-laundering-provisional-agreement-reached-on-transparency-of-crypto-asset-transfers/>.

14 EU:s nya myndighet för bekämpning av penningtvätt: rådets partiella ståndpunkt bekräftad. Kan läsas på: <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/06/29/new-eu-authority-for-anti-money-laundering-council-agrees-its-partial-position/>.

15 Kampen mot penningtvätt: från rådet en ståndpunkt om en förstärkt kodex. Kan läsas på: <https://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2022/12/07/anti-money-laundering-council-agrees-its-position-on-a-strengthened-rulebook/>.

(EkUB 45/2022 rd) ansett att strävan efter en bestämmelse som till sitt innehåll stämmer överens med förslaget till EU-rättsakt inte garanterar att den föreslagna nationella bestämmelsen i slutändan kommer att vara förenlig med det innehåll som EU-lagstiftningen slutligen får.

1.5.1.1 Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, 4 kap. 4 §

Artikel 54 i förslaget till penningtvättsförordning kommer som det nu ser ut att innehålla reglering i fråga om undantag från tystnadsplikten och tystnadsplikten i fråga om tveaktiga transaktioner enligt 4 kap. 4 § i penningtvättslagen. Arbetsgruppen bedömde möjligheterna att föreskriva informationsutbyte mellan de olika rapporteringsskyldiga. Arbetsgruppen ansåg att förslaget till penningtvättsförordning eventuellt kommer att kräva nationell lagstiftning för att möjliggöra utbyte av information om "partnerskap för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism", vilket innebär att förslag till ändring av 4 kap. 4 § i penningtvättslagen sannolikt skulle vara överlappande med bestämmelserna i det kommande AML-paketet. En skrivelse från Europeiska datatillsynsmannen (nedan kallad EDPS) av den 16 maj 2023 till rådets ordförande om artiklarna om informationsutbyte i förslaget till penningtvättsförordning har också beaktats. EDPS är oroad över dataskyddet och begär i sin skrivelse att artiklarna 54.3a, 55.5 och 55.7 om partnerskap för informationsutbyte inte ska ingå i den slutliga versionen av förslaget till penningtvättsförordning. Därför kan man inte dra några slutsatser om innehållet i den framtida EU-lagstiftningen förrän förslagen har antagits.

I anslutning till 4 kap. 4 § 3 mom. i penningtvättslagen har det framkommit oklarheter om huruvida information om att en anmälan om penningtvätt har gjorts kan lämnas ut *till en rapporteringsskyldig som hör till en annan yrkesgrupp*, om mottagaren dock har kopplingar till samma transaktion och samma kund. Informationsutbyte mellan rapporteringsskyldiga skulle fungera bäst om också rapporteringsskyldiga från olika yrkesgrupper kan utbyta information om anmälningar om penningtvätt. Dessutom lämnar formuleringen: *"den kund och den transaktion som anmälan avser"* utrymme för tolkning när det gäller huruvida detta avser två olika parter i samma transaktion eller en situation där båda parterna i transaktionen är samma kund. Av ordalydelsen i paragrafen kan man dra slutsatsen att det är möjligt att utbyta information om båda de rapporteringsskyldiga är inblandade i en enskild transaktion om vilken anmälan har gjorts. I förarbetena till lagen används dock uttrycket *"hänför sig till samma kund och samma transaktion"*, vilket tyder på att lagstiftaren endast avser en transaktion där till exempel samma kund är kund i två banker och gör en betalningsöverföring mellan konton hos dessa två banker. Med den tolkningen skulle det vara omöjligt att utbyta information, eftersom den rapporteringsskyldiga på grund av bankhemligheten inte har någon möjlighet att kontrollera om dess kunder också är kunder hos den andra banken i fråga.

Vidare bedömde arbetsgruppen det tidsmässiga tillämpningsområde som anges i 4 kap. 4 § 3 mom. i penningtvättslagen särskilt i fråga om betalningsförmedling mellan banker så att aktören skulle kunna underrätta den rapporteringsskyldiga som är den andra parten i transaktionen om en tvivelaktig transaktion innan anmälan görs till centralen för utredning av penningtvätt. Ytterligare sågs behov av ändring i 4 kap. 4 § 4 mom. i penningtvättslagen. Enligt paragrafens 4 mom. får i samband med utlämnandet av en uppgift som avses i 3 mom. grunden för anmälan lämnas ut. Det är dock utifrån 4 mom. i paragrafen oklart vilka uppgifter grunden kan innehålla.

Arbetsgruppen framförde behov av ändring även i 2 mom. i paragrafen, eftersom det har konstaterats att det finns hinder för informationsutbyte inom de rapporteringsskyldigas organisation och koncern. Arbetsgruppen beslutade att dessa lagändringar inte ska främjas av arbetsgruppen, utan att behovet av lagändringar i 4 kap. 4 § 2–4 mom. i penningtvättslagen ska ses över när genomförandet av AML-paketet bereds för nationell lagstiftning.

1.5.1.2 Tillämpningsområdet för lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt definitionen av transaktioner och kunder

På grund av den oklara tillämpningsbestämmelsen i 1 kap. 2 § i penningtvättslagen tillämpar advokater och andra som tillhandahåller juridiska tjänster bestämmelserna i penningtvättslagen (bl.a. åtgärder för kundkontroll) på uppdrag som inte omfattas av tillämpningsområdet enligt den exakta ordalydelsen i bestämmelsen. I penningtvättslagen bör man identifiera situationer där en advokat inte har någon uppdragsgivare, det vill säga en klient, utan handlar enligt ett domstolsbeslut. Till förordnade uppgifter kan höra uppgifter som omfattas av penningtvättslagens tillämpningsområde, till exempel försäljning av en fastighet eller bostadsaktie för att få ett dödsbo i skick för delning. Inte heller i dessa situationer handlar boutredningsmannen i advokatuppdrag utan med stöd av förordnande.

Penningtvättslagens tillämpningsområde för advokater (1 kap. 2 § 12 punkten i penningtvättslagen) och andra som tillhandahåller juridiska tjänster (1 kap. 2 § 13 punkten i penningtvättslagen) har definierats på ett komplicerat sätt och på grundval av typen av en enskild servicehändelse eller transaktion. Enligt paragrafen om tillämpningsområdet tillämpas penningtvättslagen på advokater då de handlar i en klients namn eller för en klients räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner avseende fast egendom. Begreppet transaktion definieras inte i penningtvättslagen. Den nuvarande lagstiftningen och dess definitioner grundar sig på penningtvättsdirektivet.

Arbetsgruppen konstaterade i sin behandling att tillämpningsområdet för penningtvättslagen och förtydligandet av definitionen av transaktion och kund kräver ändringar i lagstiftningen. Av de skäl som anges ovan kommer detta inte att behandlas förrän i samband med genomförandet av AML-paketet. Arbetsgruppen föreslår dock att finansministeriet och justitieministeriet kan inleda verkställighetsåtgärder omedelbart när AML-paketet har godkänts vid trilogförhandlingarna.

1.5.1.3 Utnyttjande av Skatteförvaltningens uppgifter vid riskbaserad tillsyn över övervakare enligt penningtvättslagen

I utredningen om informationsutbyte föreslogs att Regionförvaltningsverket i Södra Finland behöver ha rätt att av Skatteförvaltningen få fullgöranderapporter även på de områden där utredning av tillförlitligheten inte är en förutsättning för registrering i penningtvättsregistret. Även om utredning av tillförlitligheten endast är en förutsättning för registrering på vissa områden, skulle informationen vara användbar i utvecklingen av inriktningen av hur kontrollen inriktas och av riskbedömningar. Arbetsgruppen ansåg att tillgången till information för att rikta in kontrollen bör granskas för alla övervakare enligt penningtvättslagen, så att lagstiftningen blir enhetlig.

Detta kräver så omfattande förberedelser att det inte kan främjas inom ramen för detta projekt. Arbetsgruppen föreslår därför att frågan ses över på nytt i samband med genomförandet av AML-paketet.

1.5.2 Förslag till ändringar som kräver omfattande utredning

I utredningen om informationsutbyte presenterades vissa behov av lagändringar som i arbetsgruppens behandling konstaterades vara så omfattande att de bör utredas separat i framtida projekt. Arbetsgruppen ansåg ändå ärendena vara så viktiga att de fördes in i arbetsgruppens handlingsplan.

1.5.2.1 Utnyttjande av skatteuppgifter i rapporteringsskyldigas verksamhet

Arbetsgruppen konstaterade att detta är en viktig fråga som kräver en grundlig beredning. Användningen av skatteuppgifter, särskilt inom penningsspelsssektorn, och för att upptäcka bristande balans mellan värdet av den egendom som ska försäkras och kundens förmögenhetssituation ansågs med rätta effektivisera förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism. Den fortsatta beredningen av ärendet kunde inte genomföras under denna arbetsgrupps mandatperiod. Arbetsgruppen anser att frågan bör utredas ytterligare och att tillräckliga resurser bör reserveras för detta.

1.5.2.2 Erhållande av information om kundkontroll av rapporteringsskyldiga ur ett bank- och betalkontokontrollsystem eller alternativt byggande av ett separat system

Arbetsgruppen konstaterade att det på grund av informationens stora volym är nödvändigt att, via ett automatiskt och centraliserat system, få tillgång till uppgifter om kontoinnehavare som rapporteringsskyldiga kunder har för kundkontroll. Då skulle man till exempel kunna se till att försäkringsersättning, återbetalning av överskjutande försäkringsavgift eller så kallad felavgift eller någon annan avgift inte görs på någon annans konto än den som har rätt till försäkringsersättningen eller återbetalningen av avgiften. Arbetsgruppen diskuterade följande lösningar:

1. Erhållande av information från ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.
2. Kontroll av data med ett separat system, till exempel en lösning av typen IBAN-name check¹⁶.

Den automatiska databehandlingen är så vittgående med tanke på lagberedningen att den omfattar krävande frågor om dataskydd som hör till de grundläggande rättigheterna. Därför skulle det krävas ett eget projekt för att främja detta. I det första alternativet föreslogs det att de rapporteringsskyldiga ska kunna använda det befintliga systemet för övervakning av bank- och betalkonton för att behandla information för kundkontroll. Lösningen kan dock inte vara ett automatiserat system som är avsett att användas av myndigheten, vilket innebär att det enda lösningsalternativet är att bygga ett helt nytt system enkom för detta ändamål. Det finns redan sådana system i vissa länder, och arbetsgruppen föreslår därför att frågan behandlas i framtida lagstiftningsprojekt. Det ska också beaktas att banksekretessen hindrar de rapporteringsskyldiga från att få information om vem som äger det bankkonto som kunden uppgett. Därför är en viktig del av ärendehelheten också att förtydliga relationen mellan 3 kap. 3 § 2 mom. 10 punkten i penningtvättslagen och banksekretessen enligt kreditinstitutslagen. Arbetsgruppen ansåg det vara särskilt viktigt att denna helhet främjas redan i de följande projekten.

---

16 Mer information om IBAN Name Check finns till exempel här: <https://thebankingscene.com/opinions/iban-name-check-lessons-learned-from-the-uk-and-the-netherlands>.

1.5.2.3 Utlämnande av omsorgspliktigas uppgifter för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism på eget initiativ även till andra myndigheter än centralen för utredning av penningtvätt

Lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, 9 kap. 5 §

I samband med effektiviseringen av förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism lyftes i arbetsgruppen fram en eventuell utvidgning av tillämpningsområdet för 9 kap. 5 § i penningtvättslagen, så att uppgifter som omsorgspliktiga har tillgång till skulle kunna lämnas ut i syfte att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism även till andra än centralen för utredning av penningtvätt. Arbetsgruppen kom till en överenskommelse om att finansministeriet fortsätter att utreda ärendet. I den fortsatta utredningen framkom att man i projektet för utbyte av information på eget initiativ (nedan Virvotieto)¹⁷ mellan myndigheterna i statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet (nedan VN TEAS) i stor utsträckning behandlar myndigheternas utlämnande av uppgifter till en annan myndighet på eget initiativ och att det även finns jurister som är medlemmar i projektet. Eftersom VN TEAS i Virvotieto-projektet genomför en omfattande utredning för att göra det möjligt för myndigheterna att i större utsträckning lämna ut uppgifter på eget initiativ, fortsattes inte det dubbla utredningsarbetet i ärendet.

1.5.3 Förslag till ändringar som inte omfattas av arbetsgruppens mandat

Arbetsgruppen konstaterade att ändamålsbundenheten i fråga om dataskyddet innebär att sådana lagändringar lämnas utanför arbetsgruppens mandat, vars syfte endast är att indirekt effektivisera förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism. Enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. När myndigheterna behandlar personuppgifter är behandlingen dessutom nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning, varför det ska föreskrivas genom lag. En myndighet som konstitutionellt bedömt inte har någon uttrycklig behörighet att utöva offentlig makt kan inte heller i sådant syfte ha laglig rätt att samla in personuppgifter.

17 VN TEAS Informationsutbyte på eget initiativ mellan myndigheter (Virvotieto): <https://tietokaytoon.fi/-/viranomaisten-valinen-oma-aloitteinen-tietojenvaihto-virvotieto->.

1.5.3.1 Utlämnande av Finansinspektionens uppgifter till Skatteförvaltningen

På basis av gällande lagstiftning och tolkningspraxis är det oklart om Finansinspektionen med stöd av 20 § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) kan lämna ut uppgifter till Skatteförvaltningen. Enligt 29 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet kan en myndighet lämna ut sekretessbelagda uppgifter, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. I § 20 i lagen om beskattningsförfarande föreskrivs uttryckligen om en myndighets särskilda skyldighet att lämna uppgifter.

Arbetsgruppen konstaterade att behovet av ändringar i artikel 20 i den lagen går utanför arbetsgruppens mandat. I utredningen om informationsutbytet och arbetsgruppens beredning har det dock tagits upp den tolkningsfrihet som hänför sig till förenligheten mellan bestämmelserna om utlämnande av uppgifter i lagen om Finansinspektionen och Finansinspektionens rätt att lämna ut uppgifter till Skatteförvaltningen. Arbetsgruppen konstaterade att utredningen av denna oklarhet beträffande tolkningen av 20 § i lagen om Finansinspektionen, såsom dess subsidiaritet i förhållande till annan lagstiftning, faller utanför arbetsgruppens mandat. Arbetsgruppen föreslår att detta granskas på nytt i ett annat lagstiftningsprojekt.

1.5.3.2 Automatisk integrering av vissa uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton i tjänsten ytj.fi

I utredningen om informationsutbyte påpekades att man i samband med den fortsatta utvecklingen av systemet för övervakning av bank- och betalkonton skulle kunna överväga att automatiskt integrera vissa uppgifter i övervakningssystemet för bank- och betalkonton i tjänsten ytj.fi. Syftet med ändringen är att göra den registrerade kontoinnehavarens uppgifter allmänt offentliga för att förebygga till exempel vd-bedrägeri och bedrägeri med falska räkningar. Arbetsgruppen konstaterade dock att frågan inte omfattas av arbetsgruppens mandat och den behandlades inte i någon större utsträckning.

1.5.3.3 Mer omfattande utnyttjande av uppgifterna i penningtvätsregistret

I utredningen om informationsutbyte föreslogs att det bör utredas på vilka villkor uppgifter i penningtvätsregistret kan lämnas ut för andra ändamål än för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Utredningen visade att ett mer omfattande utnyttjande av uppgifterna i penningtvätsregistret skulle kunna effektivisera olika administrativa processer.

Det beslutades att arbetsgruppen inte börjar utarbeta förslag till lagändringar som hänför sig till ett mer omfattande utnyttjande av uppgifterna i penningtvätsregistret, såsom olika administrativa stödprocesser för Business Finland och NTM-centralerna eller för kontroll av oförvitlighet i samband med beviljande av hederstecken. Dessa frågor hör inte till arbetsgruppens mandat.

1.5.4 Ändringsbehov som inte främjades av någon annan orsak

I detta kapitel beskrivs de behov av ändringar som av olika skäl inte främjades av arbetsgruppen.

1.5.4.1 Utlämnande av personuppgifter i anmälningar som gäller kontanta medel till Finansinspektionen och Skatteförvaltningen

Lag om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005 kompletterar den nationella lagen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen (432/2021). Enligt EU-förordningen ska den behöriga myndigheten när det gäller införande eller utförande av kontanta medel på minst 10 000 euro underrättas bland annat om de kontanta medlens ursprung och användningsändamål. I Finland är Tullen behörig myndighet. I den nationella lagen föreskrivs bland annat om utlämnande av uppgifter om kontanta medel, utöver vad som föreskrivs i EU-förordningen om utlämnande av uppgifter.

Tullenheten vid finansministeriets skatteavdelning anser att utlämnandet av personuppgifter om anmälningar som gäller kontanta medel för användningsändamål som inte omfattas av den nuvarande lagstiftningen inte är förenligt med EU-förordningen. Vid rådets arbetsgrupps beredning av EU-förordningen får denna uppfattning också stöd av kommissionens ställningstaganden om att uppgifter får samlas in endast för bekämpning av penningtvätt och terrorism och inte användas för något annat ändamål. Kommissionen anser att det är viktigt att uppgifterna endast används för att förhindra brottslig verksamhet enligt definitionen i penningtvätsdirektivet. Även skattebrott kan i vissa begränsade fall vara så allvarliga att de omfattas av begreppet brottslig verksamhet enligt definitionen i direktivet. Uppgifterna kan dock inte användas för allmän skattekontroll.

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter finns i lagen om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur Europeiska unionen enligt följande:

11 §

Utlämnande av uppgifter för att förebygga, avslöja och utreda brott

Uppgifter om anmälningar som gäller kontanta medel får, utöver vad som föreskrivs i artiklarna 9–11 i förordningen, lämnas ut endast för att förebygga, avslöja och utreda terroristbrott enligt 34 a kap. i strafflagen, narkotikabrott, tagande eller givande av muta, tagande eller givande av muta i näringsverksamhet eller något annat brott för vilket det strängaste straffet är fängelse i över ett år, eller brott som har begåtts eller begås som ett led i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet.

Bestämmelsen tar inte ställning till vilka myndigheter uppgifterna kan lämnas ut till, utan endast till för vilket ändamål de kan lämnas ut. I lagen infördes denna bestämmelse, eftersom behandlingen av personuppgifter enligt artikel 13.2 i EU-förordningen endast ska ske för att förhindra och bekämpa brottslig verksamhet i den mening som avses i penningtvättsdirektivet.

I artikel 3.4 i det fjärde penningtvättsdirektivet avses med "brottslig handling" alla former av kriminell inblandning i följande grova brott:

- a. handlingar enligt artiklarna 1–4 i rambeslut 2002/475/RIF,
- b. samtliga brott som avses i artikel 3.1 a i 1988 års FN-konvention mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen,
- c. handlingar som utförs av kriminella organisationer enligt definitionen i artikel 1 i rådets gemensamma åtgärd 98/733/RIF,
- d. bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, åtminstone allvarliga fall, enligt definitionen i artiklarna 1.1 och 2.1 i konventionen om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,
- e. korruption, och
- f. alla överträdelser, inbegripet skattebrott som rör direkta och indirekta skatter och enligt definitionen i medlemsstaternas nationella rätt, som är belagda med frihetsstraff eller frihetsberövande åtgärd med en högsta straffsats på mer än ett år eller, i medlemsstater som har en minimitröskel för brott i sitt rättssystem, alla brott som är belagda med frihetsstraff eller frihetsberövande åtgärd med en lägsta straffsats på mer än sex månader.

Syftet med den nationella bestämmelsen är att beskriva det som den brottsliga handling som definieras i det fjärde penningtvättsdirektivet skulle omfatta i den finska straffrätten. En mer omfattande möjlighet att lämna ut uppgifter granskades i samband med lagberedningen bland annat på grund av Finansinspektionens utlåtande. På grund av den reglering

i EU-förordningen som beskrivs ovan ansågs detta emellertid inte vara tillåtet enligt förordningen. Finansinspektionens önskemål om att möjligheten att få information skulle gälla också brottsliga handlingar togs upp också i riksdagsbehandlingen av regeringens proposition (RP 23/2021 rd)¹⁸.

Under arbetsgruppens arbete framhölls det att det i vissa EU-medlemsstater också är möjligt att använda sig av anmälningar som gäller kontanta medel för skattekontroll. För finansministeriets del ansågs det dock inte vara förenligt med EU-lagstiftningen att använda anmälningar om kontanta medel i skattekontrollen och det finns ingen grund för att vid beredningen av regeringens proposition (RP 23/2021 rd) ändra uppfattningen om att utlämnandet av anmälningar om kontanta medel till andra myndigheter är så omfattande reglerad EU-lagstiftningen medger. Lagen gör det också möjligt att använda uppgifter för att förebygga, avslöja och utreda skattebrott, eftersom skattebedrägeri kan leda till fängelsestraff på mer än ett år.

1.5.4.2 Utsökningsverkets informationsbehov i anslutning till penningtvätt

Utsökningsverkets behov av information i anslutning till penningtvätt betraktades i arbetsgruppen som viktigt i perspektiv av myndigheternas utlämnande av uppgifter på eget initiativ. Högsta domstolen har meddelat avgörande i ett ärende (HD:2023:24) enligt vilket det inte i polislagen eller någon annan lag finns någon uttrycklig bestämmelse om behörighet som ger polisen rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter till utsökningsverket. Ärendet har också en beröringspunkt med myndigheters utlämnande av uppgifter till en annan myndighet på eget initiativ, som behandlas i VN TEAS-projektet Virvotieto. Därför föreslog arbetsgruppen att ärendet skrivs in i handlingsplanen för att man i senare projekt ska återkomma till utsökningsverkets informationsbehov i anslutning till penningtvätt.

1.5.4.3 Fenomenutredningar av Enheten för utredning av grå ekonomi

På grundval av diskussionerna i arbetsgruppen konstaterades det att det är nödvändigt att närmare utreda möjligheten att Enheten för utredning av grå ekonomi lämnar ut sekretessbelagda uppgifter som ligger till grund för fenomenutredningarna till centralen för utredning av penningtvätt för analys. Analysen skulle bli en fortsättning på fenomenutredningen vid centralen för utredning av penningtvätt. Därmed skulle känslig information inte överföras till Enheten för utredning av grå ekonomi, utan bara resultaten av analysen.

18 Regeringens proposition till riksdagen om övervakning av kontanta medel som anländer till eller lämnar Europeiska unionen och därtill hörande lagar. Kan läsas på: https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sidor/RP_23+2021.aspx.

Ärendet skulle sannolikt kräva en ändring av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi samt resurser för utredningen av centralen för utredning av penningtvätt. Frågan togs upp i arbetsgruppen som en ny aspekt som bör utredas ytterligare, men det var inte möjligt att göra det inom ramen för arbetsgruppens tidsplan.

1.5.4.4 De rapporteringsskyldigas tillgång till operativa uppgifter från centralen för utredning av penningtvätt

Arbetsgruppen diskuterade möjligheten för centralen för utredning av penningtvätt att förse de rapporteringsskyldiga med operativa uppgifter som kan kopplas till enskilda kunder/personer/sammanslutningar. Med hjälp av operativ information skulle det vara möjligt att inrikta de rapporteringsskyldigas interna utredningar och undersökningar bättre och på motsvarande sätt sprida information om dem, till exempel inom samarbetsgruppen FAMLIT, vilket skulle bidra till att förhindra penningtvätt och främja återvinningen av medel. Arbetsgruppen beslutade dock att behovet av lagändringar i anslutning till den här helheten i 7 kap. 2 § 2 mom. i polislagen inte främjas, eftersom det är en bredare fråga som förutsätter en översyn också av regleringen av banksekretessen. Inrikesministeriet har fört ärendet till regeringsförhandlingarna¹⁹ och framskridandet beror därmed på det politiska beslutet.

1.6 Behovet av praktiska ändringar för att förbättra informationsutbytet

De praktiska behoven av ändringar av informationsutbytet, inklusive förslag till åtgärder, har delats in i fyra underavsnitt enligt ämnesområde. I utredningen om informationsutbyte framkom förutom behovet av ändringar i lagstiftningen också andra utvecklingsbehov som skulle kunna lösas bland annat genom diskussioner mellan myndigheter och tillsynsmyndigheter enligt penningtvättslagen och genom utveckling av förfarandena. I den här handlingsplanen behandlas ett effektivare informationsutbyte mellan myndigheter samt mellan myndigheter, övervakare och rapporteringsskyldiga. Effektiviserat informationsutbyte mellan rapporteringsskyldiga har inte behandlats i arbetsgruppen, utan utvecklas i ett separat projekt som centralkriminalpolisens central för utredning av penningtvätt leder om utvecklingen av verksamhetsmodeller för samarbetsgruppen för myndigheter och den privata sektorn för bekämpning av penningtvätt.

¹⁹ Reform av polisens verksamhetsområde, tryggnad av polisens verksamhetsförutsättningar och handlingsförmåga under regeringsperioden (Poliisin toimialan uudistaminen, poliisin toimintaedellytysten ja suorituskyvyn turvaaminen hallituskaudella, intermin.fi) (se s. 2 och bilaga 5 s. 11).

I utredningen om informationsutbyte identifierades också praktiska utvecklingsbehov som inte ingick i arbetsgruppens mandat. I utredningen angavs dessutom utvecklingsbehov som inte längre var aktuella eller som inte identifierades i de berörda organisationerna. Av de skäl som anges ovan konstaterade man redan vid beredningen av arbetsgruppsmötena att en del av de utvecklingsbehov som anges i utredningen om informationsutbyte inte kommer att tas upp i arbetsgruppen.

Behovet av praktiska ändringar behandlas i detta kapitel genom en kort beskrivning av det aktuella läget för informationsutbyte, följt av en presentation av arbetsgruppens förslag till åtgärder och ansvarsparter.

Behov av praktiska ändringar identifierades för följande myndigheter:

- Centralen för utredning av penningtvätt
- Skyddspolisen
- Övervakare enligt penningtvättslagen
- Utsökningsverket
- Ålands tillsynsmyndigheter

1.6.1 Effektivare informationsutbyte med centralen för utredning av penningtvätt

De utvecklingsbehov i fråga om informationsutbytet som avser centralen för utredning av penningtvätt gällde ett mer regelbundet samarbete och spridning av praktisk information både till övervakare enligt penningtvättslagen och till rapporteringskyldiga.

1.6.1.1 Informationsutbyte mellan centralen för utredning av penningtvätt och övervakare enligt penningtvättslagen

Enligt utredningen om informationsutbyte måste samarbetet mellan centralen för utredning av penningtvätt och övervakare enligt penningtvättslagen utvecklas ytterligare. Övervakarna skulle dra nytta av att informeras regelbundet om anmälningar om tvivelaktiga transaktioner hos de aktörer som de övervakar och om grunderna för dessa. Centralen för utredning av penningtvätt och Finansinspektionen utarbetade ett samarbetsprotokoll om informationsutbyte den 26 februari 2020.

Åtgärdsförslag

Samarbetet mellan centralen för utredning av penningtvätt och övervakare enligt penningtvättslagen ska utvecklas ytterligare. Arbetsgruppen föreslår att varje övervakare kan föra tvåpartsdiskussioner med centralen för utredning av penningtvätt om de åtgärder som krävs för att effektivisera informationsutbytet.

Ansvariga

Centralen för utredning av penningtvätt, övervakare enligt penningtvättslagen

1.6.1.2 Informationsutbyte mellan centralen för utredning av penningtvätt och rapporteringsskyldiga

Många rapporteringsskyldiga behöver mer vägledning från myndigheterna om hur penningtvätt och finansiering av terrorism kan upptäckas i praktiska situationer. Dessutom är det viktigt att de rapporteringsskyldiga regelbundet får tillgång till aktuell information som gör det lättare för dem att gå till väga på rätt sätt. Det är bra att förtydliga processen för behandling av tvivelaktiga transaktioner efter det att en anmälan har lämnats in.

Åtgärdsförslag

Arbetsgruppen föreslår att centralen för utredning av penningtvätt sammanställer mer information på webbplatsen penningtvätt.fi (sidorna Handla rätt och Vanliga frågor) om behandlingen av en anmälan om tvivelaktiga transaktioner efter att anmälan har gjorts, i den mån detta är möjligt för centralen för utredning av penningtvätt.

Arbetsgruppen anser också att det finns ett behov av att ytterligare utveckla den utbildning som centralen för utredning av penningtvätt erbjuder för att göra den mer strukturerad, målinriktad och pragmatisk. Övervakarna enligt penningtvättslagen ska se till att de rapporteringsskyldiga som övervakas av dem får information om utbildningarna. I utbildningen för centralen för utredning av penningtvätt och övervakarna är det bra att beskriva processen för behandling av anmälningar om tvivelaktiga transaktioner. Underarbetsgruppen för övervakare i den nationella gruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism kommer dessutom att fortsätta sitt utbildningssamarbete.

Ansvariga

Centralen för utredning av penningtvätt, övervakare enligt penningtvättslagen

1.6.2 Effektivare informationsutbyte med skyddspolisen

I arbetsgruppen ansåg man att det är nödvändigt att skyddspolisen delar med sig av sin fenomeninformation till myndigheter, övervakare och rapporteringskyldiga enligt penningtvättslagen för att förståelsen av de aktuella fenomenen i anslutning till penningtvätt och finansiering av terrorism ska öka. Därför är det viktigt att hänsyn tas till behovet av informationsutbyte redan i samband med skyddspolisens handlingsplaner.

1.6.2.1 Informationsutbyte mellan skyddspolisen och övervakare enligt penningtvättslagen

Samarbetet mellan skyddspolisen och övervakare bör förbättras, särskilt när det gäller kampen mot finansiering av terrorism. Skyddspolisen skulle kunna dela med sig av information till övervakarna bland annat om utvecklingen av finansieringen av terrorism och om källorna till de pengar som används för terroristhandlingar.

Åtgärdsförslag

Arbetsgruppen föreslår att den nationella samarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och dess undergrupper (riskbedömningsarbetsgruppen och undergruppen för övervakare) ska utnyttjas för det informationsutbyte som beskrivs ovan. Ytterligare föreslås det att skyddspolisen ska föra separata diskussioner med varje övervakare enligt penningtvättslagen om att förbättra de praktiska metoderna för informationsutbyte.

Ansvariga

Skyddspolisen, övervakare enligt penningtvättslagen

1.6.2.2 Främjande av behov av informationsutbyte som skyddspolisen har upptäckt vid planeringen av sin verksamhet

Den underrättelseinformation som skyddspolisen producerar är en nödvändig del av bekämpningen av hot mot den nationella säkerheten samt av det utrikes- och säkerhetspolitiska beslutsfattandet. Skyddspolisen har till uppgift att producera proaktiv och meningsfull underrättelseinformation för statsledningen och myndighetspartnerna för att stödja beslutsfattandet. Utifrån prioriteringarna för den civila underrättelseverksamheten fastställs de ämnesområden om vilka skyddspolisen inhämtar information och rapporterar. Utöver till statsledningen rapporterar skyddspolisen till andra myndigheter och informerar allmänheten.

Åtgärdsförslag

Arbetsgruppen föreslår att skyddspolisen aktivt ska sträva efter att främja de behov av informationsutbyte som den observerat vidare i sin organisation, så att de kan beaktas i de rapporter och prioriteringar som skyddspolisen utarbetar.

Ansvariga

Skyddspolisen

1.6.2.3 Informationsutbyte mellan skyddspolisen och rapporteringsskyldiga

I arbetsgruppen ansåg man att den fenomeninformation som skyddspolisen producerar också skulle vara till nytta för de rapporteringsskyldiga. Detta skulle bidra till att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism genom att öka förståelsen för aktuella fenomen.

Åtgärdsförslag

Arbetsgruppen föreslår att skyddspolisen delar med sig av den fenomeninformation som den producerar för de rapporteringsskyldiga bland annat inom ramen för samarbetsgruppen FAMLIT, som leds av centralkriminalpolisens central för utredning av penningtvätt.

Ansvariga

Skyddspolisen, centralen för utredning av penningtvätt

1.6.2.4 Tillhandahållande av information som skyddspolisen har för en nationell riskbedömning av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Finansministeriet och inrikesministeriet samordnar den nationella bedömningen av riskerna för penningtvätt och för finansiering av terrorism. Riskbedömningen ska bland annat identifiera och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland. Finansministeriet och inrikesministeriet ska se till att riskbedömningen är aktuell och den uppdateras vartannat år.

Åtgärdsförslag

Arbetsgruppen föreslår att skyddspolisen producerar aktuell fenomeninformation för finansministeriet och inrikesministeriet till stöd för utarbetandet och uppdateringen av riskbedömningen.

Ansvariga

Skyddspolisen, finansministeriet, inrikesministeriet

1.6.3 Effektivare informationsutbyte med Utsökningsverket

Utsökningsverket tog upp sitt eget behov av att få uppgifter ur penningtvätsregistret till behandling i arbetsgruppen. Arbetsgruppen konstaterade att behandlingen av helheten kräver en närmare diskussion om lagtolkningsfrågor avseende om centralen för utredning av penningtvätt kan lämna ut uppgifter till utsökningsmyndigheten för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt.

Åtgärdsförslag

Arbetsgruppen föreslår att frågor som gäller lagtolkning ska behandlas genom diskussioner mellan Utmättningsverket och centralen för utredning av penningtvätt.

Ansvariga

Utsökningsverket, Polistytelsen, centralen för utredning av penningtvätt

1.6.4 Effektivare informationsutbyte mellan Åland och fastlandet

I utredningen om informationsutbyte betonades att utbytet av information mellan tillsynsmyndigheterna på Åland samt myndigheterna och övervakarna på fastlandet bör utvecklas i praktiken. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid resurstilldelningen och det faktum att väsentlig information om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism sprids på både finska och svenska.

1.6.4.1 Informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna på Åland, myndigheterna på fastlandet och övervakarna enligt penningtvättslagen

Finansministeriet, inrikesministeriet, Ålands landskapsregering och Lotteriinspektionen utarbetade hösten 2022 ett samförståndsavtal (VN/24457/2022-VM-2) i vilket man kommer överens om regelbundet samarbete. Samförståndsavtalet kommer att göra informationsutbytet effektivare och mer regelbundet, men det behövs också andra åtgärder för att tillsynsmyndigheterna på Åland ska få tillräcklig information för att kunna utföra sina uppgifter.

Åtgärdsförslag

Regelbundna möten enligt det samförståndsavtalet som utarbetades hösten 2022 mellan finansministeriet, inrikesministeriet, Ålands landskapsregering och Lotteriinspektionen har inletts under våren 2023 och ordnas i regel två gånger om året. Detta tillvägagångssätt främjar ett regelbundet samarbete med tillsynsmyndigheterna på Åland.

Dessutom bör det i fråga om Ålandsrelaterade teman säkerställas och följas upp i den nationella samarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism att tillsynsmyndigheterna på Åland finns med på sändlistorna för information från myndigheterna på fastlandet och övervakarna enligt penningtvättslagen, så att man på Åland nås av den centrala nyhetsrapporteringen och meddelandena.

Ansvariga

Finansministeriet, inrikesministeriet, Ålands landskapsregering, Lotteriinspektionen, övervakarna enligt lagen om penningtvätt

1.6.4.2 Informationsutbyte mellan tillsynsmyndigheterna på Åland och övervakarna enligt penningtvättslagen på fastlandet

Ålands landskapsregering övervakar sådana fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter som avses i Ålands landskapslagstiftning. Lotteriinspektionen övervakar penningspelssammanslutningar som avses i Ålands landskapslagstiftning samt näringsidkare och sammanslutningar som förmedlar avgifter och anmälningar för deltagande i penningspel som dessa penningspelssammanslutningar erbjuder. Eftersom Ålands landskapsregering och Lotteriinspektionen utövar samma tillsyn på Åland som motsvarande myndigheter på fastlandet, är det ändamålsenligt att kartlägga till vilka delar det skulle vara möjligt att skapa gemensamma modeller och riktlinjer för övervakningen. På så sätt skulle det kunna säkerställas att övervakningen är enhetlig i Finland.

Åtgärdsförslag

Arbetsgruppen föreslår att samarbetet mellan övervakarna enligt penningtvättslagen på fastlandet och på Åland vidareutvecklas i följande sammanhang:

- De övervakare enligt penningtvättslagen som är verksamma på fastlandet och som är centrala med tanke på tillsynsmyndigheterna på Åland bör delta i möten enligt det ovan nämnda samförståndsavtalet.

- Inom ramen för den nationella myndighetssamarbetsgruppen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism på de sätt som särskilt överenskommits i undergruppen.

Ansvariga

Ålands landskapsregering, Lotteriinspektionen, övervakarna enligt penningtvättslagen

2 Utkast till regeringens proposition

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar som gäller effektivisering av informationsutbytet i verksamheten för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism samt skyddande av den nationella säkerheten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt vissa andra lagar ändras i syfte att förbättra informationsutbytet i verksamheten för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism.

Syftet med propositionen är att effektivisera informationsutbytet mellan myndigheterna och de övervakare som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Genom propositionen främjas de mål som ställdes i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering när det gäller att förbättra informationsutbytet och effektivisera övervakningen i syfte att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.

I propositionen preciseras bland annat bestämmelserna om informationsutbyte i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter för att säkerställa riktigheten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare i handelsregistret som Patent- och registerstyrelsen förvaltar. Bestämmelserna om behandling av uppgifterna i det penningtvättsregister som centralen för utredning av penningtvätt använder preciseras när det gäller att inhämta uppgifter, införa uppgifter i registret och stryka uppgifter ur registret så att bestämmelserna bättre motsvarar de faktiska kraven i dataskyddslagstiftningen och verksamheten. Bestämmelserna om utlämnande av uppgifter ur penningtvättsregistret kompletteras genom det nationella ikraftsättandet av kreditinstitutsdirektivet för att uppgifter i enlighet med direktivet ska kunna lämnas ut till både Finansinspektionen och Europeiska centralbanken i situationer där Europeiska centralbanken är banktillsynsmyndighet.

Avsikten är också att genom propositionen avhjälpa de brister i fråga om skyddspolisens rätt att få information som kvarstår i speciallagstiftningen efter att skyddspolisens roll ändrades från förundersökningsmyndighet till underrättelsemyndighet när underrättelselagarna trädde i kraft. Dessutom föreslås det att det till lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp fogas bestämmelser om arbets- och näringsministeriets rätt att få information ur penningtvättsregistret för ministeriets lagstadgade uppgifter i anknytning till skyddandet av den nationella säkerheten.

Lagarna avses träda i kraft den 1 april 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning	4
1.1 Bakgrund	5
1.2 Beredning	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	7
2.1 Säkerställande av korrektheten och aktualiteten i registeruppgifter om verkliga förmånstagare	7
2.1.1 Den rapporteringsskyldigas, tillsynsmyndighetens och advokatföreningens rapporteringsskyldighet.....	7
2.1.2 Skatteförvaltningens utlämnande av uppgifter till Patent- och registerstyrelsen på eget initiativ.....	8
2.1.3 Utlämnande av Skatteförvaltningens uppgifter till Patent- och registerstyrelsen på begäran	8
2.2 Behandling av uppgifter i penningtvätsregistret	9
2.2.1 Anmälan om en tvivelaktig transaktion	9
2.2.2 Behandling av biometriska uppgifter	9
2.2.3 Övriga särskilda kategorier av personuppgifter	10
2.2.4 Strykning av uppgifter ur penningtvätsregistret.....	10
2.2.5 Utlämnande av information till Finansinspektionen och Europeiska centralbanken	11
2.3 Utlämnande av information ur penningtvätsregistret för tillsyn över utlänningars företagsköp.....	11
2.4 Skyddspolisens uppgifter för skyddande av den nationella säkerheten	13
2.4.1 Polisens rätt att få information	14
2.4.2 Informationskällor för fullgöranderapporter	15
3 Målsättning	17
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	17
4.1 De viktigaste förslagen.....	17
4.1.1 Registeruppgifter om verkliga förmånstagare.....	17
4.1.2 Behandling av uppgifter i penningtvätsregistret	18
4.1.3 Den nationella säkerheten	18
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	19
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	19
4.2.1.1 Konsekvenser för företagen	20
4.2.2 Andra konsekvenser för människorna och samhället.....	20
4.2.2.1 Konsekvenser för brottsbekämpning och säkerhet samt penningtvätt och finansiering av terrorism	21
4.2.2.2 Konsekvenser för myndigheterna.....	24
4.2.2.3 Konsekvenser för informationssamhället och dataskyddet	26
4.2.2.4 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen.....	33
5 Alternativa handlingsvägar	33
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	33
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	34

5.2.1 Praxis och lagstiftning i vissa länder.....	35
5.2.1.1 Lettland	35
5.2.1.2 Slovenien.....	36
5.2.1.3 Kroatien.....	37
5.2.1.4 Tjeckien.....	37
5.2.1.5 Italien	38
6 Remissvar	38
7 Specialmotivering	38
7.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	38
7.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt	39
7.3 Lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp	43
7.4 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	45
7.5 Lagen om Finansinspektionen.....	47
7.6 Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	48
7.7 Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.....	49
7.8 Lagen om pension för arbetstagare	49
7.9 Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.....	50
8 Ikraftträdande.....	50
9 Verkställighet och uppföljning	50
10 Samband med andra propositioner.....	50
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	50
LAGFÖRSLAG	61
1. Lag om ändring av 6 kap. 5 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	61
2. Lag om ändring av 3 och 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.....	61
3. Lag om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp	63
4. Lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	64
5. Lag om ändring av 71 § i lagen om Finansinspektionen.....	65
6. Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	66
7. Lag om ändring av 255 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.....	66
8. Lag om ändring av 205 § i lagen om pension för arbetstagare	67
9. Lag om ändring av 22 b § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.....	68
BILAGOR.....	69
PARALLELLTEXTER	69
1. Lag om ändring av 6 kap. 5 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	69
2. Lag om ändring av 3 och 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.....	70
3. Lag om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp	72
4. Lag om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	73
5. Lag om ändring av 71 § i lagen om Finansinspektionen.....	75
6. Lag om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi.....	76
7. Lag om ändring av 255 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.....	76
8. Lag om ändring av 205 § i lagen om pension för arbetstagare	78
9 Lag om ändring av 22 b § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner.....	79

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Att förbättra informationsutbytet inverkar direkt på den verksamhet i Finland för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan *penningtvättslagen*). Möjligheterna att förhindra, observera och utreda brottslig verksamhet förbättras när utbytet av information om observerade tvivelaktiga transaktioner samt fenomenen i anslutning till penningtvätt och finansiering av terrorism blir effektivare mellan myndigheterna och de rapporteringsskyldiga.

Finland har även enligt internationell rätt en skyldighet att säkerställa ett tillräckligt informationsutbyte. EU:s lagstiftning förutsätter att medlemsstaternas lagstiftning möjliggör ett tillräckligt informationsutbyte. Bestämmelser om informationsutbyte finns särskilt i artikel 39 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG (nedan *det fjärde penningtvättsdirektivet*) samt i artikel 45 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/843 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU nedan (*det femte penningtvättsdirektivet*). Enligt artikel 39.5 i det fjärde penningtvättsdirektivet är det i vissa fall möjligt med informationsutbyte mellan olika rapporteringsskyldiga om anmälan om tvivelaktiga transaktioner. Informationsutbytet nämns separat även i de internationella rekommendationerna från OECD:s aktionsgrupp mot penningtvätt och terrorismfinansiering, Financial Action Task Force (nedan *FATF*), om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt av spridning av massförstörelsevapen. Särskilt FATF:s rekommendation 2 förutsätter informationsutbyte mellan myndigheter.

Den nationella säkerheten ställs utanför EU:s behörighet i fördraget om Europeiska unionen. Den nationella säkerheten hör således i princip inte heller till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, (nedan *dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning*). Av denna anledning har det på grund av skyldigheten att trygga skyddet för personuppgifter i grundlagens 10 § föreskrivits om behandlingen av personuppgifter utifrån den nationella säkerheten i den nationella lagstiftningen (GrUU 26/2018 rd, s. 4). Enligt 48 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019), föreskriven med medverkan av grundlagsutskottet (GrUU 51/2018 rd), får skyddspolisen behandla personuppgifter som behövs för att skydda den nationella säkerheten, för att förhindra, avslöja och utreda verksamhet och förehavanden som hotar stats- och samhällsordningen eller statens säkerhet samt för att förhindra och avslöja brott som hotar stats- och samhällsordningen eller statens säkerhet. Skyddspolisen får enligt 49 § 2 mom. i den lagen behandla sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som är nödvändiga för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppgifter (GrUU 48/2022 rd, s. 6). Enligt 46 § 2 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet tillämpas på behandlingen av personuppgifter som behövs för skyddspolisens skötsel av en uppgift som avses i 1 mom. lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, nedan *dataskyddslagen avseende*

brottmål), med undantag av 10 § 2 mom., 54 § och 7 kap., i den lagen, om inte något annat föreskrivs i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Det handlar om en allmän lag som kompletteras med en speciallag. Bestämmelser om sekretess finns i 24 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*). Om avvikelser från sekretessen föreskrivs i 26 § i samma lag som gäller de allmänna grunderna för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter. Enligt den nämnda paragrafen kan en myndighet lämna uppgifter ur en sekretessbelagd myndighetshandling om i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. I de speciallagar där det separat föreskrivs om utlämnande av sekretessbelagd information eller rätten att få information ska det särskilt fogas till ett omnämnande av uttryckliga rättigheter att få uppgifter även i syfte att skydda den nationella säkerheten för att skyddspolis och arbets- och näringsministeriet ska ha möjlighet att få uppgifter som de behöver för att sköta sitt uppdrag att skydda den nationella säkerheten.

Målet att förbättra informationsutbytet ingick också i statsminister Sanna Marins regeringsprogram och i [Åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023](#).

1.1 Bakgrund

Finansministeriet och inrikesministeriet är ansvariga ministerier för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Andra ministerier som deltar i arbetet är justitieministeriet, utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet. Finansministeriet ansvarar för penningtvättslagen och utfärdandet av författningar med stöd av den. Den nationella bedömningen av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism utarbetas i ett samarbete där finansministeriet ansvarar för riskbedömningen av penningtvätt och inrikesministeriet för riskbedömningen av finansiering av terrorism. Finansministeriet ansvarar även för att på nationell nivå samordna internationella ärenden i samband med förhindrande av penningtvätt. Inrikesministeriet ansvarar för lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) och utfärdandet av författningar med stöd av den. Inrikesministeriet svarar dessutom för åtgärdsplanen under strategin för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet¹. Utrikesministeriet ansvarar för att i Finland samordna verkställandet av Förenta Nationernas och Europeiska unionens finansiella sanktioner.

Finland har varit medlem i FATF sedan 1991. FATF är en mellanstatlig aktionsgrupp som utvecklar rekommendationer om strategier för att förhindra penningtvätt, finansiering av terrorism och finansiering av spridning av massförstörelsevapen. FATF har publicerat 40 rekommendationer om förhindrande av penningtvätt samt av finansiering av terrorism och av spridning av massförstörelsevapen, som FATF:s medlemsländer politiskt har förbundit sig att följa. FATF utvärderar också länder för att kartlägga läget i fråga om förhindrande och utredning av penningtvätt samt av finansieringen av terrorism och av spridning av massförstörelsevapen i det land som är föremål för granskning. FATF förutsatte i sin landrapport om Finland våren 2019 en effektivisering av informationsutbytet mellan de finländska myndigheterna och även gällande den privata sektorn. I denna proposition föreslås sådana lagändringar genom vilka den nationella regleringen om penningtvätt och om finansiering av terrorism anpassas för att överensstämma med FATF:s rekommendationer. Finland omfattas av FATF:s skärpta övervakning

¹ Statsrådets principbeslut om en strategi och ett åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2020–2023. Kan läsas på: <https://tem.fi/paatos?decisionId=0900908f806b5277>.

bland annat för brister i informationsutbytet och rapporterar årligen om sina framsteg vid FATF:s generalförsamling.

[En nationell riskbedömning av penningtvätt och av finansiering av terrorism 2021 samt utifrån den en handlingsplan för åren 2021–2023 publicerades 2021](#) och blev till ett [statsrådets principbeslut](#). Handlingsprogrammet innehåller åtgärd 3.1, enligt vilken möjligheterna att effektivisera informationsutbytet ska utredas. Åtgärden syftar till att utreda behoven av och möjligheterna att effektivisera informationsutbytet mellan privata aktörer, mellan myndigheter samt mellan den privata sektorn och myndigheterna.

Finansministeriet publicerade den 1 april 2022 en utredning om förbättring av informationsutbytet i verksamhet som förhindrar penningtvätt och finansiering av terrorism (nedan *utredning om informationsutbyte*, [Finansministeriets publikationer 2022:18](#)). Syftet var att ta reda på vilka hinder det finns i informationsutbytet och eventuella utvecklingsbehov. Behovet av en utredning kom fram i den nationella samarbetsgruppen för myndigheter som bekämpar penningtvätt och finansiering av terrorism. I utredningen lyftes det fram förslag såväl gällande nationella behov av lagändringar som behov av praktiska ändringar.

Finansministeriet har även fått kännedom om behov av lagändringar som gäller informationsutbytet till skydd för den nationella säkerheten. Arbets- och näringsministeriet har ansett att det behöver göras möjligt att lämna ut information ur registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism (nedan *penningtvättsregistret*), som förvaltas av centralen för utredning av penningtvätt, för tillsynen över och bekräftelsen av utlänningars företagsköp. Enligt 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt får uppgifterna i penningtvättsregistret oberoende av sekretessbestämmelserna användas och lämnas ut bland annat för att skydda den nationella säkerheten. Lagen har ingen tydlig bestämmelse om arbets- och näringsministeriets rätt att få uppgifter ur penningtvättsregistret, varför det har ansetts behövt att förtydliga lagstiftningen genom att lägga till arbets- och näringsministeriets rätt att få uppgifter ur penningtvättslagen i substanslagen i frågan. I lagstiftningen om tillsynen över och bekräftelsen av utlänningars företagsköp är säkerställandet av den nationella säkerheten en väsentlig del av ett ytterst viktigt nationellt intresse utifrån vilket det är möjligt att begränsa överföringen av inflytande till utlänningar samt utländska sammanslutningar och stiftelser i företag som är föremål för tillsyn. Genom att således förtydliga den nationella lagstiftningen säkerställs en ändamålsenlig användning av penningtvättsuppgifter även i situationer som gäller skyddandet av den nationella säkerheten. Dessutom har det uppstått ett behov av tydligare lagstiftning om skyddspolisens rätt att få uppgifter till följd av skyddspolisens förändrade roll i och med underrättelselagstiftningen. Skyddspolisen är en central myndighet i synnerhet vid utredningen av fall som gäller finansiering av terrorism. För att säkerställa en effektiv utredning av finansiering av terrorism är det viktigt att bestämmelserna om skyddspolisens informationsutbyte är uppdaterade för att säkerställa att skyddspolisen får information och för att skydda den nationella säkerheten.

1.2 Beredning

Finansministeriet tillsatte den 21 juni 2022 en arbetsgrupp för att förbättra informationsutbytet inom den nationella verksamheten för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism (nedan *arbetsgruppen*). Arbetsgruppens mandatperiod omfattade tiden 1.8.2022–30.4.2023, men den förlängdes till den 14 juni 2023 genom ett ändringsbeslut. Arbetsgruppens uppgift var att bereda dels en handlingsplan för att förbättra informationsutbytet inom den nationella verksamheten för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, dels en regeringsproposition för att främja de behov av lagändringar som lades fram i handlingsplanen. Dessa behov

av lagändringar innehåller även krav på skyddande av den nationella säkerheten, som arbetsgruppen skulle beakta i sitt arbete.

Arbetsgruppen har särskilt beaktat följande målsättningar:

- 1) Målsättningen i regeringsprogrammet att myndigheternas informationsutbyte ska förbättras och övervakningen skärpas i syfte att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism.
- 2) Finlands lagstiftning ska möjliggöra ett effektivt informationsutbyte mellan myndigheter, mellan myndigheter och den privata sektorn samt inom den privata sektorn.
- 3) Lagstiftningen om informationsutbyte jämkas samman med sekretessbestämmelserna och dessutom beaktas kraven på skydd för personuppgifter samt säkerställs överensstämmelse med konkurrenslagstiftningen.

För att förhindra överlappande reglering i fråga om behoven av lagändringar beaktades de lagstiftningsförslag som Europeiska kommissionen publicerade i juli 2021 för att revidera EU-lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Arbetsgruppen har dessutom utnyttjat den tidigare nämnda utredningen om informationsutbyte som finansministeriet har publicerat.

Till medlemmar i arbetsgruppen utsågs företrädare för finansministeriet, inrikesministeriet, justitieministeriet, utrikesministeriet, arbets- och näringsministeriet, Finansinspektionen, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Tullen, Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi, Polisstyrelsen, Polisstyrelsens lotteriförvaltning, centralkriminalpolisen, skyddspolisens, Dataombudsmannens byrå, utsökningsverket, Konkurrens- och konsumentverket, Patent- och registerstyrelsen, Finanssiala ry, Finlands Advokatförbund, Nordea Bank Abp och OP-gruppen.

Arbetsgruppen sammanträdde totalt 15 gånger under sin mandatperiod och två sammanträden hölls genom ett skriftligt förfarande. Arbetsgruppens sammanträden bereddes både genom skriftligt förfarande och vid separata beredningsmöten.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Säkerställande av korrektheten och aktualiteten i registeruppgifter om verkliga förmånstagare

2.1.1 Den rapporteringsskyldigas, tillsynsmyndighetens och advokatföreningens rapporteringsskyldighet

Den så kallade tillsynsanmälan som avses i 6 kap. 5 § 1 mom. i penningtvättslagen har en central betydelse vid säkerställandet av korrektheten och aktualiteten hos registeruppgifterna om verkliga förmånstagare i handelsregistret, som förvaltas av Patent- och registerstyrelsen. Om den rapporteringsskyldiga, tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen upptäcker brister eller inkonsekvenser i de uppgifter som registrerats om den verkliga förmånstagaren i fråga om en sådan sammanslutning eller utländsk klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion som avses i kapitlet ska denne anmäla detta till registerföraren utan obefogat dröjsmål. Enligt 2 mom. i samma paragraf ska den personuppgiftsansvarige vid behov uppdatera de uppgifter som avses i 1 mom. utan obefogat dröjsmål.

Tillsynsanhmälan leder i praktiken till att Patent- och registerstyrelsen skickar en uppmaning till det företag som tillsynsanhmälan gäller att granska och uppdatera de registrerade uppgifterna om förmänstagare. Ibland är tillsynsanhmälan uppgifter om bristerna eller inkonsekvenserna i företagets registrerade förmänstagaruppgifter emellertid så bristfälliga eller allmänna att Patent- och registerstyrelsen innan den skickar en uppmaning ber den som gjort tillsynsanhmälan om en tilläggsutredning för att kunna bedöma om bristerna eller inkonsekvenserna i de registrerade uppgifterna är sådana att Patent- och registerstyrelsen bör uppmana företaget att korrigera dem. Patent- och registerstyrelsen får vanligtvis tilläggsutredningen och beslutar utifrån den antingen att skicka företaget en uppmaning att uppdatera uppgifterna eller att låta bli att göra det, till exempel för att tolkningen i tillsynsanhmälan av den riktiga förmänstagaruppgiften enligt Patent- och registerstyrelsen är så felaktig att någon uppmaning inte kan skickas till företaget. Samtidigt har det förekommit situationer där den som gjort tillsynsanhmälan har ansett att sekretessbestämmelser som binder den, som 15 kap. 14 § i kreditinstitutslagen (610/2014), förhindrar att uppgifterna i tillsynsanhmälan specificeras mer ingående och således ansett sig vara skyldig att inte heller lämna Patent- och registerstyrelsen någon tilläggsutredning i saken. Situationen är problematisk när det kommer till korrektheten i registeruppgifterna och därigenom även med tanke på såväl effektiviteten i systemet för att förhindra penningtvätt som myndigheternas utrednings- skyldighet i 31 § i förvaltningslagen (434/2003).

2.1.2 Skatteförvaltningens utlämnande av uppgifter till Patent- och registerstyrelsen på eget initiativ

Skatteförvaltningen har för beskattningen anmälda uppgifter om ägarna. Skatteförvaltningen övervakar även rapporteringen av kontrollerande personer för att uppfylla skyldigheterna i OECD:s standard för automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton mellan skattemyndigheterna på global nivå (eng. *Common Reporting Standard*) och Rådets direktiv 2014/107/EU om ändring av direktiv 2011/16/EU (nedan *CRS/DAC2*) vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning. Definitionen på kontrollerande person i beskattningen motsvarar definitionen på verklig förmänstagare i penningtvättslagen. I lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999, nedan *skatteuppgiftslagen*) föreskrivs om rätt att anmäla iakttagelser som har gjorts vid förfaranden för kundkontroll och identifiering, det vill säga när Skatteförvaltningen är skyldig att se till att omsorgsplikten avseende CRS/DAC2-skyldigheterna uppfylls, kan den anmäla brister i samband med förfarandena för kundkontroll (nedan *KYC-förfarandena*) till Finansinspektionen och Patent- och registerstyrelsen. Skatteförvaltningen har också enligt 23 a § i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) granskningsrätt beträffande omsorgsförfarandena (KYC-förfarandena). Om det observeras något har Skatteförvaltningen enligt 18 § 1 mom. 12 punkten i skatteuppgiftslagen rätt att anmäla det till Finansinspektionen och Patent- och registerstyrelsen. Det är också naturligt att Skatteförvaltningen ska ha rätt att anmäla om brister i anmälda uppgifter. En sådan rätt att lämna ut information finns dock inte i den gällande lagen.

2.1.3 Utlämnande av Skatteförvaltningens uppgifter till Patent- och registerstyrelsen på begäran

Bestämmelsen i 20 § i skatteuppgiftslagen om utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter möjliggör alltså inte att Skatteförvaltningen på begäran ger Patent- och registerstyrelsen sådana beskattningsuppgifter som kan användas för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmänstagare. Skatteförvaltningen kan på begäran ge Patent- och registerstyrelsen beskattningsuppgifter endast för tillsyn över stiftelser och revisorer samt till den del som Patent- och registerstyrelsen är tillsynsmyndighet enligt penningtvättslagen. Det behöver föreskrivas om Patent- och registerstyrelsens rätt att på begäran få sådana beskattnings-

uppgifter som kan användas för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare. Rätten att få information bör avgränsas till nödvändiga uppgifter som kan vara relevanta för säkerställandet av korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare.

2.2 Behandling av uppgifter i penningtvätsregistret

2.2.1 Anmälan om en tvivelaktig transaktion

I det inledande stycket till 3 § 3 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs följande: ”I penningtvätsregistret får registreras namnet på den rapporterade personen och arbetsgivarens identifieringsuppgifter samt följande uppgifter om den rapporterade personen som behövs för syftet med informationssystemet:”. Den nuvarande formuleringen beaktar inte att anmälan om en tvivelaktig transaktion ofta nämner fler än en person om vilka det är nödvändigt att registrera uppgifter för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter.

2.2.2 Behandling av biometriska uppgifter

Vidare möjliggör 3 § 3 mom. 17 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt inte att ett sådant fotografi registreras i penningtvätsregistret som har behandlats med hjälp av särskilda tekniska identifieringsmetoder. Centralen för utredning av penningtväts uppgift är inte enbart att utreda transaktioner och bekräfta/förkasta huruvida de är tvivelaktiga eller inte. Enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt har centralen till uppgift att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt och finansiering av terrorism och föra sådana ärenden till undersökning. Sålunda får centralen för utredning av penningtvätt behandla biometriska uppgifter med stöd av 8 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, men det har inte föreskrivits om registrering av dessa uppgifter i penningtvätsregistret i lag.

Enligt artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (nedan *EU:s allmänna dataskyddsförordning*) ingår bland annat behandlingen av biometriska uppgifter för entydig identifiering av en fysisk person i behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter. Också i 3 § 1 mom. 13 punkten i dataskyddslagen avseende brottmål avses med biometriska uppgifter personuppgifter som tagits fram genom en särskild teknisk behandling som rör en fysisk persons fysiska, fysiologiska eller beteendemässiga kännetecken och som möjliggör eller bekräftar unik identifiering av personen i fråga. Enligt 11 § i samma lag föreskrivs om behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter till vilka även de biometriska uppgifterna hör. För behandling av biometriska uppgifter förutsätter dataskyddslagen avseende brottmål att det har föreskrivits om det i lag, behandlingen är nödvändig och de skyddsåtgärder som krävs för att trygga den registrerades rättigheter har vidtagits.

Denna registrering i penningtvätsregistret är nödvändigt till exempel när en ansiktsbild på en person som registrerats i penningtvätsregistret behandlas i polisens system så att det går att få reda på personens rätta identitet utifrån ansiktsbilden eller när det utreds om det finns tecken på att en bildförsedd handling förfalskats. Utöver anmälningar av tvivelaktiga transaktioner behandlar centralen för utredning av penningtvätt även en stor mängd information som erhålls av inhemska och utländska myndigheter. Utifrån den insamlade informationen görs det omfattande utredningar och analyser för att det ska gå att bedöma vilken koppling vissa omständigheter har till brottslig verksamhet. Innan ett ärende förs vidare till förundersökning är det nödvändigt att centralen för utredning av penningtvätt utreder det i tillräcklig utsträckning, eftersom centralen

till exempel 2022 mottog 230 000 anmälningar om tvivelaktiga transaktioner, och centralen således måste identifiera de ärenden där det finns anledning att gå vidare med hjälp av en förundersökning.

2.2.3 Övriga särskilda kategorier av personuppgifter

Med beaktande av de uppgifter centralen för utredning av penningtvätt har, är det i vissa situationer nödvändigt att registrera en persons politiska åsikter eller religiösa övertygelse i penningtvättsregistret i samband med bekämpning av finansiering av terrorism, men centralen har ingen sådan föreskriven rätt att registrera särskilda kategorier av personuppgifter i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Centralen för utredning av penningtvätt har till lagstadgad uppgift att förhindra, avslöja och utreda samt föra till undersökning bland annat finansiering av penningtvätt. Anmälningar om tvivelaktiga transaktioner, som anknyter till fenomenet, kan innehålla tecken på att personen i fråga deltar i en viss terroristisk grupps verksamhet, av vilket man nästan utan undantag kan sluta sig till personens politiska åsikt eller religiösa övertygelse, vilka är drivkrafter för den terroristiska verksamheten och centralt styr gruppernas verksamhet. Centralen för utredning av penningtvätt mottog 2022 över 230 000 anmälningar om tvivelaktiga transaktioner och det är inte möjligt att gå igenom varje anmälan och säkerställa att anmälningarna inte innehåller särskilda kategorier av personuppgifter, som i exemplet om finansiering av terrorism den aktuella personens politiska åsikt och religiösa övertygelse.

Samtidigt är det för utredningen av en misstanke om finansiering av terrorism nödvändigt att veta i vilken terroristgrupps verksamhet personen misstänks ha deltagit för att utredningen och andra bekämpningsåtgärder ska riktas rätt och i enlighet med proportionalitetsprincipen. Om centralen för utredning av penningtvätt undersöker vissa anmälningar om tvivelaktiga transaktioner som eventuellt har samband med finansiering av terrorism, utreder den samtidigt om personerna i anmälningarna i fråga har anknytning till varandra. Då vore det bra att det fanns tillgänglig information om vilka personer som hör till en extremhögergrupp och vilka till en vänsterinriktad terroristgrupp. En person i en extremhögergrupp samarbetar sällan med en person i en extremvänstergrupp. I sammanhanget är det också nödvändigt att i penningtvättsregistret registrera en uppgift även om huruvida en viss person misstänks ha deltagit i en sydosteuropaisk eller sydostasiatisk terroristorganisations verksamhet, trots att personens etniska ursprung framgår av denna åtskillnad. Handlingssätten och handlingsmiljöerna för terrorister med samma etniska bakgrund skiljer sig betydligt från varandra och således bekämpas de utifrån olika utgångspunkter. I lagens 3 § 3 mom. föreskrivs inte om någon rätt att behandla dessa särskilda kategorier av personuppgifter.

2.2.4 Strykning av uppgifter ur penningtvättsregistret

I 3 § 7 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs om att uppgifterna i penningtvättsregistret ska strykas tio år från det att anteckningen om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism gjordes. Verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt är till karaktären sådan att en inkommen uppgift nödvändigtvis inte finns i registret som en enda anmälan om en tvivelaktig transaktion, som entydigt kan strykas jämt tio år efter att anmälan har gjorts. När det enligt uppgifter och eventuella tilläggsutredningar hos centralen för utredning av penningtvätt finns skäl att anta att ärendet behöver utredas mer ingående, öppnas en samlad utredning. Den gällande lagen gör det dock inte möjligt att stryka uppgiften tio år efter att den samlade utredning som informationsinnehållet i anmälan har överförts till har öppnats, utan uppgiften ska strykas tio år efter det att uppgiften ursprungligen inkom till centralen för utredning av penningtvätt. Dessutom ska uppgifterna enligt den gällande bestämmelsen strykas jämnt tio år efter att registreringen har gjorts. Eftersom uppgifter tas emot varje dag leder

det här till att körningar för att radera uppgifterna ska göras varje dag. I samband med raderingarna säkerställs bland annat implementering av olika kontroller, nedkörning av tjänsterna och ställande av databasen i offline-läge. Till följd av de skyldigheter som den personuppgiftsansvarige har i samband med raderingarna och säkerställande av dataskyddet görs raderingskörningarna av anmälningarna på förhand i tre månaders intervaller så att de anmälningar som ska preskrubas inom de nästa tre månaderna raderas. Den gällande lagstiftningen är inte som beskrivet ändamålsenlig om man ser till de praktiska processerna och kan leda till att personuppgifter som enligt lagen ännu inte skulle ha raderats blir raderade i förtid.

2.2.5 Utlämnande av information till Finansinspektionen och Europeiska centralbanken

I 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs följande: ”Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den uppgift som lämnas ut är nödvändig för att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra de uppgifter som avses i den lagen.” Enligt momentet ovan kan centralen för utredning av penningtvätt lämna ut uppgifter till Finansinspektionen för tillsynsuppgifter som avses i penningtvättslagen. Till Europaparlamentets och rådets direktiv EU 2019/878 om ändring av direktiv 2013/36/EU vad gäller undantagna enheter, finansiella holdingföretag, blandade finansiella holdingföretag, ersättning, tillsynsätgärder och tillsynsbefogenheter och kapitalbevarande åtgärder (nedan *ändringsdirektivet till kreditinstitutsdirektivet*) fogades en bestämmelse enligt vilken finansunderrättelseenheter, tillsynsmyndigheter över förhindrandet av penningtvätt och finansiering av terrorism samt tillsynsmyndigheter över kreditinstitut är skyldiga att ha ett nära samarbete och förse varandra med information som de behöver för att sköta sina uppgifter enligt kreditinstitutslagstiftningen och lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och terrorism. Denna skyldighet har inte införts i den nationella lagstiftningen. Finansinspektionen har därmed ingen möjlighet att få uppgifter av centralen för utredning av penningtvätt på det sätt som ändringsdirektivet till kreditinstitutsdirektivet kräver för att utföra sådana uppgifter som förutsätter bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism som det föreskrivs om i kreditinstitutslagen. Inte heller Europeiska centralbanken kan få motsvarande uppgifter för skötseln av uppgifter, som avses i Rådets förordning om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsynen över kreditinstitut (EU) N:o 1024/2013 (nedan *SSM-förordningen*). Enligt 3 a § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) ska Finansinspektionen när den utför sina uppgifter beakta Europeiska bankmyndighetens anvisningar eller ange orsakerna till avvikelserna från anvisningen. Finansinspektionen kan tillsvidare inte följa anvisningen om samarbete mellan övervakare och centralen för utredning av penningtvätt eftersom den nationella lagstiftningen i saken inte är klar.

2.3 Utlämnande av information ur penningtvättsregistret för tillsyn över utlänningars företagsköp

Syftet med lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012, nedan *företagsköpslagen*) är att övervaka och, när ett ytterst viktigt nationellt intresse det kräver, begränsa överföringen av inflytande i utländska händer. Med ytterst viktigt nationellt intresse avses i synnerhet trygghet av det militära försvaret och övriga vitala samhällsfunktioner, men också säkerställande av de utrikes- och säkerhetspolitiska målen och den nationella säkerheten. Alla de nämnda elementen är sammanlänkade och beaktas vid bedömningen av ett ytterst viktigt nationellt intresse och bland annat när det görs riskbedömning av ett fall. Utgångsläget för företagsköpslagen är ett positivt förhållningssätt till utländska investeringar. Myndigheterna ska emellertid också ha möjlighet att övervaka ägarbasen i bolag som är centrala för försvaret, samhällets vitala funktioner samt för landets säkerhet och allmänna ordning och vid behov begränsa utländskt ägande i dessa bolag.

Europaparlamentets och rådets förordning EU 2019/452 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (nedan *EU:s granskningsförordning*) trädde i kraft den 10 april 2019 och den har tillämpats sedan den 11 oktober 2020. I EU:s granskningsförordning definieras granskning som ett förfarande som gör det möjligt att bedöma, utreda, tillåta, fastlägga villkor för, förbjuda eller avveckla en utländsk direktinvestering. Genom EU:s granskningsförordning har det skapats en samarbetsstruktur mellan medlemsländerna och kommissionen när det gäller informationsutbyte och granskning av utländska direktinvesteringar. Informationsutbytet och samarbetet inom processerna enligt förordningen och övrigt verkställande sker via nationella kontaktpunkter. I Finland har kontaktpunkten inrättats vid arbets- och näringsministeriet. EU:s granskningsförordning förutsätter även att ursprunget till finansiering av utländska investeringar undersöks.

Arbets- och näringsministeriet är behörig myndighet som behandlar ärenden som gäller tillsyn över och bekräftelse av företagsköp med stöd av företagsköplagen. Arbets- och näringsministeriet kan överföra ärendet om bekräftelse eller vägran av bekräftelse för behandling vid statsrådets allmänna sammanträde, om det på basis av en ansökan eller en anmälan som lämnats in till ministeriet kan bedömas att företagsköpet eventuellt kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse. Utländska företagsköp och investeringar i säkerhetskritiska företag följs systematiskt.

I företagsköplagen föreskrivs särskilt om den sökandes skyldighet att lämna alla uppgifter om föremålet för tillsyn, den utländska ägaren och företagsköpet som behövs för utredning av ett ärende som gäller bekräftelse av företagsköp. När ett ärende som gäller bekräftelse av ett företagsköp bereds ska arbets- och näringsministeriet i behövlig utsträckning inhämta utlåtanden av andra myndigheter. Någon separat bestämmelse om arbets- och näringsministeriets rättigheter att få information i förhållande till andra myndigheter finns emellertid inte i lagen. Därför kan arbets- och näringsministeriet enligt den gällande lagen inte få till exempel uppgifter ur penningtvättsregistret för att skydda den nationella säkerheten. I praktiken är det väldigt ovanligt att ett utländskt företagsköp inte bekräftas, men lagen möjliggör det dock om ett mycket viktigt nationellt intresse äventyras. Hittills har det inte fattats beslut om att vägra bekräftelse, utan företagsköpets risker för den nationella säkerheten har kunnat lindras eller elimineras på annat sätt under processen.

I 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs att uppgifterna i penningtvättsregistret oberoende av sekretessbestämmelserna får användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fått eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att skydda den nationella säkerheten. Riksdagens ekonomiutskott föreslog i sitt betänkande (EkUB 43/2018 rd – RP 167/2018, s. 9) i samband med förslaget till ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt att nationell säkerhet ska fogas till i 4 §, där det föreskrivs om centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter, för att rätten att lämna ut uppgifter till skyddspolisen ska bli mer entydig än i nuläget. Som det konstateras i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv, lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden och 1 § i förköpslagen (RP 222/2022 rd, s. 6) kan även andra myndigheter än skyddspolisen svara för säkerställandet av den nationella säkerheten. Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter för detta uppdrag bör således möjliggöras genom att det föreskrivs i lag. I 8 § i lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv (470/2019) föreslås det därför att det fogas till en bestämmelse om att precisera rätten att få information med syftet att förbättra tillståndsprocessens funktion och framför allt säkerställa avgörandenas korrekthet och myndigheternas möjlighet att utbyta information (RP 222/2022 rd, s. 12–13). Den föreslagna ändringen i lagen trädde i kraft

den 1 januari 2023. Likaså behandlar arbets- och näringsministeriet vid tillsynen och i bekräftelseprocessen uppgifter i syfte att skydda den nationella säkerheten, men den har inte motsvarande lagstadgade rätt att få uppgifter av centralen för utredning av penningtvätt.

2.4 Skyddspolisens uppgifter för skyddande av den nationella säkerheten

Enligt 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) är polisens uppgift att trygga rätts- och samhällsordningen, skydda den nationella säkerheten, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Bestämmelsen om uppgiften i 1 kap. 1 § i polislagen ger inte polisen någon behörighet och polisen kan således inte endast utifrån den ingripa i människors i lag skyddade rättigheter. När polisen ingriper i en persons rättigheter ska befogenheten alltid grunda sig på en uttrycklig bestämmelse. Sålunda anger skyddandet av den nationella säkerheten i sig endast att skyddspolisen har ett lagstadgat och samhälleligt önskvärt motiv för sitt förfarande. Det berättigar i sig inte att ingripa i människornas grundläggande fri- och rättigheter, utan för det ska det finnas en behörighetsgrund i lag.

Polisens uppgifter anges mer exakt i polisförvaltningslagen (110/1992). Skyddspolisen har enligt 10 § i den lagen till uppgift att i enlighet med inrikesministeriets styrning inhämta information för att skydda den nationella säkerheten samt upptäcka, förhindra och avslöja sådan verksamhet, sådana förehavanden och sådana brott som kan hota statskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Skyddspolisen ska även upprätthålla och utveckla en allmän beredskap för att upptäcka och förhindra verksamhet som hotar samhällets säkerhet.

Skyddspolisen får dessutom lämna ut information till en förundersökningsmyndighet på ett separat föreskrivet sätt för att förebygga och utreda brott. Nyttan med brottsbekämpningen varierar efter hur många och hurdana brottsärenden som under året uppmärksammas i underrättelseinhämtningen för anmälan till förundersökningsmyndigheterna och andra behöriga myndigheter.

Med förhindrande av brott avses enligt 5 kap. 1 § 2 mom. i polislagen åtgärder som syftar till att förhindra brott, försök till brott och förberedelse till brott, när det utifrån iakttagelser av en persons verksamhet eller utifrån annan information om en persons verksamhet finns grundad anledning att anta att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till brott, samt åtgärder som syftar till att avbryta ett redan påbörjat brott eller begränsa den direkta skada eller fara som brottet medför. För det första handlar det om förhindrande av brott när gärningen kan förhindras innan en verkställighetsåtgärd i enlighet med brottsrekvisitet har vidtagits. I definitionen ingår även förhindrande av ett straffbart försök. Med förhindrande av förberedelse avses förhindrande av förberedelse till en straffbar gärning även om själva förberedelsen inte är kriminaliserad. Förhindrande av förberedelse innefattar också förhindrande av straffbar förberedelse. Till de brott skyddspolisen har ansvar för att bekämpa hör särskilt landsförräderibrott, som spionage, som enligt 12 kap. i strafflagen (39/1889) är straffbart, högförräderi som enligt 13 kap. är straffbart och terroristbrott som enligt 34 a kap. är straffbara. I samband med att lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft ströks skyddspolisens uppgift att utföra undersökning av brott i 10 § i polisförvaltningslagen, och skyddspolisen är inte längre en förundersökningsmyndighet som avses i förundersökningslagen (805/2011).

Skyddandet av den nationella säkerheten lades till i polisens uppgifter i samband med att underrättelagarna stiftades. Verksamhet som hotar den nationella säkerheten kan vara sådan verksamhet som när den konkretiseras utgör brott, men mot vilken det ännu inte kan riktas någon konkret och specifik misstanke om brott. Likaså kan det handla om verksamhet som generellt inte utgör brott enligt Finlands lag eller som inte heller om den går vidare kan bli ett brott som till exempel de utländska underrättelsetjänsternas lagliga verksamhet i Finland. Verksamhet

som hotar den nationella säkerheten är primärt inte inriktad på någon som individ, utan mer allmänt på samhället och människorna kollektivt. Centrala hot mot säkerheten av civil karaktär är åtminstone terrorism, utländska staters spionage mot Finland och dess intressen, försök att sprida massförstörelsevapen och produkter med dubbel användning samt sådan internationell organiserad brottslighet som strävar efter att påverka det samhälleliga beslutsfattandet eller infiltrera sig i de statliga strukturerna. De föremål för civil underrättelseinhämtning, om vilka man får inhämta information med hjälp av metoder för civil underrättelseinhämtning, finns angivna i 5 a kap. 3 § i polislagen.

2.4.1 Polisens rätt att få information

Bestämmelser om polisens, inbegripet skyddspolisens, allmänna rätt att få information av myndigheter finns i 4 kap. 2 § i polislagen. Enligt paragrafen har polisen oberoende av tystnadsplikten på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att för tjänsteuppdrag avgiftsfritt få behövlig information och handlingar av myndigheter och sammanslutningar som tillsatts för att sköta offentliga uppgifter, om inte överlämnande av informationen eller handlingarna till polisen eller användning av informationen som bevis uttryckligen har förbjudits eller begränsats i lag. I sak motsvarar bestämmelsen 35 § 1 mom. i den upphävda polislagen (493/1995) (se RP 224/2010 rd, s. 87–88). Enligt förarbetena till den upphävda polislagen (RP 57/1994 rd, s. 67) viker en i andra lagar föreskriven tystnadsplikt för rätten att få uppgifter enligt den paragrafen om det inte enligt en sådan bestämmelse om tystnadsplikt uttryckligen är förbjudet att lämna uppgifter till polisen. Förbudet kan även formuleras så att det i bestämmelsen tas in en förteckning över alla de myndigheter som har rätt till uppgiften och polisen utelämnas ur förteckningen. Bestämmelsens formulering täcker alla polisens lagstadgade uppgifter, även rätten att få information för att skydda den nationella säkerheten.

I många lagar som gäller olika myndigheters verksamhet föreskrivs det separat om rätten att lämna ut uppgifter till polisen. Normalt är denna rätt exakt avgränsad till att förhindra och utreda brott, varvid regleringen har möjliggjort att information lämnas till polisen för polisens lagstadgade uppgifter. För den nationella säkerhetens del handlar det om en uppgift som införlivats i lagstiftningen med lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning, varför detta inte har kunnat bedömas berättiga till utlämnande av information innan underrättelselagarna trädde i kraft. I samband med att underrättelselagarna stiftades var det inte möjligt att beakta alla de särskilda författningar där det föreskrivs om utlämnande av uppgifter till polisen, varför rätten att lämna ut uppgifter för detta syfte blev bristfällig.

I författningar om rätten att lämna ut information, till exempel i skatteuppgiftslagen, har man som samlande begrepp använt förundersökningsmyndighetens ställning samt förundersökningsmyndigheternas uppgifter för att avgränsa till vem och för vilka arbetsuppgifter uppgifter kan lämnas ut. Alla de myndigheter som har en lagstadgad uppgift att förhindra brott, har traditionellt samtidigt varit förundersökningsmyndigheter med befogenheter att utreda brott. I samband med att underrättelselagarna trädde i kraft framtogs skyddspolisens ställningen som förundersökningsmyndighet, vilket i vissa författningar begränsar möjligheten att lämna ut uppgifter till den för de återstående brottsbekämpningsuppgifterna.

På grund av det ovan nämnda fanns det efter att underrättelselagarna trädde i kraft betydande brister i skyddspolisens rätt att få uppgifter, vilket även påverkar möjligheterna till effektivt myndighetssamarbete. När det gäller att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism gäller de största bristerna skatteuppgiftslagen och lagen om Finansinspektionen.

Enligt 8 kap. 71 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Finansinspektionen har Finansinspektionen utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att

lämna ut information till Finlands och andra EES-staters åklagar- och förundersökningsmyndigheter för förhindrande och utredning av brott och för meddelande av näringsförbud i enlighet med lagen om näringsförbud (1059/1985). Bestämmelsen kan anses åsidosätta polisens allmänna rätt att få uppgifter på det sätt som framgår av de ovan nämnda motiveringarna, eftersom den nämnda paragrafen exakt avgränsar till vilka myndigheter och för vilka syften uppgifter kan lämnas ut. Bestämmelserna gör det således inte möjligt att lämna ut uppgifter till skyddspolisens för att förhindra brott eller skydda den nationella säkerheten.

I 19 § i skatteuppgiftslagen finns bestämmelser om utlämnande av uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter. Enligt paragrafens 1 mom. 1 punkt kan Skatteförvaltningen utan hinder av sekretesskyldigheten i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningssuppgifter jämte identifieringssuppgifter om den skattskyldige till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för förebyggande, utredning och åtal av brott. Uppgifter kan inte lämnas ut för skyddspolisens verksamhet eftersom rätten att lämna ut uppgifter har avgränsats till förundersökningsmyndigheter och för att bestämmelsen inte möjliggör utlämnande av uppgifter i syfte att skydda den nationella säkerheten.

2.4.2 Informationskällor för fullgöranderapporter

I 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi föreskrivs om fullgöranderapporter vilkas syfte är att ge en korrekt och tillräcklig helhetsbild av en organisation och dess skötsel av de offentligrättsliga skyldigheterna utifrån information som finns i myndigheternas register. I fullgöranderapporterna beskrivs organisationens verksamhet och därav följande skattskyldigheter, lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsskyldigheter, skyldigheter som anknyter till avgifter som Tullen tar ut och skötseln av dem, organisationens förmåga att sköta dessa skyldigheter samt organisationsanknutna personer och andra organisationer som är kopplade till organisationen. Fullgöranderapporten utarbetas på en myndighets begäran till stöd för dess offentliga uppgift.

I 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) föreskrivs om de användningsändamål till stöd för vilka utredningsenheten utarbetar de fullgöranderapporter som avses i 5 §. Enligt 1 mom. 11 punkten i den paragrafen kan en fullgöranderapport utarbetas till stöd för polisens verksamhet vid förebyggande och utredning av brott om åtgärden anknyter till ett brott för vilket maximistraffet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats. I fråga om andra brott kan rapporter inte utarbetas. Uttrycken förebyggande av brott och utredning av brott motsvarar uttrycken i 1 § i polislagen. Uttrycken omfattar förebyggandet av ett konkret brott, avbrytandet av ett pågående brott, utredning av förutsättningarna för förundersökning av misstänkta brott och egentlig förundersökning. De ovan nämnda brotten ska ha skett i organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats. Fullgöranderapporter kan stödja särskilt förundersökning av brott som begåtts i organisationers verksamhet, bland annat vid utredning av straffrättsligt ansvar. Fullgöranderapporter kan användas till stöd vid utredning av personer som utövar beslutanderätt i en organisation eller andra person- och organisationskopplingar i organisationen. På detta sätt kan man stödja utredningen av den brottsliga verksamheten som helhet. Genom en fullgöranderapport kan man också stödja utredningen av uppsåtlighet och systematik genom att till exempel beskriva den företagsverksamhet som den som är misstänkt för ett brott inom organisationens verksamhet tidigare har bedrivit.

Med stöd av lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kan man utarbeta omfattande fullgöranderapporter för skötseln av polisens centrala lagstadgade uppgifter. Fullgöranderapporter kan dock inte utarbetas till skydd för den nationella säkerheten, vilket kan anses vara en

betydande brist, eftersom fullgöranderapporterna är ett mycket viktigt verktyg för att klargöra olika ekonomiska aktörers bakgrund.

Enligt 7 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi har Enheten för utredning av grå ekonomi trots sekretess rätt att av myndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för utarbetandet av en fullgöranderapport och som den myndighet som begär rapporten har rätt att få för det ändamål som uppges i begäran. Bestämmelsen ändrar därmed inte den begärande myndighetens rätt till sekretessbelagda uppgifter. För att fullgöranderapporter ska kunna utarbetas för skyddspolisens verksamhet, ska dess rätt att få information ses över. Det största behovet av ändring gäller beskattningsuppgifterna, eftersom dessa är en central informationskälla för fullgöranderapporterna.

Dessutom behövs ändringar i lagarna om lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsskyldigheter enligt vad som framgår senare. Enligt 205 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) har pensionsanstalterna och Pensionskyddscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till den del dessa är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal. Enligt 255 § 1 mom. i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) har en försäkringsanstalt utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, rätt att enligt 2 punkten lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag till ett ministerium, Skatteförvaltningen och inrättningar eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialförsäkringssystemet och som administrerar sådana sociala förmåner som påverkas av en ersättning enligt denna lag, får i fråga om en person som fått ersättning enligt denna lag lämnas ut personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter, uppgifter om utbetalda ersättningar, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämfällbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter och annan övervakning av engångskaraktär för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot socialskyddet, samt till polis- och åklagarmyndigheten de ovannämnda uppgifterna, om de är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal. Enligt 22 b § 2 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) får sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av den paragrafen lämnas vidare för utredning av brott och väckande av åtal. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs. Med stöd av paragrafen kan uppgifter på eget initiativ lämnas ut till en försäkringsanstalt som sköter verkställigheten av en lagstadgad olycksfallsförsäkring och till Olycksfallsförsäkringsanstalternas förbund, Pensionskyddscentralen och en pensionsanstalt som verkställer en lagstadgad försäkring samt till Skatteförvaltningen. Sammanfattningsvis kan det konstateras att bestämmelserna om socialförsäkringar gör det möjligt att lämna ut uppgifter till förundersökningsmyndigheter för förebyggande och utredning av brott, men inte till skyddspolisens förhindrande av brott den ålagts att bekämpa eller för att trygga den nationella säkerheten.

Som det konstateras ovan har polisen, inbegripet skyddspolisens, relativt omfattande rättigheter att få information av andra myndigheter för att utföra sin uppgifter. Polisens allmänna rätt att få information kan dock begränsas av en specialbestämmelse som ska tillämpas i förhållande till polislagen där rätten att lämna ut uppgifter har avgränsats exakt endast för vissa ändamål. Innan underrättelselagarna trädde i kraft gjorde dessa specialbestämmelser det möjligt att lämna ut omfattande uppgifter även för skyddspolisens verksamhet. Med tanke på skyddspolisens verksamhetsförutsättningar är det mycket viktigt att till denna del återställa rättsläget till vad det tidigare var så att uppgifter kan lämnas ut till den för bekämpning av brott samt att lägga till skyddandet av den nationella säkerheten i grunderna för utlämnande av uppgifter, varvid uppgifter kan lämnas ut till skyddspolisens för utförandet av alla lagstadgade uppgifter på samma sätt som innan underrättelselagarna trädde i kraft.

Centralt vid bekämpningen av penningtvätt och av finansiering av terrorism är ett rättidigt och effektivt informationsutbyte mellan myndigheterna. Skyddspolisens uppgift är att bekämpa terrorism och finansiering av sådan, varför det är mycket viktigt att bestämmelserna om informationsutbyte inte begränsar möjligheten till samarbete med de övervakare som avses i penningtvättslagen eller aktörer som omfattas av omsorgsplikt. Förändringen i det nationella säkerhetsläget framhäver ytterligare behovet av informationsutbyte till exempel i anslutning till sanktionsövervakning. Skärpta sanktioner och effektiviserad övervakning har ökat och komplicerat de konstgjorda arrangemangen för att kringgå bestämmelserna. Med tanke på förmågan att skydda den nationella säkerheten är det inte proportionellt att dagens lagstiftning tillåter att uppgifter lämnas ut till förundersökningsmyndigheter för utredning av de allra lindrigaste brotten, men inte till skyddspolisens förhindrande av de allvarligaste hoten mot statens suveränitet.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är att effektivisera informationsutbytet i Finland för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Ett annat syfte är att säkerställa att skyddspolisens och arbets- och näringsministeriets får tillräckligt med information för skyddandet av den nationella säkerheten.

De föreslagna ändringarna i propositionen för att effektivisera informationsutbytet mellan myndigheterna för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt skyddande av den nationella säkerheten syftar till att förutseende påverka den övergripande säkerheten.

Propositionen syftar ytterligare till att minska möjligheten till tolkning av regleringen och därigenom göra den miljö aktörerna inom förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism är verksamma i tydligare.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Registeruppgifter om verkliga förmånstagare

I propositionen föreslås att rapporteringsskyldigheten i penningtvättslagen för rapporterings-skyldiga, tillsynsmyndigheter och advokatföreningen preciseras om de upptäcker brister eller inkonsekvenser i de registrerade uppgifterna om verkliga förmånstagare. Förslaget motsvarar förutsättningen i artikel 30.4 i femte penningtvättsdirektivet enligt vilken en rapport ska lämnas till registerföraren utan obefogat dröjsmål och den ska innehålla information om till vilka delar uppgifterna är bristfälliga eller inkonsekventa.

I skatteuppgiftslagen föreslås att Skatteförvaltningen ges rätt att trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut uppgifter till Patent- och registerstyrelsen då uppgifter som konstaterats i samband med skattekontroll eller något annat sammanhang kan vara relevanta vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade. Förslaget motsvarar artikel 30.4 i det femte penningtvättsdirektivet enligt vilket medlemsstaterna ska kräva att de uppgifter som finns i det centrala registret är adekvata, korrekta och aktuella, och ska införa mekanismer för detta. Det föreslås att rätten att lämna information ska begränsas endast till sådana beskattningsuppgifter och identifieringsuppgifter om den skattskyldige som kan vara relevanta för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om de verkliga förmånstagarna. Sådana är till exempel uppgifter om aktieägarna i ett företag och deras ägarandelar. Dessutom föreslås det en ny 10 punkt i 20 § i skatteuppgiftslagen, med

stöd av vilken Skatteförvaltningen utan hinder av sekretesskyldigheten till Patent- och registerstyrelsen på begäran kan lämna ut sådana beskattningsuppgifter samt identifieringsuppgifter som är nödvändiga för säkerställandet av att uppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade. Det föreslås att rätten att få information ska begränsas till endast sådana beskattningsuppgifter och identifieringsuppgifter om den skattskyldige som kan vara relevanta och som är nödvändiga för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om de verkliga förmånstagarna. Sådana är till exempel uppgifter om aktieägarna i ett företag och deras ägarandelar.

4.1.2 Behandling av uppgifter i penningtvätsregistret

I det inledande stycket till 3 § 3 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreslås en ändring av behandlingen av uppgifterna i penningtvätsregistret så att den bättre motsvarar innehållet i penningtvätsrapporten om registrering av personuppgifter. Rapporten kan omfatta uppgifter om fler än en person, varför formuleringen ”den rapporterade personen” ändras till pluralis ”de rapporterade personerna”. Dessutom föreslås att bestämmelsen om registrering av fotografi i 3 § 3 mom. 17 punkten ändras så att ett fotografi får registreras för identifiering av en person om det är nödvändigt. Enligt förslaget är också behandling av fotografier med hjälp av tekniska identifieringsmetoder tillåten, om det är nödvändigt med tanke på behandlingen av ärendet. Dessutom föreslås att det fogas till en ny 18 punkt, med stöd av vilken också en persons politiska åsikter eller religiösa övertygelse kan registreras i penningtvätsregistret samt en ny punkt 19, med stöd av vilken det är möjligt att registrera även etniskt ursprung. Det föreslås att det i de nya 18 och 19 punkterna läggs till att förutsättningen för registrering är att den ska vara nödvändig med tanke på behandlingen av ärendet. Beträffande strykandet av uppgifter i penningtvätsregistret föreslås en ändring så att uppgifterna ska strykas ur registret senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att anteckningen gjordes, dock så att om de mottagna uppgifterna tagits med i en samlad utredning stryks uppgifterna senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att den samlade utredningen inleddes.

Det föreslås ett tillägg i 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt om rätten att få uppgifter ur penningtvätsregistret så att uppgifter får lämnas ut till Finansinspektionen, om uppgifterna är nödvändiga för utförandet av de i kreditinstitutslagen föreskrivna uppgifter som krävs för en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom föreslås det att motsvarande nödvändiga uppgifter ska få lämnas ut även till Europeiska centralbanken i dess skötsel av uppgifter enligt SSM-förordningen.

4.1.3 Den nationella säkerheten

I lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp föreslås en ny 8 b § om rätt att få information som ger arbets- och näringsministeriet rätt att få uppgifter ur penningtvätsregistret för skyddandet av den nationella säkerheten. Den lagstadgade myndighetsuppgiften i företagsköplagen har enligt lagens tillämpningsområde inrättats uttryckligen för att skydda den nationella säkerheten och som skydd mot eventuella relaterade hot.

Det föreslås att rubriken för 19 § i skatteuppgiftslagen kompletteras så att bestämmelsen gör det möjligt att lämna ut uppgifter även till skyddspolisen. Till rubriken fogas ordet skyddspolisen och till 1 mom. fogas en ny 4 punkt med stöd av vilken Skatteförvaltningen kan lämna ut beskattningsuppgifter till skyddspolisen. Enligt punkten kan uppgifter lämnas ut till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten. Genom tillägget av den nationella säkerheten som grund för utlämnande av uppgifter beaktas till följd av lagen om civil underrättelseinhämtning förändringarna i polisens uppgifter samt återställs möjligheten att lämna ut uppgifter till skyddspolisen.

Det föreslås att en ny 2 a punkt fogas till 71 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen enligt vilken Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna har rätt att lämna ut information till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till skyddspolisens uppgifter enligt polisförvaltningslagen och för skyddande av den nationella säkerheten. Innan underrättelselagarna trädde i kraft möjliggjorde bestämmelsen att information lämnades ut även till skyddspolisen eftersom skyddspolisen då var förundersökningsmyndighet i enlighet med förundersökningslagen och det hörde till dess lagstadgade uppgifter att förhindra och utreda brott. Efter att underrättelselagarna stiftades är skyddspolisen inte längre förundersökningsmyndighet. Eftersom 71 § i lagen om Finansinspektionen inte ändrades då är 71 § 1 mom. 2 punkten inte längre tillämplig på skyddspolisen. I och med underrättelselagarna utvidgades polisens uppgifter med skyddandet av den nationella säkerheten enligt 1 § 1 mom. i polislagen. Denna uppgift har även anvisats skyddspolisen i polisförvaltningslagen. Eftersom skyddandet av den nationella säkerheten är en ny uppgift i lagstiftningen kunde det inte vara en grund som berättigar att lämna ut information förrän underrättelselagarna stiftades.

Det föreslås att 6 § 1 mom. 11 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kompletteras så att Enheten för utredning av grå ekonomi ska kunna utarbeta en fullgöranderapport också för skyddspolisen för verksamhet som gäller skyddande av den nationella säkerheten. Den föreslagna ändringen gäller uppgiften att skydda den nationella säkerheten enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen som vid polisförvaltningen har anvisats polisen med stöd av polisförvaltningslagen. Skyddspolisen behöver ha rätt att få information för skyddandet av den nationella säkerheten till följd av de uppgifter som föreskrivs för polisen i polisförvaltningslagens 10 § 1 mom. Skyddspolisen har till uppgift att i enlighet med inrikesministeriets styrning inhämta information för att skydda den nationella säkerheten samt upptäcka, förhindra och avslöja sådan verksamhet, sådana förehavanden och sådana brott som kan hota statskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Skyddspolisen ska även upprätthålla och utveckla en allmän beredskap för att upptäcka och förhindra verksamhet som hotar samhällets säkerhet. Hot mot den nationella säkerheten kan i sig anses vara så allvarliga att fullgöranderapporter bör kunna utarbetas till skydd för den nationella säkerheten. Enligt 7 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi har utredningsenheten trots sekretess rätt att av myndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för utarbetandet av en fullgöranderapport och som den myndighet som begär rapporten har rätt att få för det ändamål som uppges i begäran. Bestämmelser om polisens rätt att få information av myndigheter finns i 4 kap. 2 § i polislagen. De ändringar i anknytning till den här propositionen i skatteuppgiftslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om pension för arbetstagare och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner som avser skyddspolisens rätt att få information möjliggör att fullgöranderapporter utarbetas även för skyddspolisen för förebyggande av brott som den ålagts att bekämpa samt för skyddandet av den nationella säkerheten.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen har inga betydande och direkta statsfinansiella konsekvenser vare sig för sysselsättning, investeringar och konsumtion, produktion, import och export eller prisnivån.

Förslaget har inte heller ekonomiska konsekvenser för myndigheterna. Informationsutbytet föreslås ske inom de nuvarande strukturerna och förutsätter således inte tilläggsresurser.

4.2.1.1 Konsekvenser för företagen

Propositionen har inga ekonomiska konsekvenser för rapporteringsskyldiga enligt penningtvättslagen för säkerställandet av korrektheten och aktualiteten i uppgifterna om verkliga förmånstagare. De rapporteringsskyldiga förfogar redan över de identifieringsuppgifter som ska lämnas i tillsynsanmälningarna, och för närvarande är identifieringsuppgifterna i största delen av de anmälningar som lämnas tillräckliga för att Patent- och registerstyrelsen utifrån dem ska kunna ge en uppmaning att korrigera bristen. Om identifieringen i en tillsynsanmälan inte är tillräcklig ber Patent- och registerstyrelsen om kompletteringar. I en del fall vädjar man dock till bankhemligheten, varvid ingen identifiering görs i tillsynsanmälan. Den föreslagna nya regleringen om tillsynsanmälningar ökar inte heller den administrativa bördan för de företag som tillsynsanmälningarna gäller. Förslaget förtydligar innehållet i tillsynsanmälningarna och skapar mer transparens, vilket ökar förståelsen av tillsynsanmälningarnas betydelse. Det här bidrar till att minska onödiga kontakter mellan Patent- och registerstyrelsen och dem som tillsynsanmälningarna gäller.

Arbets- och näringsministeriets rätt att få uppgifter ur penningtvätsregistret begränsas till de situationer som avses i företagsköpslagen där den som ansöker/anmäler är föremål för tillsyn enligt definitionerna i lagen. En utländsk ägare enligt företagsköpslagen kan vara både en fysisk person och en sammanslutning eller stiftelse som inte har sin hemort i någon av EU:s eller EFTA:s medlemsstater, eller en sammanslutning eller stiftelse som har sin hemort i något av de ovan nämnda områdena och där minst en tiondedel av röstetalet eller det faktiska inflytandet innehas av en utländsk aktör som avses i lagen. Om föremålet för ett företagsköp är ett försvarsindustriföretag, gäller det som föreskrivs om utländska ägare även en köpare inom EU eller EFTA. Övriga företagsköp som gäller företag som upprätthåller vitala funktioner i samhället och där den utländska ägaren finns i EU-/EFTA-området omfattas inte av tillsynen/bekräftelseprocessen. I praktiken är den utländska ägaren (den som ansöker/den som anmäler) i processerna enligt företagsköpslagen nästan undantagslöst ett företag och endast ett relativt litet antal av alla utländska företagsköp ingår i företagsköpslagens tillämpningsområde. De utländska företagsköpen i Finland 2021 var 245 stycken och 2022 var de 211. Det här innebär att 16,1 procent av de utländska företagsköpen lämnades till arbets- och näringsministeriet för bedömning 2022 (inkl. ansökningar som inte ingick i lagens tillämpningsområde). Av de utländska företagsköpen togs 11,9 procent med i en fullskalig process i enlighet med företagsköpslagen (exkl. ansökningar som inte omfattades av lagens tillämpningsområde). Trenden har varit stigande. År 2020 omfattades 7,7 procent av alla utländska företagsköp i Finland av arbets- och näringsministeriets process, medan 11,4 procent av de utländska företagsköpen 2021 lämnades till arbets- och näringsministeriet för bedömning, och 9,8 procent av de utländska företagsköpen omfattades av en fullskalig process enligt företagsköpslagen (exkl. ansökningar som inte omfattades av lagens tillämpningsområde). Propositionen kan indirekt påverka de företag och personer som begärandena om uppgifter gäller, och även den som är föremål för tillsynen. Ministeriet kan få sådana uppgifter ur penningtvätsregistret som den utländska ägaren inte själv har uppgett inom tillsynsförfarandet och som kan påverka det planerade företagsköpet, riskbedömningarna och de villkor ministeriet eventuellt ställer i fallet.

4.2.2 Andra konsekvenser för människorna och samhället

Det här kapitlet redogör för konsekvenserna för dels brottsbekämpning och säkerhet, dels penningtvätt och finansiering av terrorism. Det sågs som ändamålsenligt att behandla konsekvenserna för den nationella säkerheten under denna underrubrik. Andra konsekvenser för människorna och samhället som behandlas i egna underkapitel, är konsekvenserna för myndigheterna, informationsområdet och dataskyddet samt övriga samhällsliga konsekvenser.

4.2.2.1 Konsekvenser för brottsbekämpning och säkerhet samt penningtvätt och finansiering av terrorism

De föreslagna ändringarna förbättrar möjligheterna att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism samt bekämpa hot mot den nationella säkerheten. De internationella åtagandena för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism förutsätter att det anknytande myndighetsarbetet nationellt har ordnats på ett effektivt sätt, och att till exempel regleringen om myndigheternas informationsutbyte inte utgör något hinder för det. Den föreslagna regleringen är i linje med uppfyllandet av dessa åtaganden. Säkerheten är starkt förknippad med aktörskap, makt, komplexitet och i synnerhet i dag dynamik, flexibilitet samt operativ och administrativ smidighet. Säkerheten är ett mångdimensionellt och mångtydigt begrepp. Dels är säkerhet avsaknad av hot, dels förmåga och frihet att agera. Säkerhet är även säkerhetssubjektets förmåga att proaktivt få information och ompositionera sig i förhållande till nya hot. En effektivisering av informationsutbytet har direkta konsekvenser för myndigheternas förmåga att proaktivt få information och identifiera nya hot samt ompositionera sig i förhållande till dem.

Finlands säkerhetsmiljö har i grunden förändrats och blivit mer komplicerad under de senaste åren. Rysslands anfall mot Ukraina och Rysslands krav på förändringar i den europeiska säkerhetsarkitekturen har långvariga konsekvenser för Europas och Finlands säkerhetsmiljö. Säkerhetsläget är instabilt och allt svårare att förutse. Utvecklingen antas fortsätta i denna riktning. Det förändrade säkerhetsläget har haft konsekvenser även för de behöriga myndigheternas verksamhet för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism. Det kvantitativt ökade sanktionerna tillsammans med effektiviserad tillsyn har bidragit till de artificiella företagsomstruktureringarna för att kringgå uppställda begränsningar har ökat och blivit allt mer komplexa. Det är allt svårare att reda ut dessa omstruktureringar och att avslöja dem förutsätter närmare samarbete mellan myndigheterna. Det föreslagna säkerställandet av rätten att få information och effektiviserandet av informationsutbytet mellan myndigheterna har omedelbara konsekvenser för myndighetssamarbetet för att mer omfattande avvärja hot mot den nationella säkerheten, som till exempel hot i form av hybridpåverkan. Sålunda påverkar de föreslagna ändringarna den övergripande säkerheten. Konsekvenserna av ett effektivare myndighetsinformationsutbyte inskränker sig härmed inte enbart till brottsbekämpning, penningtvätt och finansiering av penningtvätt, utan de påverkar även den nationella säkerheten.

Goda exempel på det finska samhällets förmåga att reagera på förändringar i omvärlden är Säkerhetsstrategin för samhället² och begreppet övergripande säkerhet, som får stöd av omfattande processer för förutseende och samarbete. Övergripande säkerhet är en samverkansmodell för finsk beredskap där myndigheterna, näringslivet, föreningarna och medborgarna tillsammans ser till samhällets vitala funktioner. Genom att informationsutbytet effektiviseras påverkas säkerhetsmiljön. Förändringarna i säkerhetsmiljön och hotbilderna har tvingat fram olika tväradministrativa funktioner och nätverk inom samarbete, som till exempel PTG-samarbetet (samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet), Enheten för utredning av grå ekonomi eller den nationella arbetsgruppen för myndighetssamarbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt Säkerhetskommittén. Vår säkerhetsmiljö och omvärld definieras av mångfacetterade hotbilder som är svåra att anpassa till våra gällande arbetssätt och som dels är svåra att identifiera, dels hör till flera myndigheters eller förvaltningsområdets ansvar.

I förslaget ges arbets- och näringsministeriet rätt att få information ur penningtvätsregistret för skyddande av den nationella säkerheten. Den föreslagna rätten för arbets- och näringsministeriet att få uppgifter i anslutning till tillsynen över utlänningsars företagsköp främjar det nationella

² Statsrådets principbeslut: [Säkerhetsstrategin för samhället 2017](#)

säkerhetsintresset och utgör förutseende lagstiftning. Förslaget har allmänt taget konsekvenser för hur den nationella säkerheten sköts. I publikationen ”[Konsekvensbedömning ur ett nationellt säkerhetsperspektiv](#)” (Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2020:28) understryks att lagstiftningen ska vara konsekvent och förutseende. Förutsebarhet är en mycket relevant dimension sett även i perspektiv av säkerhetsforskningen och kräver i praktiken omfattande, sektorsövergripande planering, verksamhet och genomförande. Det här väcker ofrånkomligt frågan om vem som äger och leder processen. I den nämnda publikationen om konsekvensbedömning i samband med den nationella säkerheten konstateras att det är svårt att se hur man med ett traditionellt silobaserat grepp ska kunna främja det nationella säkerhetsintresset som inte ens historiskt sett har hört endast till en sektor eller en aktör. Dessutom ansågs den nationella lagstiftningen till många delar endast reagera, det vill säga ingripa i befintliga problem. I publikationen betonas förvaltningens silobaserade karaktär och traditionella arbets sätt, som framhäver varje ministeriums självständighet och oberoende. Genom de rättigheter som föreslås för arbets- och näringsministeriet att få uppgifter ur penningtvättsregistret främjas omfattande verksamhet och genomförande över sektorsgränserna för skyddande av den nationella säkerheten.

Begreppet nationell säkerhet och hur det bildas, den politiska agendan runt säkerheten och slutligen hur den genomförs i praktiken påverkas av många faktorer. Nationell säkerhet är samtidigt både ett bevarande och främjande begrepp och arbetssätt. Den eftersträvar att bevara rådande förhållanden, som att trygga statens och nationens existens, samtidigt som man inom dess ramar främjar metoder och bedriver politik med vilka man påverkar framtiden och förhållandena så att statens och nationens existens även framöver är tryggad. Nationell säkerhet har inte definierats exakt och uttömmande på lagnivå. Inrikesministeriet definierar till exempel i sin ordlista om inre säkerhet från den 7 mars 2023 begreppet på följande sätt: ”*samhällstillstånd där samhällets och det demokratiska statssystemets verksamhet och verksamhetsförutsättningar samt statens suveränitet skyddas mot allvarliga hot*”. Den här definitionen som underlättar diskussionen saknar dock normbakgrund. Den nationella säkerheten får sin betydelse i tid och rum utan någon entydig definition. Av detta följer att definitionen och den nationella säkerhetens läge och intressen ska granskas regelbundet i bred sammansättning, eftersom det annars är mycket möjligt att någon faktor eller omständighet med väsentlig inverkan på den nationella säkerheten inte beaktas.³

Den nationella säkerheten är emellertid inte enbart något objektivt, utan även en kollektiv känsla av att samhället förmår klara av externa och interna utmaningar och sålunda fortsätta med ett tryggt liv. I publikationen om konsekvensbedömning ur ett nationellt säkerhetsperspektiv 2020 hänvisas till justitiekansler Jaakko Jonkkas utlåtande från 2011⁴, som redan då lyfter upp förändringen i säkerhetsmiljön, framhävandet av statsministerns ställning och en tydligare sammanjämkning av den övergripande säkerheten som är fördelad på flera aktörer. I publikationen hänvisas också till justitiekansler Tuomas Pöystis föreläsning⁵, som lyfter fram att det för att rikta ministeriets och vid behov den underställda förvaltningens kompetens och synsätt till processer som är relevanta för den nationella säkerhetens intressen även i princip krävs förmåga att identifiera olika omständigheter och processer och deras eventuella betydelse för den nationella

³ Konsekvensbedömning ur ett nationellt säkerhetsperspektiv. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2020/28

⁴ Jonkka, Jaakko (2011) Valtioneuvoston kanslian lausuntopyyntö 30.6.2011, VNK 14:00/2009. Ärende Hallbergs kommittés betänkande Beredskap och övergripande säkerhet (Statsrådets kanslis publikationsserie 17/2011)

⁵ ”Den nationella säkerheten och en hållbar konstitution” föreläsning i Paasikivi-samfundet 3.9.2019

säkerheten. Det här är inte enkelt eftersom det är mycket sannolikt att någon enskild omständighet eller fas inte innehåller några som helst dimensioner som är direkt kopplade till säkerheten, men slutligen eller som en del av en större helhet är av betydelse för den nationella säkerheten. I tillsynsförfarandet över företagsköp är det centralt att utreda vilka påverkare det finns bakom företagsköpet och eventuella hot som anknyter till utländska köpare (inbegripet aktörer som utövar faktiskt inflytande) samt i enlighet med EU:s granskningsförordning finansieringens ursprung. När arbets- och näringsministeriet utreder enskilda påverkare i bakgrunden och finansieringens ursprung i en mer omfattande kontext har propositionen konsekvenser för såväl skyddandet av den nationella säkerheten som förhindrandet av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Den nuvarande säkerhetsmiljön täcker allt från individens livsmiljö till den globala nivå där pandemier, kärnvapen samt förändringarna i miljön och ekonomin direkt och snabbt påverkar enskilda människors liv och statens uppfattningar om hotande faktorer. En egen ny dimension är hybridvärlden och hoten där. Det här betyder igen nya utmaningar för olika säkerhetsaktörer, lagstiftningen och de politiska systemen. När säkerhetsmiljön förändras och säkerhetsfrågorna och hanteringen av dem kompliceras ökar behovet av förutseende och samarbete mellan olika säkerhetsaktörer. Efter att underrättelselagarna trädde i kraft blev det betydande brister i skyddspolisens rätt att få information, vilket även påverkar möjligheterna till effektivt myndighetssamarbete. Återställandet av skyddspolisens rättigheter att få information har därför konsekvenser för myndighetssamarbetet och förmågan att skydda nationen och staten mot hot samt samtidigt bevara förmågan att handla fritt. Ärenden som hör till den nationella säkerheten präglas av att de inte hör till en viss aktör utan de tangerar i regel flera förvaltningsområden och det behövs samarbete över avdelnings- och ministeriegränser. Förutseende och beredskap är viktiga funktioner i synnerhet för den nationella säkerheten och är till hjälp även för att utveckla ett kostnadseffektivt system. Det är också på sin plats att konstatera att vissa ministerier och förvaltningsorganisationer är mer säkerhetsfokuserade än andra, såväl av historiska skäl som till följd av i synnerhet deras lagstadgade uppgifter.

Skyddspolisens har till uppgift att inhämta information för att skydda den nationella säkerheten samt upptäcka, förhindra och avslöja sådan verksamhet, sådana förehavanden och sådana brott som kan hota statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Återställandet av skyddspolisens rättigheter att få information i de olika förvaltningsområdenas speciallagar, enligt vilka skyddspolisens tidigare utifrån sin roll som förundersökningsmyndighet hade rätt att få information, har en omedelbar inverkan på skyddspolisens förmåga att identifiera hot och bereda sig för dem. Ett hot mot den nationella säkerheten är en handling eller en rad händelser som på ett betydande sätt och under en relativt kort tidsperiod hotar medborgarnas livskvalitet eller på ett betydande sätt hotar att inskränka statens befintliga politiska alternativ. Hot mot den nationella säkerheten är en situation där vissa av de viktigaste nationella värdena tydligt äventyras till följd av externa handlingar. Sett ur ett traditionellt perspektiv på den nationella säkerheten är cyberkrigföring och cyberförsvar ett nytt medel genom vilket mycket traditionella nationella säkerhetsfunktioner utförs. De gamla orosmomenten som gäller säkerheten har inte försvunnit med att det kommit nya, utan de nya medlen blir ett tillägg till de gamla. I samband med nationell säkerhet talar man ofta om kärnvärden (eng. *core values*) eller vitala intressen (eng. *vital interests*). Allmänt taget är kärnvärdena en fusion av grundläggande mål som statens ideologi, skyddet av de politiska institutionerna, territoriell integritet, ekonomiskt oberoende eller skydd av baser. I termer av nationell säkerhet är den viktigaste gränsdragningen mellan intressena den mellan de avgörande (eng. *vital*) intressena och de intressen som anses vara mindre avgörande. Det sägs att gamla nationella intressen sällan förändras, men att hoten mot dessa intressen gör det. Genom att säkerställa skyddspolisens rätt att få information i olika speciallagstiftningar inom olika förvaltningsområden kan det träda fram nya eller skenbart nya hot

mot långsiktiga intressen. Terrorismen är ett bra exempel på detta.⁶ Genom att nationellt informationsutbytet mellan myndigheterna effektiviseras säkerställs även prestationsförmågan visavis traditionella och samtidigt nya hotbilder.

Innehållsomfånget i den nationella säkerheten torde kunna beskrivas som en linje där vi i den ena yttersta änden för ett enskilt externt hot som ingår i tillämpningsområdet för underrättelse-lagstiftningen har situationen för markanvändningsplaneringen i normala förhållanden där de kritiska faktorerna för nationell säkerhet ska identifieras. När det gäller att identifiera faktorer som rör den nationella säkerheten är aktörerna inte begränsade till vissa statliga myndigheter, utan till offentliga myndigheter mer allmänt, liksom till fördelningen av offentligt och privat ansvar vid hel eller delvis utläggning av offentliga förvaltningsuppgifter. Förutom att identifiera hot handlar det även om att identifiera sårbarheter, där överläggningar mellan säkerhetsmyndigheterna om konsekvensernas betydelse för den nationella säkerheten inte räcker till. Genom att säkerställa att myndigheterna får information kan man påverka brottsbekämpningen, säkerheten samt penningtvätten och finansiering av terrorism både direkt och indirekt. Propositionen har konsekvenser i synnerhet för skyddspolisens verksamhet vid utnyttjandet av beskattningsuppgifter vid bedömning av ekonomisk verksamhet av olika slag eller andra ekonomiska projekt som misstänks ha anknytning till verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten. Till dessa viktiga beskattningsuppgifter räknas sedvanliga uppgifter om beskattningen i Skatteförvaltningens register, men även uppgifter som samlas in i samband med skattekontroller och Skatteförvaltningens specialövervakning. Skatteförvaltningen samlar in och får i samband med skattekontrollen sådan information som inte är tillgänglig i andra informationskällor.

4.2.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Den viktigaste konsekvensen av ändringen i 6 kap. 5 § i penningtvättslagen är förbättrad korrekthet och aktualitet hos registeruppgifterna samt därigenom förbättrad effektivitet i systemet för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Förslaget har en direkt inverkan på tillsynen över att registeruppgifterna är korrekta, eftersom Patent- och registerstyrelsen får bättre specificerad information om brister och inkonsekvenser i uppgifterna i förmånstagarregistret. Förslaget ökar också rättsskyddet i förfarandet när man för den som är föremål för tillsynsänmälan kan påvisa en klart specificerad brist att korrigera. För penningtvättslagens tillsynsmyndigheter blir konsekvensen den att tillsynsänmälan måste utformas mer detaljerat. Patent- och registerstyrelsens arbetsmängd ökar inte jämfört med nuläget. Öppenheten i ärendet gör tillsynsänmälningarna mer förståeliga, och ökar således inte myndigheternas administrativa börda till den del det gäller skyldigheten att ge råd.

Utifrån den rätt som föreslås i 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, enligt vilken uppgifter i penningtvättsregistret får lämnas ut till Finansinspektionen om uppgifterna är nödvändiga för utförandet av de i kreditinstitutslagen föreskrivna uppgifter som krävs för en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism, är uppskattningen att Finansinspektionen får begäranden om uppgifter högst 20–25 gånger om året. Uppgifter begärs endast i de fall där bedömningen är att risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism är avsevärt förhöjd. I fråga om till exempel kvalificerade innehav (eng. *qualified holdings*) är uppskattningen att det görs 1–2 utredningar om finansinstitut om året och att det begärs färre än 10 utredningar om ledningen och personer i ansvarsfull ställning. Årligen görs det cirka 10 bedömningar av tillsynsmyndigheten där det i alla begärs uppgifter från centralen för utredning av penningtvätt för att användas i bedömningen av operativa risker. Centralen för utredning av

⁶ Konsekvensbedömning ur ett nationellt säkerhetsperspektiv. Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 2020:28.

penningtvätt får svara på begärandena om uppgifter utifrån eget omdöme och endast i särskilda fall blir det nödvändigt att lämna ut uppgifter direkt eller bearbetade ur penningtvättsregistret. På motsvarande sätt har Finansinspektionen redan nu sett det som sin skyldighet att lämna ut uppgifter till centralen för utredning av penningtvätt när den anser att risken i den verksamhet den utövar tillsyn över har höjts avsevärt. Utlämnandena har varit färre än tio om året.

De begäranden om uppgifter som arbets- och näringsministeriet skickar till centralen för utredning av penningtvätt gäller endast sällan fall där det anses motiverat att utreda finansieringens ursprung noggrannare utifrån frågor som kommer fram under tillsynsförfarandet. Till exempel 2022 behandlade arbets- och näringsministeriet totalt 35 fall i enlighet med företagsköpslagen (för siffror och bakgrundsuppgifter om beslut om bekräftelse 2012–2019 redogörs i regeringens proposition RP 103/2020 rd, s. 5). Propositionen främjar arbets- och näringsministeriets möjligheter att i egenskap av ansvarig myndighet för tillsynen över utlänningars företagsköp få tillförlitlig och tillräcklig information om finansieringens ursprung och påverkare i fråga om ett aktuellt företagsköp, vilket är av central betydelse i tillsyns- och bekräftelseförfarandet samt för att uppnå syftena med lagen.

Även om begärandena om information från Finansinspektionen och arbets- och näringsministeriet inte avsevärt ökar arbetet för centralen för utredning av penningtvätt är det dock viktigt att beakta att antalet anmälningar om tvivelaktiga transaktioner som centralen för utredning av penningtvätt tar emot har ökat avsevärt under de senaste åren och samtidigt har centralens lagstadgade skyldigheter ökat. Sålunda förutsätter de nu föreslagna rättigheterna att lämna ut information att man överväger tilläggsresurser till centralen för utredning av penningtvätt. Centralen för utredning av penningtvätt lämnar inte ut uppgifter direkt om anmälda tvivelaktiga transaktioner, utan den bör från fall till fall bedöma nödvändigheten att lämna ut uppgifter utifrån den aktuella tillståndsansökan.

Skyddspolisens har en central roll i bekämpningen av terrorism och av finansiering av terrorism samt övervakningen av sanktionsregleringen varför det är nödvändigt att de övervakare och omsorgspliktiga myndigheter som avses i penningtvättslagen får lämna ut uppgifter till skyddspolisens eller för dess verksamhet. Skyddspolisens förutsättningar att skydda den nationella säkerheten samt bekämpa terrorism och finansiering av terrorism effektiviseras i synnerhet när förslaget gör det möjligt för skyddspolisens att få uppgifter av Skatteförvaltningen. Enligt utredningen i avsnitt 4.2.2.1 om vikten av beskattningsuppgifter för brottsbekämpning och säkerhet samt för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, inverkar säkerställandet av att skyddspolisens får dessa uppgifter på dess förmåga att observera hot mot den nationella säkerheten och även reagera på dem i rätt tid. Förslaget förbättrar därmed skyddspolisens förmåga att bedöma ekonomisk verksamhet av olika slag eller andra ekonomiska projekt som misstänks ha koppling till verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten.

Finansinspektionen har via sin tillsynsuppgift en övergripande insikt i vilka risker och missbruk som finansmarknaden är utsatt för. Därför är det centralt att skyddspolisens och Finansinspektionen får utbyta uppgifter när det misstänks förekomma missbruk på finansmarknaden som hänför sig till skyddspolisens verksamhetsområde. De föreslagna ändringarna förbättrar avsevärt skyddspolisens förmåga att skydda den nationella säkerheten och skapar samtidigt förutsättningar för ett effektivare myndighetssamarbete mellan Finansinspektionen och skyddspolisens. Fullgöranderapporterna från Enheten för utredning av grå ekonomi ger en vältäckande bild av verksamheten vid den organisation som är föremål för utredning. Möjligheten att använda sig av dessa utredningar i underrättelsesyfte effektiviserar skyddspolisens verksamhet avsevärt eftersom uppgifter inte behöver efterfrågas hos olika källor. De föreslagna ändringarna gör det möjligt för skyddspolisens att utnyttja fullgöranderapporterna från Enheten för utredning av grå ekonomi för skyddandet av den nationella säkerheten.

De föreslagna ändringarna tillgodoser det behov av ändring som framkom i utredningen om informationsutbyte, enligt vilket möjligheten att förbättra skyddspolisens rättigheter att få information genom att ändra 19 § i skatteuppgiftslagen och 71 § i lagen om Finansinspektionen bör utredas på så sätt att paragraferna möjliggör utlämnande av uppgifter till skyddspolisen även för förebyggande av brott och för skyddande av den nationella säkerheten.

4.2.2.3 Konsekvenser för informationssamhället och dataskyddet

Konsekvenser för informationssamhället

Utvecklingen av informationssamhället inkluderar även hot som när de är som mest kritiska är inriktade på hela samhällets och ekonomins funktion eftersom moderna samhällen i allt högre grad är beroende av teknik och system för information och kommunikation. Propositionen syftar till att påverka dessa utmaningar. Förslaget förbättrar tillgången till information om eventuella förberedelser för statlig inblandning som skulle kunna äventyra den nationella säkerheten i ett så tidigt skede som möjligt. Informationssamhällsutvecklingen bör främjas inom alla delområden, såväl inom utvecklingen av infrastruktur, ärendehantering, tjänster och innehåll som säkerställande av de grundläggande förutsättningarna som säkerhet. När informationssamhället utvecklas förändras även utmaningarna varför informationssamhällsarbetet är kontinuerligt.

Enligt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse ([Statsrådets publikationsserie 2020:31](#)) har hybridpåverkan förutom att den ökat även antagit nya former och därmed blivit ett allt större säkerhetshot. I redogörelsen beskrivs hybridpåverkan som en verksamhet där en stat eller någon annan extern aktör strävar efter att samtidigt eller kontinuerligt, systematiskt och med olika metoder påverka objektets sårbarhet för att uppnå de egna målen.

I hybridpåverkan ingår typiskt en bred palett av metoder som bland annat omfattar politiska, ekonomiska och militära medel samt informations- och cyberpåverkan. Typiskt för hybridpåverkan är att den kan vara svår att identifiera. En aktör som inleder hybridpåverkan erkänner inte nödvändigtvis sin verksamhet och åtminstone inte att det är fråga om verksamhet i syfte att skada en annan stat. Därför kan det vara svårt att definiera en verksamhet som ett angrepp mot staten, även om dess konsekvenser för samhället eller till exempel samhällets kritiska infrastruktur är allvarliga. Det kan vara svårt att identifiera hot mot samhällets vitala funktioner också därför att det inom ett enskilt förvaltningsområde endast finns små tecken på det och hotet kan upptäckas först med hjälp av en omfattande lägesbild som omfattar alla förvaltningsområden. Genom att informationsutbytet mellan myndigheterna effektiviseras över sektorsgränserna för att skydda den nationella säkerheten blir det möjligt för myndigheterna att bilda sig en övergripande lägesbild.

Hybridpåverkan kan också innefatta användning av i och för sig lagliga medel, vilket ytterligare kan göra det svårare att identifiera hybridpåverkan. Främmande stater försöker dölja sin verksamhet bakom företagsverksamhet som ter sig laglig. Många av metoderna för hybridpåverkan förutsätter i praktiken även ekonomisk verksamhet, varför uppgifter om olika transaktioner är nödvändiga för att utreda dessa hot. Som en lagändringsreform uttryckligen i anslutning till hybridhot genomfördes ett lagstiftningspaket om tillsynen över utländska fastighetsinnehav som trädde i kraft 2020 (RP 253/2018 rd⁷) och en översyn av företagsköpslagen samma år. Den föreslagna nya bestämmelsen i företagsköpslagen, som ger arbets- och näringsministeriet rätt

⁷ Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om beaktandet av den nationella säkerheten i områdesanvändningen och i fastighetsinnehav RP 253/2018 rd.

att få uppgifter från centralen för utredning av penningtvätt för tillsyns- och bekräftelseprocesserna i fråga om utlänningars företagsköp, har likaså konsekvenser för metoderna att identifiera hybridpåverkan. Konsekvenserna av de rättigheter att få information som föreslås för arbets- och näringsministeriet för skyddande av den nationella säkerheten är att man tillräckligt omfattande och i rätt tid kan utreda om ett visst företagsköp/en viss placering av en utlänning kan äventyra ett ytterst viktigt nationellt intresse.

Konsekvenser för dataskyddet

Vid lagberedningen har det inte gjorts någon konsekvensbedömning i fråga om dataskyddet av en enskild myndighets behandlingsrutiner avseende riskbedömningen, eftersom den ska göras av den personuppgiftsansvarige i samband med det tekniska genomförandet av behandlingssystemet innan det införs i enlighet med artikel 35.1 och 35.7 i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Motsvarande bestämmelser om konsekvensbedömning avseende dataskydd finns i 20 § i dataskyddslagen avseende brottmål. Anvisningarna om konsekvensbedömning vid lagberedningen ([Statsrådets publikationer 2022:75](#)) och det material som det hänvisas till där behandlar inte på ett särskilt enhetligt sätt vilka frågor som konsekvensbedömningen vid beredning av lagstiftning ska bestå av. Vid lagberedningen fokuserar konsekvensbedömningen avseende dataskyddet på avvägningen av proportionaliteten mellan de föreslagna rättigheterna att få information och rättigheten att lämna ut sekretessbelagd information i förhållande till den registrerades rättigheter och skyddandet av den övergripande säkerheten, det allmänna intresset och den nationella säkerheten. Förslaget innehåller precisa och exakta beskrivningar av åtgärderna för behandling av personuppgifter och deras ändamål, nödvändighet och proportionalitet. Vid bedömningen av proportionaliteten har det fästs uppmärksamhet vid myndigheternas medel att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism mer effektivt samt att upprätthålla den nationella säkerheten. Effektiviserat informationsutbyte mellan de olika ministeriernas och myndigheternas förvaltningsområden har ostridigt konstateras ha direkta konsekvenser för den övergripande säkerheten och hur effektivt penningtvätt och finansiering av terrorism kan förhindras samt för att bekämpa hot mot den nationella säkerheten. Sett till existensen och fortbeståndet är säkerheten allt i allo för staten och individen. Statens och medborgarens säkerhet är uppbyggd av de faktorer som presenteras i avsnitt 4.2.2.1. Informationsutbyte över sektorsgränserna har direkta konsekvenser för hur myndigheterna rättidigt och effektivt kan identifiera hot och på ett förutseende sätt bereda sig för dem, och det har konsekvenser även för individerna och deras rättssfär samt tillgodoseendet av rättigheterna i samhället. De föreslagna ändringarna skyddar även individen och är därigenom även en nödvändig och proportionell åtgärd med tanke på de registrerades grundläggande fri- och rättigheter i ett demokratiskt samhälle.

I enlighet med allmän dataskyddslagstiftning är det samtliga myndigheters skyldighet att ständigt bedöma riskerna avseende de registrerades rättigheter och friheter samt upprätta en plan över åtgärder för att ingripa i riskerna. Skyddet för personuppgifter tillgodoses genom den allmänna dataskyddsregleringen, det vill säga EU:s allmänna dataskyddsförordning, den kompletterande dataskyddslagen (1050/2018) samt dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning som har satts i kraft med dataskyddslagen avseende brottmål. Eftersom det i propositionen föreslås rättigheter att få information för upprätthållande av den nationella säkerheten, ska det även beaktas att den nationella säkerheten inte omfattas av tillämpningsområdet för EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning. Behandling i syfte att skydda den nationella säkerheten har på nationell nivå lagts till i dataskyddslagen avseende brottmål, varför det till alla delar inte kan påvisas EU-reglering som bakgrund till regleringen. I förarbetena till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten och till vissa lagar som

har samband med den (RP 31/2018 rd) konstateras att dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning nationellt möjliggör att reglering enligt direktivet utvidgas till behandling av personuppgifter inom området nationell säkerhet.

Den föreslagna nya 8 b § i företagsköpslagen påverkar tillämpningen av dataskyddsregleringen på allmän nivå. Hur den allmänna lagen om dataskydd ska tillämpas på den här uttryckliga behandlingen är som fråga ny och betydelsefull med tanke på dataskyddslagstiftningen. Centralen för utredning av penningtvätt tillämpar dataskyddslagen avseende brottmål när den lämnar ut uppgifter enligt 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt på en begäran om information som har lämnats utifrån den föreslagna nya 8 b § i företagsköpslagen. Också arbets- och näringsministeriet bör tillämpa samma dataskyddslag avseende brottmål när det behandlar uppgifter det fått ur penningtvätsregistret för att skydda den nationella säkerheten. Den rätt att få information som föreslagits för arbets- och näringsministeriet för upprätthållande av den nationella säkerheten hör dock inte till tillämpningsområdet för den gällande dataskyddslagen avseende brottmål. De myndigheter och de uppgifter på vilka dataskyddslagen avseende brottmål tillämpas anges exakt i lagens 1 § 2 mom. enligt följande:

- 1) sådan behandling av personuppgifter som utförs av Försvarmakten och för Försvarmaktens räkning, när uppgifterna behandlas för skötsel av uppgifter som anges i 2 § 1 mom. 1 punkten, 2 punkten underpunkt a eller i 3 eller 4 punkten i lagen om försvarmakten (551/2007), och på sådan behandling av personuppgifter som utförs av Försvarmaktens huvudstab för skötsel av uppgifter som avses i 9 § 3 mom. i säkerhetsutredningslagen (726/2014),
- 2) sådan behandling av personuppgifter som utförs av polisen, när uppgifterna behandlas inom ramen för en i 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen (872/2011) avsedd uppgift som hänför sig till skyddet av den nationella säkerheten, och vid uppdrag som avses i 9 § 1 mom. i säkerhetsutredningslagen,
- 3) sådan behandling av personuppgifter som utförs av Gränsbevakningsväsendet, när uppgifterna behandlas inom ramen för en i 3 § 2 och 3 mom. i gränsbevakningslagen (578/2005) avsedd uppgift som hänför sig till skyddandet av den nationella säkerheten.

Arbets- och näringsministeriets uppgift enligt företagsköpslagen för skyddande av den nationella säkerheten kan jämföras med försvarsministeriets uppgift som det föreskrivs om i lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv. Enligt specialmotiveringen i förarbetena⁸ till 8 § i den nämnda lagen konstateras att ”I 3 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt finns bestämmelser om penningtvätsregistret. Enligt 1 mom. i den paragrafen är registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism ett permanent personregister som används av centralen för utredning av penningtvätt och förs med hjälp av automatisk databehandling. Centralen för utredning av penningtvätt är registeransvarig. Enligt 6 mom. har de registrerade inte rätt till annan insyn i registret än till uppgifter i anslutning till de frysningensbeslut som avses i 2 § 1 mom. 7 punkten. Dataombudsmannen kan på begäran av en registrerad kontrollera att behandlingen av uppgifterna om den registrerade är lagenlig i enlighet med 29 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018). Bestämmelser om de registrerades rättigheter finns dessutom i 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid

⁸ Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv, lagen om statens förköpsrätt inom vissa områden och 1 § i förköpslagen (RP 222/2022 rd)

upprätthållandet av den nationella säkerheten.” Specialmotiveringarna ovan talar för en enhetlig tillämpning av dataskyddsbestämmelserna. Behandlingen av uppgifter ur penningtvätsregistret för att skydda den nationella säkerheten har begränsningar med inverkan på den registrerades rättigheter, och skyddet av dem på lika villkor förutsätter att den dataskyddslagstiftning som tillämpas är densamma för alla myndigheter.

Uppgifter lämnas ut ur penningtvätsregistret för skyddande av den nationella säkerheten samt till skyddspolisen och försvarsministeriet. Specialmotiveringarna ovan enligt 8 § i lagen om tillståndsplikt för vissa fastighetsförvärv visar att dataskyddslagen avseende brottmål tillämpas på behandlingen av personuppgifter när information lämnas ut ur penningtvätsregistret till försvarsministeriet.

När arbets- och näringsministeriet behandlar uppgifter ur penningtvätsregistret för att skydda den nationella säkerheten är det konsekvent att tillämpa samma allmänna dataskyddsbestämmelser som försvarsministeriet och skyddspolisen gör. Det här förutsätter emellertid att det föreskrivs om arbets- och näringsministeriets uppgift att skydda den nationella säkerheten i dataskyddslagen avseende brottmål, eftersom den inte ingår i tillämpningsområdet för den gällande lagen. Följden av att arbets- och näringsministeriets lagstadgade uppgift att upprätthålla den nationella säkerheten inte hör till tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål blir att dataskyddslagen tillämpas. Konsekvensen av den föreslagna 8 b § blir att det på behandlingen av personuppgifter för att skydda den nationella säkerheten inkonsekvent ska tillämpas dataskyddslagen, och inte som ovan motiverat konsekvent dataskyddslagen avseende brottmål. När dataskyddslagen stiftades motiverades det inte på motsvarande sätt som i förarbetena till dataskyddslagen avseende brottmål att den ska tillämpas på verksamhet för upprätthållande av den nationella säkerheten. På behandlingen av registrerades personuppgifter tillämpas via en tolkning dataskyddslagen enbart utifrån bestämmelsen om tillämpningsområdet i 2 § i dataskyddslagen.

I enlighet med dataskyddslagens tillämpningsområde får lagen tillämpas även på sådan behandling av personuppgifter som utförs i samband med verksamhet som inte hör till tillämpningsområdet för unionslagstiftningen. Det här innebär med andra ord att dataskyddslagen tillämpas utan att alla de situationer och begränsningar i behandlingen som hör till de registrerades rättigheter och friheter och som till exempel följer av behandlingen av uppgifter i penningtvätsregistret skulle ha vägts in i samband med att den stiftades när uppgifter lämnas ut uttryckligen för att skydda den nationella säkerheten. Vid val av vilken dataskyddslagstiftning som tillämpas har arbetsgruppen varit medveten om att behandlingen av uppgifter för att skydda den nationella säkerheten egentligen definierades första gången när underrättelselagarna bereddes 2018–2019. Det är klart att man därför inte heller när dataskyddslagen avseende brottmål stiftades kunde ta hänsyn till alla framtida lagberedningar där man utökar myndigheternas uppgifter och rätt att få information över sektorsgränserna för skyddande av den nationella säkerheten. Om man anser att man konsekvent bör tillämpa samma lag, och inte två lagar, på behandlingen av personuppgifter när syftet är att upprätthålla den nationella säkerheten, bör tillämpningsområdet för dataskyddsförordningen avseende brottmål utvidgas till att omfatta även arbets- och näringsministeriets lagstadgade uppgift enligt företagsköpslagen att upprätthålla den nationella säkerheten.

Konsekvenser för dataskyddet vid behandling av uppgifter om förmånstagare

På behandlingen av uppgifter med stöd av femte penningtvätsdirektivet tillämpas EU:s allmänna dataskyddsförordning. Uppgifterna registreras vanligtvis i ett befintligt register av informationstjänstskarakter, det vill säga handelsregistret. Syftet med propositionen är att förbättra exaktheten i förmånstagaruppgifterna, vilket som sådant kan anses vara i linje med kraven i artikel 5.1 d i EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Regleringen om dataskyddet bör också beaktas i de föreslagna tilläggen i 18 och 20 § i skatteuppgiftslagen enligt vilka Skatteförvaltningen på eget initiativ och på begäran får lämna ut sådana beskattningsuppgifter till Patent- och registerstyrelsen som kan användas för att säkerställa att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade. Kravet på att förmånstagaruppgifterna ska vara korrekta och uppdaterade är med tanke på den registrerades rättigheter särskilt viktigt till följd av den omfattande offentlighet uppgifterna har. För Skatteförvaltningens del föreslås utlämnande av uppgifter om förmånstagare på eget initiativ och på begäran och i förslaget finns inskrivet om undantag från sekretessbestämmelserna. När det handlar om uppgifter som skaffats för beskattningen bör man vid tillämpningen av dataskyddsförordningen avgöra, om en sådan senare behandling med tanke på ändamålet (beskattning och skattekontroll) är förenlig med artikel 6.4 i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Om man anser att en senare behandling (förhindrande av penningtvätt) inte är förenlig med beskattningsändamålet, ska det föreskrivas om det, som det nu föreslås. Förutsättningarna för att lämna ut uppgifter på eget initiativ ska vara tillräckligt exakt angivna för att utlämnande av uppgifter på eget initiativ inte blir praxis i strid med artikel 5.1 c i EU:s allmänna dataskyddsförordning ("uppgiftsminimering"). Enligt förslaget lämnas det ut uppgifter om förmånstagare som kan vara relevanta för säkerställandet av korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om faktiska förmånstagare.

Endast sådana personuppgifter som är uppdaterade och i verkligheten motsvarar uppgifterna om verkliga ägare och förmånstagare kan offentliggöras, och personerna i fråga ska underrättas om de rättigheter de har enligt unionens gällande dataskyddssystem som baserar sig på EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning och de förfaranden som tillämpas för utnyttjandet av dessa rättigheter. När personuppgifter samlas hos andra än personen själv ska den registrerade enligt artikel 14 i EU:s allmänna dataskyddsförordning informeras och informationen ska enligt artikel 14.3 c ges senast när avsikten är att lämna ut personuppgifter till en annan mottagare. Av undantagskriterierna i artikel 14.5 i EU:s allmänna dataskyddsförordning kan led c vara bäst tillämpligt för vilket lämpliga åtgärder för att skydda den registrerades berättigade intressen bör fastställas. När bristerna i förmånstagarregistret har åtgärdats och i synnerhet korrigerade förmånstagaruppgifter har skaffats eller erhållits vid tillsynsmyndighetens undersökning av tvivelaktiga transaktioner, kan förmånstagaruppgifterna omfattas av tystnadsplikten i fråga om tvivelaktiga transaktioner enligt 4 kap. 4 § i penningtvättslagen. Även om förmånstagaruppgifterna inte är offentliga enligt handelsregisterlagen, är de inte heller sekretessbelagda och sålunda kommer undantagskriterierna i artikel 14.5 d i förordningen i fråga inte i fråga.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att propositionen eftersträvar att komplettera bristfälliga personuppgifter om förmånstagare ur den personuppgiftsansvariges synvinkel. I den mening stöder syftet ett av kraven på exakta personuppgifter i artikel 5.1 d i dataskyddsförordningen åtminstone till den delen att personer inte utan grund antecknas som förmånstagare. I fråga om kraven som avser information (artikel 14 i EU:s allmänna dataskyddsförordning) och rättigheter avseende uppgifterna (artikel 15 och 16 i EU:s allmänna dataskyddsförordning) ska de allmänna dataskyddsbestämmelserna följas och propositionen har således inte betydande konsekvenser för dessa rättigheter.

Konsekvenser för dataskyddet vid behandling av uppgifter i penningtvättsregistret

Till denna del handlar det om behandlingen av personuppgifter som omfattas av tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål. I 11 § i dataskyddslagen avseende brottmål föreskrivs om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter inbegripet bland annat etniskt ursprung och politisk övertygelse. Enligt lagens 11 § 2 mom. får sådana uppgifter behandlas om det föreskrivs om behandlingen i lag, det är nödvändigt med tanke på behandlingens

ändamål och om de skyddsåtgärder som krävs för att trygga den registrerades rättigheter har vidtagits.

Grundlagsutskottet (GrUU 51/2018 rd – RP 242/2019 rd) underströk i samband med regeringens proposition avseende lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet de hot som behandling av känsliga uppgifter ger upphov till. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (se GrUU 13/2016 rd, s. 4, GrUU 14/2009 rd, s. 3/1). Också enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning ska särskilda kategorier av personuppgifter som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna åtnjuta särskilt skydd, eftersom det sammanhang dessa uppgifter behandlas i kan innebära betydande risker för de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har därför fäst särskild uppmärksamhet vid att behandlingen av känsliga uppgifter genom exakta och noga avgränsade bestämmelser bör begränsas till det som är absolut nödvändigt (se t.ex. GrUU 3/2017 rd, s. 5). En avgränsning av detta slag har i utskottets senare praxis ansetts vara en fråga om lagstiftningsordning (se t.ex. GrUU 15/2018 rd, s. 40). Det EU-rättsliga kravet har dessutom samband med identifieringen av de konsekvenser av behandling och de risker som avses i 20 § i dataskyddslagen avseende brottmål. Särskilt profilering som leder till diskriminering enligt 11 § 3 mom. i samma lag kan i dessa fall ses som en förbjuden risk. Även grundlöst upphävande av oskyldighetspresumtionen kan anses vara en betydande risk.

En ändring av 3 § 3 mom. 17 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt om behandling av fotografi med hjälp av elektroniska identifieringsmetoder påverkar dataskyddet så att centralen för utredning av penningtvätt får mer omfattande rättigheter att behandla särskilda kategorier av personuppgifter. Samtidigt förbättrar revideringen rättigheterna för de personer vars personuppgifter missbrukas, till exempel i förfalskade identitetsbevis. När polisen får bättre möjligheter att utreda brott som utförts med hjälp av förfalskade identitetsbevis stöder detta skyddet för offrens identitet samt förebygger liknande nya brott.

Den nya 3 § 3 mom. 18 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt om registrering av politiska åsikter och religiös övertygelse påverkar skyddet för privatlivet för personer i penningtväftsregistret när det finns antydningar till att de är inblandade i terroristbrott så att deras politiska och/eller religiösa övertygelse kan registreras i penningtväftsregistret. Redan nu framgår den aktuella personens politiska och/eller religiösa övertygelse ur de anmälningar som centralen för registrering av penningtvätt mottar om terroriströrelser. Anmälningarna registreras inte manuellt i penningtväftsregistret, utan registreringen görs automatiskt. Registeruppgifterna behandlas endast av anställda vid centralen för utredning av penningtvätt, som har fått behövlig utbildning i behandling av särskilda kategorier av personuppgifter. Om information om en persons politiska eller religiösa övertygelse inte behöver sparas med tanke på det ärende som utreds, raderas denna uppgift ur registret i den mån det är möjligt. Det är inte alltid möjligt att radera uppgiften, om uppgiften till exempel ingår i anmälans upplägg eller informationens integritet tar skada av en partiell redigering.

När ändringens nödvändighet bedöms är det viktigt att även beakta att eftersom terroristbrott riktas mot människors liv och hälsa, skyddar ändringen i fråga de allra viktigaste grundläggande rättigheterna, som rätten till personlig integritet och säkerhet. Revideringen skyddar även den nationella säkerheten med beaktande av terroristbrotts potentiella konsekvenser, som är förödande för samhället på många plan.

Den nya 3 § 3 mom. 19 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt påverkar på samma sätt som 18 punkten i samma mom. skyddet för privatlivet för personer i penningtvättsregistret när det finns antydningar till att de är inblandade i terroristbrott så att deras politiska och/eller religiösa övertygelse kan registreras i penningtvättsregistret.

Förslaget att ändra 3 § 7 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt om precisering av bestämmelserna om när uppgifterna ska strykas förtydligar nuläget i fråga om dataskyddet, eftersom det redan nu är möjligt att en viss personuppgift sparas längre än 10 år i registret om den har överförts till en samlad utredning, och att stryka den ursprungliga anmälan raderar då inte den överförda personuppgiften ur registret där den fortsätter att existera som en del i den samlade utredningen. Dessutom föreslås det en ändring i samma moment så att en anteckning kan strykas vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att anteckningen gjordes i penningtvättsregistret. Enligt den gällande bestämmelsen ska uppgifterna strykas jämnt tio år efter att registreringen har gjorts. Eftersom uppgifter tas emot varje dag leder det här till att körningarna för att radera uppgifterna också ska göras varje dag. I praktiken körs strykningarna av anmälningarna var tredje månad så att de anmälningar som ska preskriberas inom tre månader stryks.

Skyddspolisens rätt att få information

På behandlingen av personuppgifter vid skyddspolisens i syfte att skydda den nationella säkerheten tillämpas som allmän lag dataskyddslagen avseende brottmål som föreskrivits med medverkan av grundlagsutskottet (GrUU 26/2018 rd). Enligt 48 § i den gällande lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet som föreskrivits med medverkan av grundlagsutskottet (GrUU 51/2018 rd) får skyddspolisens behandla personuppgifter som behövs för att skydda den nationella säkerheten, för att förhindra, avslöja och utreda verksamhet och förehanden som hotar stats- och samhällsordningen eller statens säkerhet samt för att förhindra och avslöja brott som hotar stats- och samhällsordningen eller statens säkerhet. Skyddspolisens får enligt 49 § 2 mom. i den lagen behandla sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som är nödvändiga för att skyddspolisens ska kunna utföra sina uppgifter.

I samband med underrättelselagstiftningen ändrades skyddspolisens uppgifter så att den inte längre är förundersökningsmyndighet, och förundersökningsmyndigheternas rätt att få information gäller inte skyddspolisens. Enligt förslaget var det i samband med att underrättelselagarna stiftades inte möjligt att beakta alla de särskilda författningar där det föreskrivs om utlämnande av uppgifter till polisen, varför rätten att lämna ut uppgifter för detta syfte har blivit bristfällig. Bestämmelser om skyddspolisens rätt att få information finns till exempel i 52 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och 4 § 2 mom. i polislagen samt i synnerhet i 5 a kap. 50 § i polislagen om civil underrättelseinhämtning. Förslagets bestämmelser om att få information finns i en specifik lag för respektive myndighet, vilket påverkar den övergripande bilden av skyddspolisens rättigheter att få information och deras inbördes förhållanden. De bestämmelser om skyddspolisens rättigheter att få information som behandlats i förslaget gäller myndigheter (centralen för utredning av penningtvätt, Skatteförvaltningen, Finansinspektionen och Enheten för utredning av grå ekonomi). Förslaget grundar sig på den linje man antagit i tolkningen av 4 kap. 2 § i polislagen, enligt vilken sekretessen inte gäller om det inte i bestämmelsen förbjuds att information lämnas ut till polisen, vilket även kan visa sig så att polisen inte nämns bland de myndigheter som har rätt att få information.

I de förslag i propositionen som har konsekvenser för dataskyddet har man eftersträvat att beakta de krav som EU:s allmänna dataskyddsförordning och övrig dataskyddslagstiftning ställer. Speciallagstiftning om behandling av personuppgifter har bedömts vara nödvändig. Syftet med pro-

positionen är att effektivisera informationsutbytet mellan myndigheterna för skötseln av myndigheternas uppgifter enligt den gällande lagstiftningen. Vid beredningen av propositionen har det bedömts att den föreslagna regleringen om behandling av personuppgifter och utlämnande av sekretessbelagda uppgifter inte innebär en begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna som går längre än vad som är motiverat med beaktande av vilken vikt målen bakom förslagen har i förhållande till den grundläggande fri- eller rättighet som begränsas. Den föreslagna regleringen har bedömts vara en nödvändig och proportionell åtgärd för att uppnå målen för propositionen.

4.2.2.4 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Propositionen bedöms inte ha konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

5 Alternativa handlingsvägar

Under beredningen utreddes även sådana ändringar med tanke på den gällande lagstiftningen som inte har inkluderats i propositionen. De viktigaste av dessa presenteras i det här avsnittet. Avsnittet har även ett separat underkapitel som granskar lagstiftningen i vissa av EU:s medlemsstater med avseende på hur de har införlivat artikel 30.4 i det femte penningtvättsdirektivet, enligt vilken de ansvariga enheterna och de behöriga myndigheterna ska rapportera alla avvikelser som de hittar mellan de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som finns tillgängliga i de centrala registren (förmånstagarregistret) och de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som är tillgängliga för dem. Dessutom utredde arbetsgruppen hur man i olika medlemsstater i EU nationellt har genomfört informationsutbytet om anmälningar om tvivelaktiga transaktioner för tillsynen i enlighet med artikel 1.41 i kreditinstitutsdirektivet.

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

I utredningen om informationsutbyte läggs det fram behov av ändringar i penningtvättslagen. Arbetsgruppen beslutade emellertid att det inte i detta skede är ändamålsenligt att föreslå sådana ändringar i penningtvättslagen som kan bli överlappande med den kommande EU-regleringen. Den kommande EU-regleringen beskrivs i avsnitt 5.2.

I den här propositionen föreslås att det i penningtvättslagen anges att den rapporteringsskyldiga, tillsynsmyndigheten och advokatföreningen i rapporten till förmånstagarregistrets personuppgiftsansvarige ska specificera till vilka delar uppgifterna är bristfälliga eller inkonsekventa. I samband med beredningen utreddes även möjligheten till en mer omfattande skyldighet att rapportera fel än vad man stannade vid i propositionen. I arbetsgruppen ansåg man dock att en vidare bestämmelse enligt vilken den rapporterade i samband med rapporteringen även ska lägga fram sin egen uppfattning om korrekta uppgifter inte motsvarar bestämmelsen i det femte penningtvättsdirektivet. Denna skyldighet ansågs medföra oskäligt tilläggsarbete för rapportören för att genomföras.

I propositionen föreslås att arbets- och näringsministeriet i lagen om företagsköp ges rätt att få information ur penningtvättsregistret för skyddandet av den nationella säkerheten. Vid beredningen togs det även upp ett alternativ där tillägget skulle ha gjorts i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Det här alternativet ansågs inte vara bra, eftersom det i lagen om centralen för utredning av penningtvätt redan finns en rätt att lämna ut information för att skydda den nationella säkerheten. Bedömningen av den nationella säkerheten ingår automatiskt i bedömningen av ett ytterst viktigt nationellt intresse, vilket företagsköpslagen förutsätter. I 2 § 1 mom. 1 punkten i företagsköpslagen anges att med ett ytterst viktigt nationellt intresse avses tryggnad av det militära försvaret, samhällets vitala funktioner, den nationella säkerheten eller

de utrikes- och säkerhetspolitiska målen eller säkerställande av allmän ordning och allmän säkerhet i enlighet med artiklarna 52 och 65 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt när det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse. Eftersom begreppet ytterst viktigt nationellt intresse även omfattar dimensionen nationell säkerhet, för vilket ändamål uppgifter ur penningtvätsregistret redan kan lämnas ut, och det därför inte fanns anledning att utvidga 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, som avser utlämnandet av uppgifter ur penningtvätsregistret, till att gälla separat även för ett ytterst viktigt nationellt intresse.

Arbetsgruppen diskuterade även att en ändring av uttrycket ”den rapporterade personen” i 3 § 3 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt till pluralformen ”de rapporterade personerna” inte nödvändigtvis var behövlig, eftersom samma tolkning kan vara möjlig redan utifrån nuvarande formulering. Arbetsgruppen såg det emellertid som viktigt att ändringen klar- gör det befintliga rättsläget och aktörernas verksamhetsmiljö genom att minska möjligheterna till tolkning av lagen.

Arbetsgruppen diskuterade även att i stället för att ändra 18 § 1 mom. i skatteuppgiftslagen samla de utlämnanden av uppgifter på eget initiativ som följer av omsorgsplikten att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism (9 kap. 5 § i penningtvättslagen) i en ny 18 a §. Med en separat paragraf skulle det kunna göras möjligt för Skatteförvaltningen att lämna ut uppgifter på eget initiativ i syfte att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism även till andra myndigheter än centralen för utredning av penningtvätt. Arbetsgruppen hörde en expert från Skatteförvaltningen utifrån en dataskyddssynvinkel. Det konstaterades att revideringen inte är nödvändig bland annat avseende uppgifter om verkliga förmånstagare, men sannolikt uppkommer det behov av en revidering av bestämmelsen senare, om det till exempel inrättas ett nationellt register över personer som sköter betydande offentliga uppdrag (eng. *politically exposed persons*, PEP). Att avveckla den gällande regleringen och föreskriva om en ny 18 a § förutsätter bland annat en bedömning av dessa överlåtelseförklar och även av hur heltäckande uppgifter det ska ges om iakttagelser i verksamheten för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism som görs i samband med skattekontroll. Det behöver även utredas vilken slags information Skatteförvaltningen kan upptäcka och vilken betydelse sådan information har med tanke på den mottagande aktörens tillsynsplikt. Arbetsgruppen beslutade att den inte verkar för ett tillägg av en ny 18 a § på grund av det omfattande utredningsarbete det kräver. Däremot understödjer arbetsgruppen den föreslagna ändringen av 18 § 1 mom. i lagen i fråga om situationer som gäller verkliga förmånstagare.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Europeiska kommissionen lämnade den 20 juli 2021 fyra förslag till lagstiftning för att effektivisera förhindrandet av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Kommissionens paket med författningsförslag mot penningtvätt omfattar följande förslag:

- Förslag till förordning om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism, COM(2021) 420 final, (nedan *förslag till penningtvättsförordning*).
- Förslag till direktiv om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism och om upphävande av direktiv (EU) 2015/849, COM(2021) 423 final, (nedan *det sjätte penningtvättsdirektivet*).

- Förslag till förordning om uppgifter som ska åtfölja överföringar av medel och vissa kryptotillgångar COM(2021) 422 final (nedan *omarbetning av förordningen om information om betalaren*).
- Förslag till förordning om inrättande av en europeisk myndighet för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, COM(2021) 421 final (nedan *AMLA-förordningsförslaget*).

Dessutom lämnade kommissionen den 20 juli 2021 ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets så kallade direktiv om finansiell information (EU) 2019/1153 vad gäller behöriga myndigheters åtkomst till centraliserade bankkontoregister via den gemensamma åtkomstpunkten (COM(2021) 429 final). Statsrådet har lämnat riksdagen U-skrivelser om förslagen, U 42/2021 rd och U 62/2021 rd, samt en kompletterande U-skrivelse UK 37/2022 rd. Omarbetningen av förordningen om information om betalaren publicerades inte medan arbetsgruppen arbetade med publikationen, men man lägger sista handen vid den som bäst. Beträffande förslagen till penningtvättsförordning, det sjätte penningtvättsdirektivet och AMLA-förordningsförslaget pågår politiska trilogiförhandlingar mellan kommissionen, rådet och Europaparlamentet. Det förväntas att förhandlingarna fullföljs under 2023 och den nya regleringen avses börja tillämpas 2026–2027, beroende på vad det bestäms om övergångstiden för tillämpningen av den.

Förslaget till penningtvättsförordning innehåller bestämmelser om informationsutbyte. [I rådets ståndpunkt om förslaget till penningtvättsförordning](#) föreslås utvidgningar i bestämmelserna om informationsutbyte, i synnerhet i artiklarna 54 och 55, som till exempel möjligheten att nationellt föreskriva om partnerskap för informationsutbyte. Inom partnerskapet för informationsutbyte kan de rapporteringsskyldiga och myndigheterna dela personuppgifter som har samlats in som ett led i skyldigheten till kundkontroll och behandla dessa uppgifter med hänsyn till vissa villkor, som dataskyddskraven. Europeiska datatillsynsmannen (European Data Protection Supervisor, nedan *EDPS*) har skickat ett brev daterat den 28 mars 2023 till ordföranden för Europarådet om artiklarna om informationsutbyte i AML-förordningen. EDPS oroar sig över dataskyddet och ber i sitt brev att artikel 54.3a, artikel 55.5 och artikel 55.7 om partnerskap för informationsutbyte inte ska inkluderas i den slutliga AML-förordningen. Eftersom förhandlingarna fortfarande pågår är det oklart i vilken form artiklarna om informationsutbyte slutligen tas in i penningtvättsförordningen. Dessutom föreslår rådet att inrättandet av ett partnerskap för informationsutbyte ska överlätas till medlemsstaterna och den nationella lagstiftningen.

5.2.1 Praxis och lagstiftning i vissa länder

5.2.1.1 Lettland

I Lettland rapporterar de rapporteringsskyldiga och tillsynsmyndigheterna om avvikelser till Republiken Lettlands företagsregister, om rapporten om verkliga förmånstagare inte motsvarar de uppgifter som finns registrerade i företagsregistret. I rapporten anges avvikelsernas karaktär och samtidigt uppges det att uppgifterna kan vara felaktiga till innehållet eller att det finns ett skrivfel i dem. I enlighet med Lettlands lagstiftning ska rapporten lämnas utan dröjsmål, dock senast inom tre arbetsdagar.

Tillsynsmyndigheterna ska tillhandahålla Republiken Lettlands företagsregister identifierings- och kontaktoppgifter samt övriga uppgifter för de lagområden som de har behörighet att utöva tillsyn över och rapportera om brister eller fel i rapporter om verkliga förmånstagare till Republiken Lettlands företagsregister. De rapporteringsskyldiga och de behöriga myndigheterna rapporterar till företagsregistret om uppgifter om avvikelser och brister i uppgifter om verkliga

förmånstagare som meddelats till dem samt sin förståelse av och uppfattning om hurdana uppgifterna om de registrerade verkliga förmånstagarna ska vara, samt information om på vilka uppgifter de rapporterade motstridigheterna baserar sig.

Lettland har genomfört kreditinstitutsdirektivets krav i sin lag om kreditinstitutsverksamhet så att Lettlands centralbank i egenskap av övervakare av finansbranschen i samarbete med Lettlands central för utredning av penningtvätt, behövliga organ i övriga medlemsstater samt tillsynsmyndigheterna över kreditinstitut och finansiering som är skyldiga att behandla likadant sakinnehåll för förhindrande av penningtvätt samt av finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen, utbyter behövlig information som är viktig för förhindrandet i enlighet med lagens krav. Informationsutbytet och samarbetet inom det får inte påverka beredningen av begäranden, undersökningar eller processer i enlighet med straffrätten eller förvaltningslagstiftningen i den medlemsstat där de ovan nämnda organen är belägna. Lettlands centralbank ska på eget initiativ och på begäran till de övriga medlemsländernas tillsynsmyndigheter lämna ut uppgifter som är väsentliga och ändamålsenliga för kreditinstitutslagstiftningen och gruppbaserad tillsyn över krav och fastställandet av efterlevnad. Lettlands centralbank kan som tillsynsmyndighet utnyttja uppgifter som den fått vid sin tillsyn för att bedöma huruvida det finns anledning att misstänka ursprunget till de rapporteringsskyldigas medel.

5.2.1.2 Slovenien

I Slovenien förpliktar lagstiftningen de rapporteringsskyldiga att göra en skriftlig anmälan till Sloveniens ämbetsverk för förhindrande av penningtvätt (Office for Money Laundering Prevention of the Republic of Slovenia) inom 15 dagar från att motstridigheten har observerats, om en rapporteringsskyldig enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism konstaterar att uppgifterna om en verklig förmånstagare i registret inte överensstämmer med de uppgifter som meddelats den rapporteringsskyldiga. I anmälan inkluderas vanligtvis en kort beskrivning av motstridigheterna i uppgifterna om de verkliga förmånstagarna. I det flesta fall har det inte handlat om att avsiktligt dölja uppgifter om verkliga förmånstagare, utan snarare försummelse att uppdatera uppgifterna. I Sloveniens lag om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism anges det inte närmare om innehållet i anmälan om verkliga förmånstagare till ämbetsverket för förhindrande av penningtvätt, utan man försöker förmedla gemensam förståelse av den praktiska tillämpningen av lagen till de rapporteringsskyldiga via utbildningar och seminarier. När det slovenska ämbetsverket för förhindrande av penningtvätt har mottagit en anmälan om motstridigheter i uppgifter om verkliga förmånstagare inleds utifrån den nödvändiga tillsynsåtgärder.

I Slovenien har kraven i kreditinstitutsdirektivet genomförts med en nationell lag så att de behöriga myndigheterna, centralerna för utredning av penningtvätt och tillsynsmyndigheterna ska samarbeta nära och utbyta information i fråga om sådana uppgifter som är av betydelse för myndigheternas arbete. Detta informationsutbyte och samarbete får emellertid inte påverka underrättelseinhämtning, utredning eller förfaranden som genomförs i enlighet med straffrätten eller förvaltningslagstiftningen i den medlemsstat där den behöriga myndigheten, centralen för utredning av penningtvätt eller tillsynsmyndigheten är belägen. Om det förekommer meningskiljaktigheter i samordningen av tillsynsåtgärderna, kan Europeiska bankmyndigheten på eget initiativ ge handräckning i samordningen av tillsynsåtgärderna. Tillsynsmyndigheten kan i sin bedömning använda sig av delad information om det finns anledning att misstänka ursprunget till den rapporteringsskyldigas medel.

5.2.1.3 Kroatien

Kroatiens lagstiftning förpliktar att skriftligt rapportera om avvikelser och motstridigheter som hittas i uppgifter om verkliga förmånstagare. Skyldigheten att lämna en skriftlig rapport preciseras närmare i förordningen om verkliga förmånstagare, enligt vilken de skriftliga uppgifterna ska inkludera namnet/efternamnet på en fysisk person som är verklig förmånstagare samt de uppgifter den rapporterande sammanslutningen har till sitt förfogande enligt följande: bostadsort, födelsedatum, födelsemånad och födelseår, identifieringsnummer eller uppgifter om typen av identifieringshandling, nummer, utfärdare, land och giltighet, den verkliga förmånstagarens nationalitet, uppgifter om den verkliga förmånstagarens art och omfattning, ägarstruktur och för företagets del även uppgifter om aktieinnehavet, andelar eller andra ägarandelar. Dessa uppgifter ska lämnas till penningtvättsenheten vid Kroatiens finansministerium skriftligen inom 15 dagar från att motstridigheterna har observerats. Penningtvättsenheten delar dessa uppgifter till den personuppgiftsansvarige för förmånstagarregistret och skattemyndigheten, som är ansvarig för tillsynen över förmånstagarregistret.

5.2.1.4 Tjeckien

Enligt den tjeckiska lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska den rapporteringsskyldiga anmäla om avvikelser i uppgifter om verkliga förmånstagare, bristfälliga uppgifter, motstridigheter i uppgifterna, förståelse och uppfattning om hur uppgifterna om de registrerade verkliga förmånstagarerna ska vara samt uppgift om på vad de rapporterade motstridigheterna i uppgifterna baserar sig. Enligt den nämnda lagen är den rapporteringsskyldiga förpliktad att meddela kunden om avvikelserna när den upptäcker avvikelser i uppgifterna i förmånstagarregistret. Centralen för utredning av penningtvätt kan emellertid utfärda beslut att den rapporteringsskyldiga inte ska rapportera avvikelser till kunden eller inte tillhandahålla kunden rapporten för att förhindra att kunden blir medveten om att ärendet är aktuellt vid centralen för utredning av penningtvätt. Den rapporteringsskyldiga kan ge kunden en möjlighet att upphäva avvikelser eller korrigera den innan domstolen underrättas om avvikelserna. Om kunden inte upphäver eller korrigerar avvikelserna utan onödig fördröjning, lämnar den rapporteringsskyldiga en utredning om avvikelserna till domstolen. När det finns grundad anledning för ett offentligt samfund att tro att det har hittat en avvikelse när den sköter sina uppgifter ska det underrätta domstolen om avvikelserna. Denna skyldighet tillämpas inte om det äventyrar det offentliga samfundets verksamhet att lämna rapporten.

Om Tjeckiens tillsyn och samarbete med andra medlemsstater föreskrivs i den nationella lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism så att centralen för utredning av penningtvätt i enlighet med sin skyldighet delar information som är viktig för dess uppgifter. Tillsynsmyndigheten samarbetar internationellt med sådana utländska myndigheter och internationella organisationer som har motsvarande behörighet. I det internationella samarbetet ingår i synnerhet insamling och utbyte av information utan oskälig fördröjning antingen på begäran eller på tjänstens vägnar och det får inte begränsas. Begäranden om information som avser internationellt samarbete ska vara berättigade och inkludera uppgifter om användningsändamålet för de mottagna uppgifterna. De uppgifter som samlas in inom det internationella samarbetet används i enlighet med de villkor som myndigheten i den främmande staten eller den internationella organisationen ställer. Uppgifterna får inte delas om utlämnandet av uppgifterna äventyrar undersökningen av rapporten om den tvivelaktiga transaktionen eller det straffrättsliga förfarandet, och om utlämnandet av uppgifterna är oproportionellt i förhållande till den aktuella personens berättigade intressen. Tillsynsmyndigheten får använda dessa uppgifter vid bedömningen av ursprunget till den rapporteringsskyldigas medel.

5.2.1.5 Italien

Italiens lagstiftning specificerar inte närmare om rapporteringen av avvikelser i uppgifterna om verkliga förmånstagare till den personuppgiftsansvarige för förmånstagarregistret. I en temporär bestämmelse i Italien regleras rapporteringen om operativa synpunkter avseende rapporteringen av, tillgången till och läsandet av uppgifterna om verkliga förmånstagare i vissa delar av företagsregistret. Ackrediterade ansvariga enheter ska utan dröjsmål underrätta den regionalt behöriga handelskammaren om skillnader i uppgifter om det verkliga ägandet som erhållits vid samråd med självstyrelseregionen och företagsregistrets specialavdelning och de uppgifter som erhållits vid behörig kundkontroll. De behöriga myndigheter som har rätt att ta del av rapporter om motstridigheter säkerställer dock att de rapporteringsskyldiga personerna förblir anonyma. Lagstiftningen har inga bestämmelser om innehållet i rapporten till den personuppgiftsansvarige för förmånstagarregistret, som dock erbjuder ett relevant informationssystem för rapportering om avvikelser.

6 Remissvar

Propositionen har beretts i en arbetsgrupp tillsatt av finansministeriet.

Utlåtanden begärdes av följande instanser: [Tätä kohtaa täydennetään lausuntokierroksen jälkeen].

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

6 kap. Uppgifter om verkliga förmånstagare

5 §. *Den rapporteringsskyldigas, tillsynsmyndighetens och advokatföreningens rapporteringsskyldighet.* Det föreslås att 1 mom. i paragrafen preciseras i fråga om innehållet i anmälan till registerföraren för att bättre motsvara förutsättningen i artikel 30.4 i penningtvättsdirektivet.

Enligt direktivet ska de rapporteringsskyldiga och de behöriga myndigheterna åläggas att rapportera alla avvikelser som de hittar mellan de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som finns tillgängliga i de centrala registren och de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som är tillgängliga för dem. I sin anmälan ska de rapporteringsskyldiga, tillsynsmyndigheterna och advokatföreningarna noggrannare än hittills precisera till vilka delar uppgifterna är bristfälliga eller inkonsekventa.

I enskilda fall och av grundad anledning är det möjligt att i anmälan redogöra för på vilka omständigheter eller utredningar bristerna och inkonsekvenserna grundar sig om det är ändamålsenligt. Det är nödvändigt med noggrannare identifieringsuppgifter för att registerföraren ska ha tillräckliga förutsättningar att bedöma korrektheten i registeruppgifterna om de verkliga förmånstagarna samt behovet att uppdatera dem på det sätt som det bestäms i 2 mom. i samma paragraf.

Enligt 5 § 4 mom. i handelsregisterlagen (564/2023) gör registermyndigheten efter att ha fått en tillsynsanmälan som avses i 6 kap. 5 § 1 mom. i penningtvättslagen en anteckning i registret, om uppgifterna i anmälan och förmånstagarregistret fortfarande avviker från varandra efter det att registermyndigheten först har uppmanat företaget eller sammanslutningen eller representanten för en i 6 § avsedd utländsk klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion att inom utsatt

tid anmäla uppdaterade uppgifter om den verkliga förmånstagaren för registrering eller att fastställa de uppgifter som antecknats i registret om inte registeranteckningen är uppenbart grundlös. Närmare uppgifter är nödvändiga för att man i tillräcklig utsträckning ska kunna bedöma att det uppmaningsförfarande och den registeranteckning som avses i bestämmelsen är befogade.

De närmare uppgifter som det föreskrivs om i momentet ska ges till registerföraren utan hinder av sekretessbestämmelser som avser anmälaren.

7.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt

3 §. *Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.* Det föreslås att den gällande formuleringen ”den rapporterade personen” i 3 mom. ändras till ”de rapporterade personerna” eftersom det i anmälan om en tvivelaktig transaktion ofta nämns fler än en person om vilka det är nödvändigt att registrera de uppgifter som nämns i momentet för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. Förslagets syfte är sålunda att förtydliga rättsläget.

Det föreslås att 3 mom. 17 punkten i paragrafen kompletteras så att ett fotografi som behandlats med hjälp av särskilda tekniska metoder för identifiering av en person får registreras i penningtvättsregistret om det är nödvändigt med tanke på behandlingen av ärendet. Bestämmelsens gällande lydelse möjliggör inte registrering av ett fotografi som behandlats med hjälp av särskilda tekniska identifieringsmetoder i penningtvättsregistret. Denna registrering kan behövas till exempel när ett fotografi av en person som registrerats i penningtvättsregistret behandlas i polisens system så att det går att få reda på personens rätta identitet utifrån bilden eller när det utreds om det finns tecken på att en bildförsedd handling förfälskats. Det har utretts att det inte uttryckligen behöver föreskrivas om särskilda skyddsåtgärder i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, eftersom syftet endast är att möjliggöra att en biometrisk ansiktsbild registreras i penningtvättsregistret. Lämpliga skyddsåtgärder har bedömts i ljuset av vad som redan finns föreskrivet i andra lagar inbegripet bestämmelserna i dataskyddslagen avseende brottmål. Vid registreringen av ett fotografi enligt förslaget är det möjligt att samla in dessa uppgifter endast i samband med insamling av andra uppgifter om den aktuella fysiska personen.

I 3 mom. föreslås *en ny 18 punkt* enligt vilken en persons politiska åsikter eller religiösa övertygelse får registreras i penningtvättsregistret om registreringen är nödvändig med tanke på behandlingen av ärendet.

Dessutom föreslås det i 3 mom. *en ny 19 punkt* enligt vilken en persons etniska ursprung får registreras i penningtvättsregistret om registreringen är nödvändig med tanke på behandlingen av ärendet.

I anslutning till det uppdrag centralen för utredning av penningtvätt har för att bekämpa finansiering av terrorism är det i vissa situationer nödvändigt att registrera en persons politiska åsikter eller religiösa övertygelse i penningtvättsregistret. Registrering och annan behandling av särskilda kategorier av personuppgifter är möjlig i polisens verksamhet. En exakt avgränsad och förutseende reglering av ärendet förutsätter att det även i lagen om centralen för utredning av penningtvätt läggs till en uttrycklig skrivning om behandling av de särskilda kategorierna av personuppgifter i fråga, eftersom registreringen och annan behandling av en persons politiska åsikter, religiösa övertygelse och etniska ursprung är nödvändiga för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. En persons politiska åsikter och/eller religiösa övertygelse framgår ofta av personens medverkan i en terroristgrupp. Det är nödvändigt för centralen för utredning av penningtvätt att behandla dessa uppgifter för att den ska

kunna utföra sina lagstadgade uppgifter för att förhindra finansiering av terrorism. För utredningen av en misstanke om finansiering av terrorism är det nödvändigt att veta i vilken terroristgrupps verksamhet personen misstänks ha deltagit för att utredningen och andra bekämpningsåtgärder ska riktas rätt och i enlighet med proportionalitetsprincipen. Om centralen för utredning av penningtvätt undersöker vissa anmälningar om tvivelaktiga transaktioner som eventuellt har samband med finansiering av terrorism, utreder den samtidigt om personerna i anmälningarna i fråga har anknytning till varandra. Då vore det bra att det fanns tillgänglig information om vilka personer som hör till en extremhögergrupp och vilka till en vänsterinriktad terroristgrupp. Det är inte sannolikt att anta att en person som hör till en extremhögergrupp planerar att använda eller hota med våld tillsammans med en person som hör till en extremvänstergrupp. I sammanhanget är det också nödvändigt att i penningtväftsregistret även registrera huruvida en viss person misstänks ha deltagit i en sydosteuropaisk eller sydostasiatisk terroristorganisations verksamhet, trots att personens etniska ursprung framgår av denna åtskillnad. Handlingssätten och handlingsmiljöerna för terrorister med samma etniska bakgrund skiljer sig betydligt från varandra och således bekämpas de utifrån olika utgångspunkter. I lagens 3 § 3 mom. föreskrivs inte om någon rätt att behandla dessa särskilda kategorier av personuppgifter.

I verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt beaktas relevanta skyddsåtgärder i anslutning till behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter. En persons politiska åsikter, religiösa övertygelse eller etniska ursprung registreras i penningtväftsregistret endast i samband med att en anmälan om en tvivelaktig transaktion, en anmälan om finansiering av terrorism, en förfrågan eller ett svar på en förfrågan eller någon annan anmälan avseende personen tas emot i systemet eller om man senare får ytterligare uppgifter om personen och behandling av särskilda kategorier av personuppgifter är nödvändig för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sina uppgifter. Personer med vissa politiska åsikter, religiösa övertygelser eller etniska ursprung sammanförs inte i penningtväftsregistret utifrån dessa egenskaper, utan uppgifterna är alltid en del av registreringen av andra uppgifter om den fysiska personen i fråga. Dessa uppgifter samlas inte in om personer som inte är föremål för anmälan om en tvivelaktig transaktion eller finansiering av terrorism eller annat utlämnande av uppgifter. Centralen för utredning av penningtvätt skaffar själv information om personers politiska åsikt, religiösa övertygelse eller etniska bakgrund endast när det är nödvändigt för att den ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. De insamlade uppgifterna är en del av det sekretessbelagda penningtväftsregistret som endast personalen vid centralen för utredning av penningtvätt har tillträde till och den har genomgått en lämplig dataskyddsutbildning och är insatt i behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter. Penningtväftsregistret får användas endast i polisens säkerhetsnät genom inloggning med tvåstegsautentisering. I 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs om det avgränsade användningsändamål för vilka uppgifter ur penningtväftsregistret kan lämnas ut.

I förarbetena till lagen om behandling av personuppgifter i brottmål (RP 31/2018 rd, s. 42) konstateras att: ”I paragrafens 3 mom. föreslås en bestämmelse om profilering. Enligt vad som föreskrivs i artikel 11 i dataskyddsdirektivet är profilering som leder till diskriminering av fysiska personer på grundval av särskilda kategorier av personuppgifter förbjuden. Med profilering avses enligt den definition som föreslås i 3 § 1 mom. 11 punkten automatiserad behandling av personuppgifter som består i att dessa personuppgifter används för att bedöma personliga egenskaper hos en fysisk person, såsom pålitlighet, beteende, intressen eller förflyttningar. Med diskriminering åter avses att utan godtagbart skäl särbehandla en person av en orsak som avses i 1 mom., enligt vad som föreskrivs om detta bland annat i artikel 21 och 52 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt i 6 § 2 mom. i grundlagen. I praktiken förbjuds genom bestämmelsen i princip till exempel en sådan på algoritmer baserad profilering som leder till att personer som hör till en viss etnisk grupp blir föremål för striktare övervakning eller kontroll än andra.”

Ingen etnisk profilering görs utifrån de särskilda kategorier av personuppgifter som registreras i penningtvättsdirektivet. Uppgifterna om personers politiska åsikter, religiösa övertygelse eller etniska ursprung används endast vid förhindrande, avslöjande och utredning av brott samt för att föra ett ärende till undersökning när det är nödvändigt. Särskilda kategorier av personuppgifter som registrerats i registret används endast vid utredningsåtgärder där syftet är att få information om huruvida en viss person som finns registrerad i penningtvättsregistret har koppling till en viss verksamhet som misstänks vara kriminell, till en aktör eller verksamhet som bedriver misstänkt brottslig verksamhet eller aktörer som kan äventyra den nationella säkerheten. Syftet är alltså inte att samla till exempel personer med ett visst etniskt ursprung i samma register och granska deras verksamhet endast utifrån deras gemensamma etniska ursprung och utifrån det ta fram en bedömning av personernas tillförlitlighet, beteende eller förflyttningar. Centralen för utredning av penningtvätt använder inte heller algoritmer eller artificiell intelligens för att kategorisera eller söka en grupp människor utifrån identifieringsuppgifter baserade på etnicitet eller andra särskilda kategorier av personuppgifter och kategoriserar inte heller på annat sätt personer som tillhör särskilda kategorier av personuppgifter i olika ställning utan en godtagbar motivering.

I de ovan nämnda exemplen styrs de utredningsåtgärder som gäller personerna i fråga utifrån den politiska åsikten, religiösa övertygelsen eller det etniska ursprunget. Med beaktande av åtgärderna i fråga, inbegripet förfrågningar om personerna till utländska och inhemska myndigheter, är det för personernas eget rättsskydd väsentligt att utredningsåtgärderna genast kan inriktas och dimensioneras korrekt.

Det föreslås att 7 mom. i paragrafen ändras så att uppgifterna i penningtvättsregistret stryks ur registret senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att anteckningen gjordes, dock så att om de mottagna uppgifterna tagits med i en samlad utredning stryks uppgifterna senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att den samlade utredningen inleddes. Verksamheten vid centralen för utredning av penningtvätt är av sådant slag att en inkommen uppgift nödvändigtvis inte förekommer i registret som en enda anmälan om en tvivelaktig transaktion och som entydigt kan strykas jämnt tio år efter att anmälan har gjorts, utan uppgiften kan finnas kvar som en del av en samlad utredning. När det enligt uppgifter och eventuella tilläggsutredningar hos centralen för utredning av penningtvätt finns skäl att anta att ärendet behöver utredas mer ingående, öppnas en samlad utredning. Nu föreslås det att uppgifterna ska strykas tio år efter att en samlad utredning har öppnats och till vilken ett visst informationsinnehåll har överförs, och inte från att informationen ursprungligen inkom till centralen för utredning av penningtvätt. Då kan enskilda poster som i sak bildar en helhet (anmälan om en tvivelaktig transaktion) strykas centraliserat vid samma tidpunkt, vilket inte när uppgifterna stryks leder till att det uppstår informationsluckor eller en snedvridning av helhetsbilden eller den övergripande förståelse av fallet i fråga som den personuppgift som ska strykas ingår i. Genom detta förfarande säkerställs även uppgiftens integritet i sammanhanget med tanke på den registrerades rättigheter. Lagringen av uppgifterna har betydelse även för att säkerställa den registrerades rättsskydd i processen så att allt det som har anmälts till penningtvättsregistret och hur informationen har behandlats kan spåras (evidence trail) om saken går vidare från förundersökning till domstol och genom överklagande till hovrätten eller högsta domstolen. På det sättet kan man verifiera den information som låg till grund för att undersökningen inleddes och undersökningsåtgärderna vidtogs.

Den exakta tidsgränsen på tio år bör även ersättas med en hänvisning till kalenderårets slut för att lagstiftningen ändamålsenligt ska motsvara de praktiska processerna och inte den teoretiska skyldigheten att radera anmälningar varje dag. I praktiken körs strykningarna av anmälningarna var tredje månad så att de anmälningar som ska preskriberas under de nästa tre månaderna stryks. Med ett omnämnande av kalenderåret blir resultatet att skyldigheten att stryka uppgifter

för att säkerställa dataskyddet bättre motsvarar de praktiska processerna. Det gör det också möjligt med en centraliserad strykning av uppgifter en gång om året tillsammans med implementering av olika kontroller, nedkörning av tjänster och ställande av databasen i offline-status. Det här möjliggör även en bättre integritet för uppgifterna eftersom personuppgifter då inte av praktiska skäl stryks i förtid i strid med lagen.

4 §. Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter. Det föreslås att paragrafens 4 mom. ska kompletteras så att uppgifter i penningtvätsregistret får lämnas ut till Finansinspektionen, om uppgifterna är nödvändiga för utförandet av de i kreditinstitutslagen föreskrivna uppgifter som krävs för en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom föreslås det att motsvarande nödvändiga uppgifter ska få lämnas ut även till Europeiska centralbanken i dess skötsel av uppgifter enligt SSM-förordningen.

Genom förslaget sätts artikel 117.5 i ändringsdirektivet till kreditinstitutsdirektivet nationellt i kraft och säkerställs informationsutbyte mellan centralen för utredning av penningtvätt, myndigheterna för tillsyn över förhindrandet av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt tillsynsmyndigheterna över kreditinstitut på det sätt artikeln förutsätter. Enligt bestämmelsen är finansunderrättelseenheter och myndigheter som utövar tillsyn över förhindrandet av penningtvätt och av finansiering av terrorism och tillsynsmyndigheter över kreditinstitut förpliktade till ett nära samarbete med varandra och att förse varandra med information som är relevant för deras respektive uppgifter i enlighet med kreditinstitutslagstiftningen och lagstiftningen för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Den allmänna samarbetsplikten mellan centralen för utredning av penningtvätt, polisen, Enheten för utredning av grå ekonomi, Skatteförvaltningen och övriga behöriga myndigheter för att förebygga och bekämpa brottslighet ingår redan i 3 c § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen. För att säkerställa informationsutbytet i enskilda fall föreslås en uttrycklig bestämmelse om att centralen för utredning av penningtvätt ska ha rätt att lämna ut information till banktillsynsmyndigheten. Syftet med utlämnandet av information är att identifiera allvarliga överträdelser av bestämmelser om penningtvätt och finansiering av terrorism.

Enligt den föreslagna bestämmelsen har centralen för utredning av penningtvätt rätt att till Finansinspektionen lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av tillsynsuppgifter enligt kreditinstitutslagen. För tillämpningen av bestämmelsen har Europeiska bankmyndigheten för att främja en enhetlig tillämpning av bestämmelsen utfärdat tillämpningsanvisningar utifrån artikel 117.6 i kreditinstitutsdirektivet. Uppgifter kan lämnas både till Finansinspektionen och Europeiska centralbanken när Europeiska centralbanken är banktillsynsmyndighet enligt SSM-förordningen. I praktiken gäller banktillsynsmyndighetens rätt att få information i synnerhet prövning i samband med beviljande eller återkallande av koncession, tillsyn över operativa risker, utredning av tillförlitligheten och lämpligheten hos ledningen vid ett kreditinstitut samt allmän tillsyn över att villkoren och regleringen för koncessionen efterlevs. I enlighet med den gällande bestämmelsen fattas beslutet om utlämnande av information vid centralen för utredning av penningtvätt av en polisman som hör till befälet liksom i övriga utlämnanden av information i momentet i fråga.

För utlämnandet av information förutsätter artikel 117.5 i kreditinstitutsdirektivet dessutom att informationsutbytet inte undergräver någon pågående utredning eller undersökning eller något pågående förfarande i enlighet med straffrätten eller förvaltningsrätten i den medlemsstat där myndigheten är belägen. Om motsvarande förutsättning finns redan bestämmelser i 4 § 5 mom. i den gällande lagen om centralen för utredning av penningtvätt, och kräver sålunda inte andra åtgärder i det nationella genomförandet. Enligt den gällande bestämmelsen kan centralen för

utredning av penningtvätt sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter som lämnas ut samt vägra att lämna ut uppgifter om det finns skäl att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism och målen för utredningen kan äventyras om uppgifter lämnas ut.

En förutsättning för att lämna ut uppgifter är att uppgifterna är nödvändiga för skötseln av banktillsynen. Alla myndigheter har sin egen roll och sitt ansvar vid förhindrandet av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Det finns emellertid områden där myndigheternas uppgifter kompletterar varandra och därför är samarbetet och informationsutbytet mellan myndigheterna nödvändigt för att effektivt identifiera, förhindra och hantera risker för penningtvätt och finansiering av terrorism. En förutsättning för att Finansinspektionen eller Europeiska centralbanken ska ha rätt att få information är att risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism ska kunna motiveras konkret innan uppgifterna begärs. Likaså förutsätts det konkret motivering i situationer där en avsevärt förhöjd risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism anses anknyta till aktieägare, medlemmar i ledningen eller personer som ansvarar för centrala funktioner.

Rätten för centralen utredning av penningtvätt att få information av en annan myndighet baserar sig redan på 1 mom. i den gällande paragrafen. Förutsättningen i artikel 117.5 i kreditinstitutsdirektivet för utlämnande av information från banktillsynsmyndigheten till centralen för utredning av penningtvätt förutsätter därför inte nationella genomförandeåtgärder.

7.3 Lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp

8 b §. Rätt att få information. I lagen föreslås en ny bestämmelse om rätten att få information. I den föreslagna nya 8 b § föreskrivs att arbets- och näringsministeriet har rätt att få uppgifter för skötseln av de lagstadgade uppgifter som anges i 3 § i företagsköpslagen för skyddandet av den nationella säkerheten. Rätten att få information innehåller rätten att trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter ur det penningtväftsregister som avses i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. På den föreslagna nya 8 b § tillämpas inte lagens 8 a § där det föreskrivs om arbets- och näringsministeriets rätt att lämna ut sekretessbelagda handlingar och uppgifter som ministeriet fått eller upprättat vid skötseln av de myndighetsuppgifter som avses i 3 § i den lagen till andra myndigheter. Rätten att lämna ut uppgifter gäller inte uppgifter som fås ur penningtväftsregistret enligt 8 b §.

För skyddandet av den nationella säkerheten är det nödvändigt att arbets- och näringsministeriet enligt en bedömning från fall till fall får uppgifter ur penningtväftsregistret för tillsynen över företagsköp och bekräftelseprocessen. Syftet med denna lagstadgade myndighetsuppgift som arbets- och näringsministeriet har enligt företagsköpslagen är att övervaka och, när ett ytterst viktigt nationellt intresse det kräver, begränsa överföringen av inflytande i de företag som är föremål för tillsyn, till utlänningar och utländska sammanslutningar och stiftelser. Sålunda har uppgiften inrättats uttryckligen för att skydda den nationella säkerheten och möjliggör identifiering och bekämpning av hot mot den nationella säkerheten inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde.

Information ur penningtväftsregistret kan behövas bland annat i följande situationer:

1) I planerade företagsköp/placeringar som arbets- och näringsministeriet har tillsyn över och som ännu inte finns med i ministeriets officiella bekräftelseprocess, men där en utländsk köparens bakgrund undersöks och utreds redan på förhand innan en eventuell officiell process inleds.

2) För utredning av utländska sökandes (köparens) bakgrund och av ett eventuellt kriminellt ursprung hos de medel som används för företagsköpet/placeringen i ansökningar eller anmälningar som finns med i arbets- och näringsministeriets officiella bekräftelseprocess.

Syftet med tillsynen över utlänningars företagsköp är bland annat att skydda den nationella säkerheten. Till den delen är lagens mål förenliga med användningsändamålet för uppgifterna i penningtvätsregistret (4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt). Genom den nya 8 b § i företagsköpslagen säkerställs att centralen för utredning av penningtvätt har rätt att lämna ut uppgifter till arbets- och näringsministeriet och arbets- och näringsministeriet har en lagstadgad rätt att få uppgifter ur penningtvätsregistret.

EU:s granskningsförordning är direkt tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna och den förutsätter även en utredning av finansieringen av utländska investeringar i nationella gransknings-system. EU:s eget granskningsystem för utländska investeringar har varit i kraft fullt ut sedan den 11 oktober 2020 och den nationella kontaktpunkt som det förutsätter för informationsutbytet mellan medlemsstaterna och kommissionen har inrättats vid arbets- och näringsministeriet.

Enligt 29 § 1 mom. 1 punkten i offentlighetslagen kan en myndighet till en annan myndighet lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, om det i lag särskilt tagits in uttryckliga bestämmelser om rätten att lämna ut eller att få uppgifter. Genom att foga till en uttrycklig bestämmelse om arbets- och näringsministeriets rätt att få information kan det till ministeriet lämnas ut sådana uppgifter ur penningtvätsregistret som det behöver för skyddande av den nationella säkerheten för skötseln av de lagstadgade uppgifterna enligt företagsköpslagen. Bestämmelsen överensstämmer med 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, men förtydligar rättsläget och ministeriets rätt att få information med stöd av företagsköpslagen.

I 3 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt finns bestämmelser om penningtvätsregistret. Enligt 1 mom. i den paragrafen är registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism ett permanent personregister (penningtvätsregistret) som används av centralen för utredning av penningtvätt och förs med hjälp av automatisk databehandling. Centralen för utredning av penningtvätt är registeransvarig. Enligt 6 mom. i paragrafen har de registrerade inte rätt till annan insyn i registret än till uppgifter i anslutning till de frysningsbeslut som avses i 2 § 1 mom. 7 punkten. Dataombudsmannen kan på begäran av en registrerad kontrollera att behandlingen av uppgifterna om den registrerade är lagenlig i enlighet med 29 § i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten. Bestämmelser om de registrerades rättigheter finns dessutom i 4 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten.

I 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt föreskrivs att uppgifterna i penningtvätsregistret oberoende av sekretessbestämmelserna får användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fått eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism, samt brott som avses i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/794 om Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) och om ersättande och upphävande av rådets beslut 2009/371/RIF, 2009/934/RIF, 2009/935/RIF, 2009/936/RIF och 2009/968/RIF och för att skydda den nationella säkerheten. Sålunda kan det lämnas ut uppgifter ur penningtvätsregistret även till arbets- och näringsministeriet när det sköter sin lagstadgade uppgift inom tillsyn över företagsköp och bekräftelseprocesser som med stöd av företagsköpslagen har samband med den

nationella säkerheten. Av penningtvättsregistret kan det framgå viktiga uppgifter för tillämpningen av företagsköpslagen och riskbedömningen som anknyter till exempel till finansieringens ursprung eller den utländska köparen.

I 2 § 1 mom. 2 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet föreskrivs att om inte något annat föreskrivs i den lagen tillämpas på rätten till information och annat utlämnande av personuppgifter ur myndigheternas personregister vad som föreskrivs om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Arbets- och näringsministeriet får således ingen rätt att behandla till exempel sekretessbelagd eller annars begränsad information som polisen lämnar ut mer omfattande än vad till exempel polisen har när den utför en liknande uppgift. Dessutom kan partsoffentligheten gällande sekretessbelagda uppgifter som centralen för utredning av penningtvätt lämnar ut ur penningtvättsregistret begränsas enligt 11 § 2 mom. 1 punkten i offentlighetslagen. I lagens 11 § 1 mom. föreskrivs att den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller (part) har rätt att hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen, även om handlingen inte är offentlig. I paragrafens 2 mom. 1 punkt föreskrivs att en part, hans ombud eller hans biträde inte har den i 1 mom. avsedda rätten när utlämnande av uppgifter ur handlingen skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse, ett barns intresse eller ett annat synnerligen viktigt enskilt intresse. I fråga om uppgifter som lämnas ut ur penningtvättsregistret blir denna punkt tillämplig eftersom utlämnande av information till en part skulle strida mot ett ytterst viktigt allmänt intresse, som i detta fall är skyddet av den nationella säkerheten. I förarbetena till lagen om offentlighet i myndigheternas arbete (RP 30/1998 rd, s. 67) anses bevarandet av statens säkerhet och skötseln av de utrikespolitiska relationerna vara synnerligen viktiga allmänna intressen.

I 15 § 1 mom. i offentlighetslagen föreskrivs att om någon hos en myndighet begär att få ta del av en handling som har upprättats av någon annan myndighet eller som gäller ett ärende som behandlas av en annan myndighet, kan myndigheten för avgörande överföra ärendet att få information till den myndighet som har upprättat handlingen eller som ärendet i sin helhet hör till. Paragrafens 3 mom. föreskriver att om någon hos en myndighet begär att få ta del av en handling i vilken det enligt lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen ska göras en anteckning om säkerhetsklass i fråga om de informationssäkerhetskrav som ska uppfyllas vid hantering av handlingen och som har upprättats av en annan myndighet, ska myndigheten för avgörande överföra ärendet till den myndighet som har upprättat handlingen. Ett ärende som gäller en säkerhetsklassificerad handling enligt lagen om internationella förpliktelser som gäller informationssäkerhet (588/2004) ska överföras till den myndighet till vilken avtalsparten har givit handlingen. Arbets- och näringsministeriet får alltså inte självt lämna ut sekretessbelagd information som det har fått ur penningtvättsregistret till tredje parter.

7.4 Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter

18 §. Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Det föreslås att det görs en teknisk ändring som avser förteckningen i den finskspråkiga paragrafens 1 mom. 14 punkten genom att punkten ändras till ett semikolon.

Det föreslås en *ny 15 punkt* i 1 mom. i paragrafen. Enligt den föreslagna 15 punkten kan Skatteförvaltningen trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ till Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana uppgifter som konstaterats i samband med skattekontroll eller i något annat sammanhang och som kan vara relevanta vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade. Enligt 18 § 1 mom. 9 och 10 punkten i den gällande skatteuppgiftslagen kan Skatteförvaltningen på eget initiativ lämna ut beskattningsut-

gifter till Patent- och registerstyrelsen endast för tillsynen över stiftelser och tillsynen över revisorer samt enligt 12 punkten till den del som Patent- och registerstyrelsen fungerar som tillsynsmyndighet i enlighet med penningtvättslagen. Den gällande lagen möjliggör alltså inte att Skatteförvaltningen på eget initiativ ger Patent- och registerstyrelsen sådana beskattningsuppgifter som kan användas för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare.

För utredningen av brott med anknytning till penningtvätt och finansiering av terrorism och för spårning av misstänkta är det viktigt att uppgifterna i förmånstagarregistret är exakta och uppdaterade eftersom de misstänkta kan försöka dölja sin identitet bakom företagsstrukturer. Enligt artikel 30.4 i femte penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att de uppgifter som finns i det centrala register som avses i punkt 3 i artikeln är adekvata, korrekta och aktuella, och ska införa mekanismer för detta.

Patent- och registerstyrelsen får för närvarande uppgifter om korrektheten och aktualiteten i de registrerade förmånstagaruppgifterna i huvudsak via den tillsynsanhållningen som det föreskrivs om i 6 kap. 5 § 1 mom. i penningtvättslagen. Det bör föreskrivas om att Skatteförvaltningen på eget initiativ ska ha rätt att ge sådana beskattningsuppgifter som kan användas för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare. Det föreslås att rätten att lämna ut information ska begränsas endast till sådana beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige som kan vara relevanta vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade. Sådana är till exempel uppgifter om aktieägarna i företag och deras ägarandelar.

CRS/DAC2 ålägger Skatteförvaltningen att övervaka ägandet i sammanslutningar och rapportera om kontrollerande personer. Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut information om upptäckta brister motsvarar dels det fjärde och femte penningtvättsdirektivets syften för utnyttjandet av uppgifter om förmånstagare i beskattningen, dels den nationella omsorgsplikten, med stöd av vilken det i beskattningen fästs uppmärksamhet vid penningtvättsriskerna och även CRS/DAC2-skyldigheterna att omsorgsplikten ska uppfyllas.

19 §. Utlämnande av uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt skyddspolis. Det föreslås att *rubriken* för paragrafen ändras så att orden ”samt skyddspolis” fogas till. Med den föreslagna kompletteringen motsvarar rubriken det föreslagna innehållet i paragrafen.

Det föreslås att det görs en teknisk ändring som avser förteckningen i den finskspråkiga paragrafens 1 mom. *3 punkten* genom att punkten ändras till ett semikolon.

I paragrafens 1 mom. föreslås en *ny 4 punkt* med stöd av vilken Skatteförvaltningen kan lämna ut beskattningsuppgifter till skyddspolis. Enligt punkten kan uppgifter lämnas ut till skyddspolis för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten. Genom tillägget av den nationella säkerheten som grund för utlämnande av uppgifter beaktas de förändringar i polisens uppgifter som följde av att lagen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft samt återställs möjligheten att lämna ut uppgifter för att förhindra brott.

De uppgifter som behandlas hos Skatteförvaltningen kan i vissa fall ha en mycket stor betydelse för skyddspolisens verksamhet. Det kan till exempel handla om misstänkt kringgående av sanktioner, finansiering av terrorism eller hybridpåverkan. Beskattningsuppgifterna är viktiga vid bedömningen av ekonomisk verksamhet eller andra ekonomiska projekt som misstänks ha koppling till verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten. Till dessa viktiga uppgifter

räknas sedvanliga uppgifter om den ordinarie beskattningen i Skatteförvaltningens register, men även uppgifter som samlas in i samband med skattekontroller och Skatteförvaltningens specialövervakning. Skatteförvaltningen samlar in och får i samband med skattekontrollen sådan information som inte är tillgänglig i andra informationskällor. Som jämförelseobjekt kan tas förundersökningsmyndigheter som undersöker ekonomisk brottslighet, i vilkas arbete det ofta är nödvändigt med olika beskattningsuppgifter vid bedömningen av olika ekonomiska aktörer. Detsamma gäller även bedömningen av sådana aktörer och ekonomiska projekt som handlar om verksamhet som eventuellt äventyrar den nationella säkerheten.

20 §. Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter. Det föreslås att det görs en teknisk ändring som avser förteckningen i den finskspråkiga paragrafens 9 punkt genom att punkten ändras till ett semikolon.

Till paragrafen fogas *en ny 10 punkt* för att Skatteförvaltningen utan hinder av sekretessskyldigheten på begäran till Patent- och registerstyrelsen ska kunna lämna ut sådana beskattningsuppgifter samt identifieringsuppgifter om den skattskyldige som är nödvändiga för säkerställandet av att de uppgifter om verkliga förmånstagare som registrerats med stöd av 6 kap. 4 § i penningtvättslagen och 5 § i handelsregisterlagen är korrekta och uppdaterade.

Enligt 20 § 8 punkten i den gällande skatteuppgiftslagen kan Skatteförvaltningen på begäran till Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter som är nödvändiga vid tillsynen över de skyldigheter i samband med kundkontroll som föreskrivs i 3 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Den gällande lagen möjliggör alltså inte att Skatteförvaltningen på begäran ger Patent- och registerstyrelsen sådana beskattningsuppgifter som kan användas för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare.

För utredningen av brott med anknytning till penningtvätt och finansiering av terrorism och för spårning av misstänkta är det viktigt att uppgifterna i förmånstagarregistret är exakta och uppdaterade eftersom de misstänkta kan försöka dölja sin identitet bakom företagsstrukturer. Enligt artikel 30.4 i fjärde penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att de uppgifter som finns i det centrala register som avses i artikel 30.3 är adekvata, korrekta och aktuella, och ska införa mekanismer för detta.

Patent- och registerstyrelsen får för närvarande uppgifter om korrektheten och aktualiteten i de registrerade förmånstagaruppgifterna i huvudsak via den tillsynsämäljan som det föreskrivs om i 6 kap. 5 § 1 mom. i penningtvättslagen. Det bör föreskrivas om Patent- och registerstyrelsens rätt att på begäran få sådana beskattningsuppgifter som kan användas för att säkerställa korrektheten och aktualiteten i registeruppgifterna om verkliga förmånstagare. Det föreslås att rätten att lämna ut information ska begränsas endast till sådana beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige som kan vara relevanta och som är nödvändiga vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade. Sådana är till exempel uppgifter om aktieägarna i företag och deras ägarandelar.

7.5 Lagen om Finansinspektionen

71 §. Rätt och skyldighet att lämna ut information. Det föreslås att *en ny 2 a punkt* fogas till paragrafens 1 mom. enligt vilken Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna har rätt att lämna ut information till skyddspolisens för förebyggande av brott som hör till skyddspolisens uppgifter enligt polisförvaltningslagen och för skyddande av den nationella säkerheten.

Utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har Finansinspektion utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till andra myndigheter så som det närmare bestäms i 71 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen. Enligt paragrafens 2 mom. har Finansinspektionen rätt att lämna ut endast den information som var och en av de myndigheter som nämns i 1 mom. behöver för att kunna utföra sina uppgifter, och om information lämnas ut till utländska myndigheter, under förutsättning att informationen i den andra staten omfattas av motsvarande tystnadsplikt som Finansinspektionen har.

I 71 § 1 mom. 2 punkten i lagen om Finansinspektionen föreskrivs om utlämnande av uppgifter till förundersökningsmyndigheterna. Enligt bestämmelsen har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till Finlands och andra EES-staters förundersökningsmyndigheter för förhindrande och utredning av brott och för meddelande av näringsförbud i enlighet med lagen om näringsförbud. Innan underrättelselagarna trädde i kraft möjliggjorde bestämmelsen att information lämnades ut även till skyddspolisen eftersom skyddspolisen då var förundersökningsmyndighet i enlighet med förundersökningslagen och det hörde till dess lagstadgade uppgifter att förhindra och utreda brott. Efter att underrättelselagarna stiftades är skyddspolisen inte längre förundersökningsmyndighet. Eftersom 71 § i lagen om Finansinspektionen inte ändrades då är 71 § 1 mom. 2 punkten inte längre tillämplig på skyddspolisen.

Enligt 10 § i polisförvaltningslagen har uppgiften att förhindra vissa brott där följderna är särskilt skadliga och vittomfattande – till exempel spionage- och högförräderibrott – vid polisförvaltningen anvisats skyddspolisen. I och med underrättelselagarna utökades polisens uppgifter med skyddandet av den nationella säkerheten som det framgår av 1 § 1 mom. i polislagen. Eftersom skyddandet av den nationella säkerheten är en ny uppgift i lagstiftningen kunde det inte vara en grund som berättigar att lämna ut information förrän underrättelselagarna stiftades.

Finansinspektionen kan i sin inspektionsverksamhet och övriga tillsynsverksamhet få uppgifter som är nödvändiga för skyddspolisen för skötseln av de uppgifter den ålagts i lag. Det kan handla om till exempel en misstanke om finansiering av terrorism som uppkommit i samband med Finansinspektionens tillsynsverksamhet, misstanke om kringgående av sanktionsbestämmelser eller andra ovanliga affärsarrangemang för att överföra medel till tredjeländer och verksamheten misstänks anknyta till verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten. Därför är det viktigt att Finansinspektionens rätt att lämna ut sekretessbelagd information till skyddspolisen säkerställs för att skyddspolisen ska kunna sköta sina uppgifter.

7.6 Lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

6 §. Syftet med fullgöranderapporter. Det föreslås att 1 mom. 11 punkten i paragrafen kompletteras så att Enheten för utredning av grå ekonomi ska kunna utarbeta fullgöranderapporter till skyddspolisen för skyddande av den nationella säkerheten.

Den föreslagna ändringen gäller den uppgift att skydda den nationella säkerheten som föreskrivs i 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen. Med stöd av polisförvaltningslagen har skyddspolisen ålagts skyddandet av den nationella säkerheten. Ändringen kompletterar den rätt att utarbeta fullgöranderapporter för polisen som föreskrivs i paragrafen till stöd för förebyggande och utredning av brott, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats. Uttrycken förebyggande av brott, utredning av brott och skyddande av den nationella säkerheten motsvarar uttrycken i 1 § i polislagen. Hot mot den nationella säkerheten kan i sig anses vara så allvarliga att fullgöranderapporter bör kunna utarbetas till skydd för den nationella säkerheten.

Enligt 7 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi har enheten trots sekretess rätt att av myndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för utarbetandet av en fullgöranderapport och som den myndighet som begär rapporten har rätt att få för det ändamål som uppges i begäran. Bestämmelser om polisens rätt att få information av myndigheter finns i 4 kap. 2 § i polislagen. Enligt bestämmelsen har polisen oberoende av tystnadsplikten på begäran av en polisman som hör till befälet rätt att för tjänsteuppdrag avgiftsfritt få behövlig information och handlingar av myndigheter och sammanslutningar som tillsatts för att sköta offentliga uppgifter, om inte överlämnande av informationen eller handlingarna till polisen eller användning av informationen som bevis uttryckligen har förbjudits eller begränsats i lag. I regeringspropositionens avsnitt om nuläget redogörs det för hur underrättelselagstiftningens ikraftträdande inverkade på skyddspolisens rättigheter att få uppgifter från vissa myndigheter för utförandet av sina uppgifter. De förslag till ändringar i skyddspolisens rätt att få information i den här regeringspropositionen i skatteuppgiftslagen, lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, lagen om pension för arbetstagare och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner möjliggör att fullgöranderapporter utarbetas även för skyddspolisen för förebyggande av brott som den ålagts att bekämpa samt för skyddandet av den nationella säkerheten.

Syftet med fullgöranderapporterna är att ge en korrekt och tillräcklig helhetsbild av en organisation och dess skötsel av de offentlighetsrättsliga skyldigheterna utifrån information som finns i myndigheternas register. I fullgöranderapporterna beskrivs även organisationens direkta och indirekta kopplingar till andra organisationer eller organisationsanknutna personer. Det är ytterst viktigt att få en aktuell och heltäckande samlad bild av organisationen när sådana ekonomiska aktörers bakgrund utreds som misstänks ha anknytning till verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten. Ändringarna effektiviserar skyddspolisens förutsättningar att bekämpa till exempel terrorism och spridning av massförstörelsevapen och finansieringen av dessa. Fullgöranderapporterna är också viktiga vid utredningen av företagsomstruktureringar som misstänks anknyta till en främmande stats påverkansverksamhet.

7.7 Lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

255 §. Försäkringsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter. Det föreslås ett tillägg i paragrafens 1 mom. 2 punkt enligt vilket en försäkringsanstalt utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag även för skyddandet av den nationella säkerheten.

För skyddandet av den nationella säkerheten är det nödvändigt att Enheten för utredning av grå ekonomi får ökad information för att kunna utarbeta fullgöranderapporter för skyddspolisen. Den föreslagna ändringen anknyter således till ändringen i 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. Den föreslagna ändringen gäller den uppgift att skydda den nationella säkerheten som föreskrivs i 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen. Med stöd av polisförvaltningslagen har skyddspolisen ålagts skyddandet av den nationella säkerheten.

7.8 Lagen om pension för arbetstagare

205 §. Utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk samt skyddandet av den nationella säkerheten. Det föreslås att rubriken för paragrafen ändras så att det i den läggs till utlämnande av uppgifter även för skyddandet av den nationella säkerheten. Med den föreslagna kompletteringen motsvarar rubriken det föreslagna innehållet i paragrafen.

Det föreslås ett tillägg i paragrafens 3 mom. enligt vilket pensionsanstalterna och Pensions- skyddscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande

av uppgifter har rätt att lämna ut nödvändiga uppgifter som nämns i 2 mom. till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten.

Att få ökad information i syfte att skydda den nationella säkerheten är nödvändigt för att Enheten för utredning av grå ekonomi ska kunna utarbeta fullgöranderapporter för skyddspolisen. Den föreslagna ändringen anknyter således till ändringen i 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. Den föreslagna ändringen gäller den uppgift att skydda den nationella säkerheten som föreskrivs i 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen. Med stöd av polisförvaltningslagen har skyddspolisen ålagts skyddandet av den nationella säkerheten.

7.9 Lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

22 b §. *Sysselsättningsfondens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ.* Det föreslås att 2 mom. i paragrafen ändras så att erhållna sekretessbelagda nödvändiga uppgifter även på eget initiativ får lämnas vidare till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten.

För skyddandet av den nationella säkerheten är det nödvändigt att Enheten för utredning av grå ekonomi får ökad information för att kunna utarbeta fullgöranderapporter för skyddspolisen. Den föreslagna ändringen anknyter således till ändringen i 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi. Den föreslagna ändringen gäller den uppgift att skydda den nationella säkerheten som föreskrivs i 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen. Med stöd av polisförvaltningslagen har skyddspolisen ålagts skyddandet av den nationella säkerheten.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna ska träda i kraft senast den 1 april 2024. Det är viktigt att lagarna träder i kraft senast vid den föreslagna tidpunkten för att de ska bli beaktade i den femte uppföljningsrapporten till FATF. Finlands femte uppföljningsrapport sänds till FATF i april 2024, och rapporten behandlas i FATF:s plenum i oktober 2024. Endast de lagar som trätt i kraft sex månader före plenum beaktas av FATF.

9 Verkställighet och uppföljning

Lagarnas funktion följs upp av finansministeriet och inrikesministeriet bland annat utifrån de diskussioner som förs inom ramen för de nationella arbetsgrupperna för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism samt diskussioner med centrala aktörer för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

10 Samband med andra propositioner

Propositionen har inte samband med andra regeringspropositioner.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Skydd för privatlivet och personuppgifter

Lagförslagen innehåller förslag av betydelse med tanke på skyddet för privatlivet i 10 § i grundlagen. Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggt. Om skyddet för personuppgifter föreskrivs närmare genom lag. Grundlagsutskottet har ansett

att skyddet för personuppgifter i första hand bör garanteras med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning och den nationella allmänna lagstiftningen. Även med tanke på tydligheten i regleringen bör vi förhålla oss restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. Sådan lagstiftning bör vara avgränsad till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som EU:s allmänna dataskyddsförordningen medger (GrUU 14/2018 rd, s. 5). Nationell speciallagstiftning bör reserveras för situationer då den är dels tillåten enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning, dels nödvändig för att tillgodose skyddet för personuppgifter (GrUU 2/2018 rd, s. 5).

Enligt artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen ska unionen respektera väsentliga statliga funktioner, särskilt funktioner vars syfte är att hävda deras territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning och skydda den nationella säkerheten. I synnerhet den nationella säkerheten ska också i fortsättningen vara varje medlemsstats eget ansvar. Att tillämpningsområdet för EU-rätten exkluderas utifrån undantaget gällande den nationella säkerheten är inte alltid entydigt i praktiken. Till exempel räcker enbart existensen av EU:s behörighet inte till för att inkludera ärendet i tillämpningsområdet för EU-rätten, utan av betydelse är, om unionen har utnyttjat sin behörighet att anta rättsakter i ärendet. Etablerad praxis vid EU-domstolen är dock att medlemsstaterna inte ensamma utan tillsyn av unionens organ kan definiera sådana begrepp som allmän eller nationell säkerhet i anslutning till tillämpningen av unionsrätten. (Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 10 § i Finlands grundlag, RP 198/2017 rd, s. 36.)

Innehållet i begreppet nationell säkerhet har dryftats bland annat i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 10 § i Finlands grundlag (RP 198/2017 rd) och i synnerhet i grundlagsutskottets betänkande om den. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt betänkande (GruB 4/2018 rd, s. 8–9) att ”Som princip för den konstitutionella tolkningen understryker utskottet också att grundlagen föranleder ett behov att å ena sidan tolka begreppet nationell säkerhet restriktivt och å andra sidan ha en hög allvarlighetsgrad i fråga om hot. Den som åberopar begränsningsgrunden har också skyldighet att komma med en tillräcklig motivering till att verksamheten i fråga kan bli ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten.” I specialmotiveringen motiveras mer ingående det hot mot den nationella säkerheten som enligt förslaget kan bekämpas genom att uppgifter lämnas ut till såväl arbets- och näringsministeriet som skyddspoliserna för skyddandet av den nationella säkerheten. Också betydelsen av informationen för myndigheternas verksamhet motiveras närmare i specialmotiveringen.

Grundlagsutskottet ser det som klart att behovet av nationell speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i EU:s allmänna dataskyddsförordning måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk behandlingen medför för en fysisk persons rättigheter och friheter, desto mer motiverat är det med en mer detaljerad reglering. Den här omständigheten har särskild betydelse vid behandling av känsliga uppgifter (se GrUU 14/2018 rd, s. 5).

Grundlagsutskottet har understrukit att skyddet för privatlivet och personuppgifter ska ställas i proportion till andra grundläggande rättigheter och mänskliga rättigheter samt andra vägande samhällseliga intressen, som intressen i anslutning till den allmänna säkerheten, som i extrema fall kan gå tillbaka på den grundläggande rättigheten till personlig säkerhet (GrUU 5/1999 rd s. 2/II). Lagstiftaren ska garantera skyddet för privatlivet och personuppgifter på ett sätt som är godtagbart med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag (GrUU 2/2018 rd, s. 5).

Grundlagsutskottet har i den konstitutionella bedömningen av behandlingen av personuppgifter även ansett att behandlingens ändamål som möjliggörare av utövande av offentlig makt gällande

individer är av betydelse (se GrUU 1/2018 rd, s. 6). Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. För föreskrivande genom lag gäller i sin tur ett allmänt krav på att lagen ska vara exakt och noggrann. Myndigheternas befogenheter ska enligt den rättsstatsprincip som fastställs i 2 § 3 mom. i grundlagen bygga på lag (se även GrUU 10/2016 rd, s. 3 och GrUU 51/2006 rd, s. 2/I). Regleringen om befogenheter är enligt utskottets åsikt vanligtvis betydelsefull även sett till de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen (GrUU 51/2006 rd, s. 2/I).

Skyddet enligt 10 § i grundlagen kompletteras av skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt av respekten för privatlivet enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och av skyddet av personuppgifter enligt artikel 8 i samma stadga. Enligt artikel 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i denna stadga vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller av behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. Lydelsen i artikel 52.3 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna säger att i den mån som denna stadga omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Till denna del definierar EU-domstolens domar det centrala innehållet i skyddet för privatlivet och personuppgifter. Likaså har artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i rättspraxis vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna ansetts omfatta även skyddet för personuppgifter.

Utlämnande av information

Lagförslagen innehåller bestämmelser om utlämnande av och rätt att få sekretessbelagd information hos myndigheter. Grundlagsutskottet har bedömt myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter oberoende av sekretesskyldigheten i ljuset av skyddet för privatlivet enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och skyddet för personuppgifter och fäst uppmärksamhet bland annat vid till vad och vem rätten att få information sträcker sig och hur rätten att få information binds till uppgifternas nödvändighet. Myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter har kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om informationsinnehållen däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på ”att informationen är nödvändig” för ett visst ändamål (se t.ex. GrUU 17/2016 rd, s. 2–3 och de utlåtanden som det hänvisas till där). Dessutom har utskottet inte ansett att mycket vaga och ospecificerade rättigheter att få information är möjliga med tanke på grundlagen ens då de är kopplade till nödvändighetskriteriet (GrUU 19/2012 rd, s. 4/I och de utlåtanden som det hänvisas till där).

Grundlagsutskottet har understrukit att det i åtskiljandet mellan behövligheten och nödvändigheten att få och lämna ut information vid sidan av informationsinnehållets omfång även handlar om att den rätt att få information som går före sekretessbestämmelserna i sista hand går ut på att den myndighet som har rätt att få information i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av sekretess som gäller den myndighet som innehar informationen. Ju mer generella bestämmelserna om rätt till information är, desto större är risken att sådana intressen kan åsidosättas per automatik. Ju mer fullständigt rätten att få uppgifter är kopplad till de sakliga förutsättningarna i bestämmelserna, desto mer sannolikt är det att en enskild begäran om information i praktiken måste motiveras. Då kan också den som lämnar ut informationen bedöma en begäran med avseende på de lagliga villkoren för att lämna

ut den. Genom att de facto vägra lämna ut informationen kan den som innehar den få till stånd ett läge där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut information, det vill säga tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är viktig då det gäller att anpassa tillgången till information och sekretessintressena till varandra (se t.ex. GrUU 7/2019 rd, GrUU 15/2018 rd och GrUU 17/2016 rd, s. 6, och de utlåtanden som det hänvisas till där).

På samma sätt som i de gällande bestämmelserna anges den myndighet exakt avgränsad till vilken uppgifter får lämnas ut i de föreslagna bestämmelserna. Dessutom anges ändamålen för vilka uppgifter får lämnas ut i bestämmelserna.

Säkerställande av korrektheten i uppgifterna i registret över verkliga förmånstagare

I det första lagförslaget i propositionen föreslås att 6 kap. 5 § 1 mom. i penningtvättslagen ska preciseras i fråga om innehållet i anmälan till registerföraren för registret över verkliga förmånstagare för att det ska motsvara det femte penningtvättsdirektivet. I artikel 30.4 i det femte penningtvättsdirektivet åläggs rapporteringsskyldiga och behöriga myndigheter en skyldighet att närmare precisera i sin rapport till vilka delar uppgifterna är bristfälliga och inkonsekventa. I registret antecknas personuppgifterna om den verkliga förmånstagaren samt grunden för och omfattningen av det bestämmande inflytandet eller ägarandelen. Dessa anteckningar baserar sig i enlighet med handelsregisterlagen på anmälningar av sammanslutningar, aktiebolag, föreningar, religiösa samfund och stiftelser och det hör till registerförarens dataskyddsskyldigheter att säkerställa att de är korrekta. Det är således nödvändigt att säkerställa att registeruppgifterna är korrekta och behandlingen av personuppgifter kan således anses vara godtagbar med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna överlag.

EU:s allmänna dataskyddsförordning ålägger den personuppgiftsansvarige att vidta alla rimliga åtgärder för att säkerställa att personuppgifter som är inexakta och felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål. De rapporteringsskyldiga och de behöriga myndigheterna har enligt artikel 30.4 i det femte penningtvättsdirektivet en skyldighet att rapportera alla avvikelser som de hittar mellan de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som finns tillgängliga i de centrala registren och de uppgifter om verkligt huvudmannaskap som är tillgängliga för dem. Av rapporten förutsätts exakthet och adekvata motiveringar för att registerföraren ska ha en reell möjlighet att bedöma om felet finns i uppgifterna i förmånstagarregistret eller de uppgifter den rapporteringsskyldiga lämnade eller den behöriga myndighetens uppgifter. Patent- och registerstyrelsen ber i egenskap av registermyndighet i enlighet med handelsregisterlagen sammanslutningar, aktiebolag, föreningar, religiösa samfund och stiftelser att rätta de bristfälliga eller felaktiga uppgifterna utifrån den erhållna anmälan. För att korrigeringsuppgiften ska kunna preciseras ska de rapporteringsskyldigas och de behöriga myndigheternas anmälningar vara preciserade till vilka delar uppgifterna är bristfälliga eller inkonsekventa. Registermyndigheten kan besluta om en försummelseavgift till handelsregistret om en ovan nämnd juridisk person inte på begäran korrigerar brister eller fel.

Utgångspunkten för bestämmelsen i 10 § i grundlagen är att var och en har rätt att leva sitt eget liv utan myndigheternas eller andra utomståendes godtyckliga eller omotiverade inblandning i personens privatliv. När den rapporteringsskyldiga och den behöriga myndigheten meddelar om avvikelser i uppgifterna i förmånstagarregistret ska uppgifterna vara exakta och vid behov uppdaterade. Den personuppgiftsansvarige, som behandlar personuppgifterna, har alltid ett primärt ansvar för att uppgifterna är korrekta när de lämnas ut vidare.

Också i 18 § 1 mom. 15 punkten och 20 § 1 mom. 10 punkten i skatteuppgiftslagen i det fjärde lagförslaget handlar det om effektivisering av informationsutbytet för att säkerställa korrektheten i uppgifterna i förmånstagarregistret. Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ uppgi

iakttaga brister motsvarar syftena i det femte penningtvättsdirektivet för säkerställandet av korrektheten och aktualiteten i förmånstagaruppgifterna. När Skatteförvaltningen på eget initiativ lämnar ut beskattningsuppgifter är rätten att lämna ut uppgifter för säkerställandet av korrektheten och aktualiteten i uppgifterna i förmånstagarregistret begränsad på samma sätt som i övrigt utlämnande av uppgifter på eget initiativ i paragrafen med kriteriet ”som kan vara relevanta”. Nödvändighetskriteriet förutsätts i situationer när uppgifterna lämnas ut separat på begäran.

I artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna garanteras var och en respekt för privatlivet och familjelivet, sin bostad och sina kommunikationer. I artikel 8.1 i denna stadga erkänns uttryckligen vars och ens rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. EU:s domstol har till denna del ansett att uttrycket ”privatlivet” inte ska tolkas snävt och att ingen principiell anledning tillåter att yrkesverksamhet lämnas utanför detta begrepp. Väsentliga principer i skyddet för personuppgifter är behandlingens lagenlighet, transparens, ändamålsbundenhet och minimering. Behandlingen av förmånstagaruppgifter innebär ingripande i skyddet för personuppgifter och privatlivet.

Enligt artikel 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna är rättigheterna emellertid inte absoluta, utan de kan begränsas förutsatt att ingripandet är en nödvändig och proportionell åtgärd. Enligt artikel 52.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i denna stadga vara föreskriven i lag och vara förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar i dessa rättigheter och friheter får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter. Förhindrandet av penningtvätt och av terrorism är motiverade mål som medlemsstaterna eftersträvar både internationellt och på unionsnivå. Säkerställandet av att uppgifterna om verkliga ägare och förmånstagare är korrekta och uppdaterade motsvarar dess mål till exempel på de sätt som det redogörs för i skäl 25 i det femte penningtvättsdirektivet. Enligt det är medlemsstaterna skyldiga att se till att de företag och andra juridiska enheter som är etablerade på deras territorium inhämtar och förfogar över adekvata, korrekta och aktuella uppgifter om sina verkliga ägare och förmånstagare. Behovet av korrekta och uppdaterade uppgifter om de verkliga ägarna och förmånstagarna är centralt vid spårandet av brottslingar, som annars kan ha möjlighet att dölja sin identitet bakom företagsstrukturer. Det globalt sammanlänkade finansiella systemet gör det möjligt att dölja pengar och att förflytta dem runt om i världen, och såväl de som ägnar sig åt penningtvätt och finansierar terrorism som andra brottslingar har i allt större utsträckning utnyttjat denna möjlighet.

Behandling av uppgifter i penningtvättsregistret

I det andra lagförslaget i propositionen föreslås att 3 § 3 mom. 17 punkten i lagen om centralen för utredning av penningtvätt kompletteras så att i penningtvättsregistret får registreras fotografi för identifiering av en person, om det med tanke på behandlingen av ärendet är nödvändigt. Bestämmelsens gällande lydelse möjliggör inte registrering av ett fotografi som behandlats med hjälp av särskilda tekniska identifieringsmetoder i penningtvättsregistret. Fotografier omfattas av definitionen för biometriska uppgifter endast i sådana fall där de behandlas med särskild teknik som möjliggör identifiering eller autentisering av en fysisk person. Enligt artikel 9 i EU:s allmänna dataskyddsförordning är behandlingen av biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person förbjuden utom när behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett ytterst viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträfvade syftet, vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att

säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. I lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet föreskrivs heltäckande och detaljerat om behandling av personuppgifter som gäller biometriska uppgifter. I den lagen beaktas EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet för brottsbekämpning. Begränsningen bedöms vara nödvändig i ett demokratiskt samhälle för att man ska nå målen för förebyggande, avslöjande och utredning av brott och upprätthållande av statens säkerhet. Begränsningen sträcker sig inte längre än vad som är nödvändigt för att identifiera personer med anknytning till den tvivelaktiga transaktionen.

Det föreslås att det fogas nya 18 och 19 punkter till 3 § 3 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt där det föreskrivs uttryckligen om rätten att behandla särskilda kategorier av personuppgifter. Enligt bestämmelsen får uppgifter om en persons politiska åsikter, religiösa övertygelse och etniska ursprung registreras i penningtvättsregistret om det är nödvändigt med tanke på behandlingen av ärendet. Registrering och annan behandling av en persons politiska åsikter, religiösa övertygelse och etniska ursprung är nödvändiga för att centralen för utredning av penningtvätt ska kunna utföra sina lagstadgade uppgifter. En persons politiska åsikter och/eller religiösa övertygelse framgår ofta av personens medverkan i en terroristgrupp och eventuellt då också personens etniska ursprung. Enligt grundlagsutskottet (GrUU 26/2018 rd, s. 3, GrUU 14/2018 rd, s. 6) får de rättigheter som är tryggade enligt 10 § i grundlagen särskild betydelse i sammanhang som är särskilt känsliga med avseende på de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har redan före reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna framfört en sedermera etablerad karaktärisering enligt vilken ”polislagen är typexemplet på en lag som lätt kan råka i konflikt med medborgarnas grundläggande rättigheter, i synnerhet de klassiska friheterna” (GrUU 15/1994 rd, s. 1/II och GrUU 67/2010 rd, s. 2–3) Utskottet anser att bestämmelserna om behandling av personuppgifter fortfarande bör analyseras utifrån utskottets tidigare praxis med fokus på exakta och heltäckande bestämmelser på lagnivå i en högriskregleringskontext som den här, där det finns ett känsligt samband med de grundläggande fri- och rättigheterna (se även GrUU 14/2018 rd, s. 6).

Registrering och annan behandling av särskilda kategorier av personuppgifter är möjlig i polisens verksamhet. Enligt 2 kap. 15 § 1 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet får polisen behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av uppgifter endast om det är nödvändigt för ändamålet med behandlingen. Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter är enligt 11 § i dataskyddslagen avseende brottmål tillåten endast om det är nödvändigt och de skyddsåtgärder som krävs för att trygga den registrerades rättigheter har vidtagits och det kan påvisas en rättslig grund för behandlingen som nämns i 11 §, som till exempel en speciell lag. Behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter i brottmål ska begränsas till vad som är nödvändigt med tanke på ändamålet med behandlingen med beaktande av EU:s dataskyddslagstiftning, regleringen om de grundläggande fri- och rättigheterna och grundlagsutskottets ställningstaganden. Dessutom är behandling av särskilda kategorier av personuppgifter tillåten endast om det har föreskrivits om nödvändighetskriterier i lag.

Känsliga uppgifter

Grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid de hot som behandlingen av känsliga uppgifter orsakar. Utskottet anser att omfattande databaser med känsliga uppgifter medför allvarliga risker för informationssäkerheten och missbruk av uppgifter. Riskerna kan i sista hand utgöra ett hot mot personers identitet (se GrUU 15/2018 rd, s. 37, GrUU 13/2016 rd, s. 4 och GrUU 14/2009 rd, s. 3/I). Också enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning ska de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i artikel 9 och som till sin natur är särskilt känsliga med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna åtnjuta särskilt skydd, eftersom behandling av

sådana uppgifter kan innebära betydande risker för de grundläggande fri- och rättigheterna. Utskottet har därför fäst särskild uppmärksamhet vid att behandlingen av känsliga uppgifter genom exakta och noga avgränsade bestämmelser bör begränsas till det som är absolut nödvändigt (se t.ex. GrUU 3/2017 rd, s. 5). Enligt grundlagsutskottet bör bestämmelserna om behandling av känsliga uppgifter fortfarande analyseras utifrån praxisen för tidigare bestämmelser på lagnivå i den utsträckning EU:s allmänna dataskyddsförordning tillåter (GrUU 14/2018 rd, s. 5–6). Även i sina analyser av omfattning, exakthet och innehåll i lagstiftning om rätten att få och lämna ut uppgifter trots sekretess har grundlagsutskottet lagt vikt vid att de uppgifter som lämnas ut är av känslig art (se t.ex. GrUU 38/2016 rd, s. 3).

Det föreslås att bestämmelsen i 3 § 7 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt ändras så att uppgifter registrerade i penningtvättsregistret stryks ur registret senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att anteckningen gjordes, dock så att om de mottagna uppgifterna tagits med i en samlad utredning stryks uppgifterna senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att den samlade utredningen inleddes. Genom förslaget säkerställs informationens integritet, eftersom den föreslagna ändringen bättre motsvarar de praktiska processerna och säkerställer att en personuppgift som enligt lagen ännu inte kunde ha strukits, inte heller av praktiska skäl stryks i förtid.

Den exakta tidsgränsen på tio bör ersättas med en hänvisning till kalenderårets slut, eftersom man annars i teorin blir tvungen att stryka anmälningar varje dag. Grundlagsutskottet har fäst uppmärksamhet vid förvaringstiderna vid behandlingen av personuppgifter i samband med den föreslagna ändringen i 38 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Enligt grundlagsutskottets utlåtande är den förvaringstid som föreskrivs i 38 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet i sig föreskriven med medverkan av grundlagsutskottet (GrUU 51/2018 rd). Utskottet har dock betonat att i synnerhet förvaringstiden för känsliga uppgifter bör begränsas till vad som är nödvändigt för att uppnå det mål som är orsak till att uppgifterna har registrerats i systemet (se t.ex. GrUU 31/2017 s. 5 och GrUU 13/2017 rd, s. 6). Utskottet har ansett att en fem års förvaringstid för känsliga uppgifter är lång (GrUU 51/2018 rd, s. 16 och GrUU 13/2017 rd, s. 6). Utskottet har ansett att registrering av biometriska kännetecken medför ett särskilt behov av att skydda personuppgifter som sparas i systemet mot risken för missbruk och all slags olaglig åtkomst till och användning av dessa uppgifter (GrUU 13/2017 rd, s. 6, GrUU 29/2016 rd, s. 5, se även Schrems C-362/14, punkt 91, Digital Rights Ireland C-293/12 och C-594/12, punkt 54 och 55 samt GrUU 3/2021 rd s. 4). I EU:s allmänna dataskyddsförordning anges egentligen inte exakta förvaringstider för personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige bör se till att de informationssystem och andra behandlingsprocesser som den förfogar över stöder iakttagandet av förvaringstiderna och en regelbunden utvärdering. Personuppgifterna får förvaras endast så länge som det är nödvändigt för personuppgifternas användningsändamål.

Myndigheternas rätt att behandla personuppgifter

I det andra lagförslaget i propositionen föreslås det att 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt ändras så att uppgifter ur penningtvättsregistret får lämnas ut till Finansinspektionen och Europeiska Centralbanken till den del uppgifterna ur kreditinstitutslagstiftningens synvinkel anknyter till tillsynsuppgifter som förutsätter bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. I den föreslagna bestämmelsen handlar det om det nationella ikraftsättandet av artikel 117.5 i ändringsdirektivet till kreditinstitutsdirektivet. Enligt bestämmelsen har centralen för utredning av penningtvätt rätt att till Finansinspektionen lämna ut sådana uppgifter som behövs för skötseln av tillsynsuppgifter enligt kreditinstitutslagen. För att främja en enhetlig tillämpning av bestämmelsen har Europeiska bankmyndigheten utfärdat

tillämpningsanvisningar med grund i artikel 117.6 i kreditinstitutsdirektivet. Uppgifter kan lämnas både till Finansinspektionen och Europeiska centralbanken när Europeiska centralbanken är banktillsynsmyndighet enligt SSM-förordningen. Myndigheternas rätt att få information är bunden till kravet på att uppgifterna är nödvändiga för dessa uppdrag, och det är möjligt att lämna ut uppgifter för enskilda myndighetsuppdrag som det föreskrivs om i lag.

I propositionens tredje lagförslag föreslås att det till företagsköpslagen fogas en bestämmelse om rätten att få information. I den föreslagna nya 8 b § bestäms att arbets- och näringsministeriet trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har rätt att för skötseln av de myndighetsuppgifter som anges i 3 § i företagsköpslagen avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter ur penningtvätsregistret enligt 3 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. För att arbets- och näringsministeriet ska kunna genomföra sina lagstadgade myndighetsuppgifter enligt företagsköpslagen är det nödvändigt att ministeriet även kan utnyttja uppgifter i penningtvätsregistret vid behandling av ärenden för skyddande av den nationella säkerheten och mot eventuella hot mot den. Syftet med tillsynen över utlänningars företagsköp är bland annat att skydda den nationella säkerheten. Till den delen är lagens mål förenliga med användningsändamålet för uppgifterna i penningtvätsregistret (4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt). Genom att foga till en uttrycklig bestämmelse om rätten att få information ur penningtvätsregistret för arbets- och näringsministeriet kan de uppgifter ministeriet behöver för att sköta sina lagstadgade uppdrag enligt företagsköpslagen lämnas ut till det. Bestämmelsen överensstämmer med 4 § 4 mom. i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, men förtydligar rättsläget och ministeriets rätt att få information med stöd av företagsköpslagen. Genom en lagstadgad rätt att få information undviks en situation där centralen för utredning av penningtvätt till exempel på grund av dataskyddsbestämmelser inte kan lämna ut uppgifter till arbets- och näringsministeriet, eftersom den inte har någon sådan laglig grund.

Enligt den föreslagna lagändringen får arbets- och näringsministeriet inte rätt att behandla sekretessbelagda eller annars begränsade uppgifter som lämnats ut av till exempel polisen, i större utsträckning än vad till exempel polisen skulle ha rätt att behandla dem när den utför ett liknande uppdrag. Dessutom kan partsoffentligheten gällande sekretessbelagda uppgifter som centralkriminalpolisen lämnar ut ur penningtvätsregistret begränsas enligt 11 § 2 mom. 1 punkten i offentlighetslagen. I lagens 11 § 1 mom. föreskrivs att den som i ett ärende är sökande eller anför besvär eller någon annan vars rätt, fördel eller skyldighet ärendet gäller (part) har rätt att hos den myndighet som behandlar eller har behandlat ärendet ta del av en myndighetshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen, även om handlingen inte är offentlig. I paragrafens 2 mom. 1 punkt föreskrivs att en part, hans ombud eller hans biträde inte har den i 1 mom. avsedda rätten när utlämnande av uppgifter ur handlingen skulle strida mot ett synnerligen viktigt allmänt intresse, ett barns intresse eller ett annat synnerligen viktigt enskilt intresse. I fråga om uppgifter som lämnas ut ur penningtvätsregistret blir denna punkt tillämplig eftersom utlämnande av information till en part skulle strida mot ett ytterst viktigt allmänt intresse, som i detta fall är skyddandet av den nationella säkerheten.

I det fjärde lagförslaget i propositionen föreslås det att en ny 4 punkt fogas till 19 § 1 mom. i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter med stöd av vilken Skatteförvaltningen kan lämna ut beskattningsuppgifter till skyddspolisen. Enligt den nya 4 punkten kan uppgifter lämnas ut till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten. Genom tillägget av den nationella säkerheten som grund för utlämnande av uppgifter, beaktas förändringarna till följd av lagen om civil underrättelseinhämtning i polisens uppgifter samt återställs möjligheten att lämna ut uppgifter för att förhindra brott.

I propositionens femte lagförslag föreslås det att en ny 2 a punkt fogas till 71 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen enligt vilken Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna har rätt att lämna ut information till skyddspolisens för förebyggande av brott som hör till skyddspolisens uppgifter enligt polisförvaltningslagen och för skyddande av den nationella säkerheten.

Skyddspolisens rätt att få fullgöranderapporter

I det sjätte lagförslaget i propositionen föreslås att 6 § 1 mom. 11 punkten i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kompletteras så att Enheten för utredning av grå ekonomi ska kunna utarbeta fullgöranderapporter för skyddspolisens för skyddande av den nationella säkerheten. Enligt lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi kan endast sådana uppgifter som den myndighet som begär en fullgöranderapport har rätt att få för de ändamål som uppges i begäran användas som informationskälla. Saken beskrivs närmare i avsnittet om nuläget. I avslutning till detta föreslås ändringar även i följande lagar:

- Det föreslås att 255 § 1 mom. 2 punkten i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkesjukdomar (sjunde lagförslaget) ändras så att en försäkringsanstalt utöver vad som föreskrivs i offentlighetslagen har rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag även för skyddandet av den nationella säkerheten.
- Det föreslås att 205 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare (åttonde lagförslaget) ändras så att pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har rätt att lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till skyddspolisens för skyddande av den nationella säkerheten
- Det föreslås att 22 b § 2 mom. i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (nionde lagförslaget) ändras så att sekretessbelagda uppgifter som erhållits även på eget initiativ kan lämnas vidare till skyddspolisens för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde för att skydda den nationella säkerheten.

Sett till de beskrivna lagändringarna är det nödvändigt att få ökad information i syfte att skydda den nationella säkerheten för att Enheten för utredning av grå ekonomi ska kunna utarbeta fullgöranderapporter för skyddspolisens. Den föreslagna ändringen gäller den uppgift att skydda den nationella säkerheten som föreskrivs i 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen. Med stöd av polisförvaltningslagen är skyddspolisens uppgift att enligt inrikesministeriets styrning inhämta information för att skydda den nationella säkerheten. Den ska också upptäcka, förhindra och avslöja verksamhet, förhåvanden och brott som kan hota statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet.

Grundlagsutskottet har bedömt den rätt att få information som går före sekretessbestämmelserna med beaktande av att det i rätten i sista hand handlar om att den myndighet som har rätt till informationen med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av sekretess som gäller den myndighet som innehar informationen. Ju mer generella bestämmelserna om rätt till information är, desto större är risken att sådana intressen kan åsidosättas per automatik. Ju mer fullständigt rätten att få uppgifter är kopplad till de sakliga förutsättningarna i bestämmelserna, desto mer sannolikt är det att en enskild begäran om information i praktiken måste motiveras. Betydelse har även getts det att också den som lämnar ut informationen kan bedöma en begäran med avseende på de lagliga villkoren för att lämna ut den (se t.ex. GrUU 48/2018 rd). Genom att de facto vägra att lämna ut informationen kan den som

innehar den göra att det uppstår ett läge där en utomstående myndighet måste undersöka skyldigheten att lämna ut information, det vill säga tolka bestämmelserna. Denna möjlighet är viktig då det gäller att anpassa tillgången till information och sekretessintressena till varandra (se t.ex. GrUU 17/2016 rd och de utlåtanden som nämns där).

Den nationella säkerheten som ett intresse som berättigar till att ingripa i skyddet för privatlivet

Den nationella säkerheten är ett av de intressen som enligt artikel 8.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna kan berättiga till ingripande i skyddet för privatlivet. I sin rättspraxis har Europadomstolen endast sällan ifrågasatt svarandestaternas påståenden om att ingripandet har skett på grund av den nationella säkerheten. Den nationella säkerheten kan emellertid utsättas för många slags hot som är svåra att förutse eller definiera på förhand. Av detta följer att begreppet nationell säkerhet i första hand ska preciseras utifrån nationell praxis (Kennedy mot Förenade kungariket). De nationella lagstiftningarna kan emellertid inte lämna begreppet nationell säkerhet helt öppet eftersom det då inte motsvarar det krav på förutsebarhet som sätts i artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Enligt avgörandet i fallet Szabo & Vissy innebär kravet på förutsebarhet dock inte att hotsituationer måste definieras helt exakt och uttömmande på lagnivå. Utifrån avgörandet i fallet Zakharov är det däremot uppenbart att sådana händelser och situationer som utgör ett hot mot den nationella säkerheten och som därför berättigar till ingripande i de rättigheter som garanteras i artikel 8 måste beskrivas och specificeras i de nationella lagarna med en viss precision.

Staterna förefaller således ha en relativt bred prövningsmarginal för hurdan verksamhet de anser hota den nationella säkerheten och därmed kan berättiga till ett ingripande i de rättigheter som garanteras i artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Den nationella säkerheten hör av hävd till statsuveräniteten (Bucur och Toma mot Rumänien). Utifrån domstolens avgörandepraxis står det klart att åtminstone militärt försvar, bekämpning av terrorism och avvärjande av olaglig underrättelseverksamhet hör till den nationella säkerheten (bl.a. Klass mot Tyskland, Weber och Saravia mot Tyskland). Staternas prövningsrätt kan för sin del bidra till att gränsen mellan den nationella säkerheten och andra tillåtna grunder (såsom den allmänna säkerheten och förebyggande av oordning eller brott) att ingripa i de rättigheter som garanteras i artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna kan tyckas vackla från fall till fall.

Nödvändigheten att ingripa i de mänskliga rättigheterna i ett demokratiskt samhälle

Bedömningen av nödvändigheten att ingripa i de rättigheter som garanteras i artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna såväl med avseende på ett trängande samhällsbehov som proportionalitetsprincipen hör i första hand eller åtminstone i det första skedet till den nationella lagstiftaren och de nationella myndigheterna (Silver m.fl. mot Förenade kungariket, Handyside mot Förenade kungariket). När de nationella aktörerna gör denna bedömning finns det en viss prövningsmarginal och hur bred den är avgörs bland annat av vilken av rättigheterna enligt Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna som ingripandet gäller, hur djupt ingripande det är fråga om och vilket tillåtet syfte i artikel 8.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna som är den legitima grunden för ingripandet. Prövningsmarginalen är bredare än vanligt när den legitima grunden är den nationella säkerheten (Klass m.fl. mot Tyskland, Leander mot Sverige). Statens relativt omfattande prövningsrätt gäller också de konkreta medel och metoder som den använder sig av för att skydda den nationella säkerheten.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av 6 kap. 5 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 6 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder i lag 573/2019, som följer:

6 kap.

Uppgifter om verkliga förmånstagare

5 §

Den rapporteringsskyldigas, tillsynsmyndighetens och advokatföreningens rapporteringsskyldighet

Om den rapporteringsskyldiga, tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen upptäcker brister eller inkonsekvenser i de uppgifter som registrerats om den verkliga förmånstagaren i fråga om en sådan sammanslutning eller utländsk klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion som avses i detta kapitel ska denne utan obefogat dröjsmål meddela registerföraren till vilka delar uppgifterna är bristfälliga eller inkonsekventa.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av 3 och 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) det inledande stycket i 3 § 3 mom., 3 § 3 mom. 17 punkten, 3 § 7 mom. och 4 § 4 mom.,
av dem det inledande stycket i 3 § 3 mom. och 3 § 3 mom. 17 punkten, sådana de lyder i lag 576/2019, och 4 § 4 mom., sådant det lyder i lag 815/2022, och
fogas till 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag 576/2019, nya 18 och 19 punkter som följer:

3 §

Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism

---

I penningtvätsregistret får registreras namnet på den rapporterade personen och arbetsgivarens identifieringsuppgifter samt följande uppgifter om de rapporterade personerna som behövs för syftet med informationssystemet:

---

17) fotografi för identifiering av personen, om det med tanke på behandlingen av ärendet är nödvändigt att registrera ett fotografi. Också behandling av fotografier med hjälp av särskilda tekniska identifieringsmetoder är tillåten, om det är nödvändigt med tanke på behandlingen av ärendet.

18) personens politiska åsikter eller religiösa övertygelse, om registreringen är nödvändig med tanke på behandlingen av ärendet,

19) etniskt ursprung, om registreringen är nödvändig med tanke på behandlingen av ärendet.

Uppgifterna i penningtvätsregistret stryks ur registret senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att anteckningen gjordes, dock så att om de mottagna uppgifterna tagits med i en samlad utredning stryks uppgifterna senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att den samlade utredningen inleddes. Uppgifter som avses i 2 § 1 mom. 7 punkten ska strykas utan dröjsmål om frysningsbeslutet upphävs med stöd av 12 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism.

---

4 §

Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter

Uppgifterna i penningtvätsregistret får oberoende av sekretessbestämmelserna användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att skydda den nationella säkerheten. Centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter också utan begäran. Dessutom får uppgifter lämnas ut till utrikesministeriet för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism och till utmätningsmannen för skötsel av uppgifter enligt 14 § i den lagen och uppgifter enligt 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967). Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den uppgift som lämnas ut är nödvändig för att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra de uppgifter som avses i den lagen. Uppgifter får lämnas ut till Finansinspektionen, om uppgifterna är nödvändiga för utförandet av de i kreditinstitutslagen (610/2014) föreskrivna uppgifter som krävs för en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Motsvarande nödvändiga uppgifter får lämnas ut också till Europeiska centralbanken när den sköter uppgifter som avses i rådets förordning (EU) nr 1024/2013 om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut. Uppgifter kan lämnas till Europol. Sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning

av penningtvätt. Uppgifter som avses i detta moment får lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form. Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och åklagarna har rätt att få finansiell information och finansiella analyser från centralen för utredning av penningtvätt för förhindrande, avslöjande och utredning av brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att föra sådana brott till åtalsprövning.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012) en ny 8 b § som följer:

8 b §

Rätt att få information

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att för skötseln av de myndighetsuppgifter som anges i 3 § i denna lag avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter ur centralkriminalpolisens i 3 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) avsedda penningtvätsregister. Bestämmelserna om rätt att lämna ut uppgifter i 8 a § gäller inte det som bestäms i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag**om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 18 § 1 mom. 14 punkten, rubriken för 19 §, 19 § 3 punkten och 20 § 9 punkten, av dem 18 § 1 mom. 14 punkten sådan den lyder i lag 723/2019, 19 § 3 punkten sådan den lyder i lag 916/2019 och 20 § 9 punkten sådan den lyder i lag 1025/2019, samt *fogas* till 18 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1108/2006, 504/2008, 525/2009, 499/2015, 1146/2015, 529/2017, 1128/2017, 22/2018, 228/2019, 723/2019, 865/2019 och 287/2021, en ny 15 punkt, till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 916/2019, en ny 4 punkt och till 20 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1500/2011, 1128/2017, 1345/2018, 228/2019, 916/2019, 1025/2019 och 1173/2019, en ny 10 punkt som följer:

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

14) till Konkurrens- och konsumentverket sådana uppgifter om förbjudna konkurrensbegränsningar mellan näringsidkare och om missbruk av dominerande marknadsställning som kan ha betydelse vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i 5 och 7 § i konkurrenslagen (948/2011) samt av artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

15) till Patent- och registerstyrelsen då de uppgifter som lämnas ut är sådana som konstaterats i samband med skattekontroll eller i något annat sammanhang och som kan vara relevanta vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade.

19 §

Utlämnande av uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt skyddspolisen

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretessskyldigheten i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige till

3) åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt domstolar för bestämmande av det dagsbetsbelopp som avses i 2 a kap. 2 § i strafflagen,

4) skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten.

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretesskyldigheten på begäran

---

9) till Lantmäteriverket lämna ut behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) och för anteckning i det lagfarts- och inteckningsregister som avses i jordabalken (540/1995),

10) till Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter samt identifieringsuppgifter om den skattskyldige som är nödvändiga för säkerställandet av att de uppgifter om verkliga förmånstagare som registrerats med stöd av 6 kap. 4 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 5 § i handelsregisterlagen (564/2023) är korrekta och uppdaterade.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 71 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 71 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008), sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 752/2012, 611/2014, 651/2014, 1198/2014, 505/2015, 520/2016, 1442/2016, 446/2017, 1071/2017, 402/2018, 574/2019, 569/2020, 270/2021 och 524/2021, en ny 2 a-punkt som följer:

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) har Finansinspektionen utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att lämna ut information till

---

2 a) skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten,

---

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 11 punkten,
sådan den lyder i lag 690/2021, som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

---

11) polisens, Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens verksamhet vid förebyggande och utredning av brott eller för Tullens verksamhet vid förundersökningar, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats samt för skyddspolisens uppgifter när det gäller att skydda den nationella säkerheten,

---

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

7.

Lag

om ändring av 255 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 255 § 1 mom. 2
punkten, sådan den lyder i lag 253/2020, som följer:

255 §

Försäkringsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter

Utöver vad som förskrivs i offentlighetslagen har en försäkringsanstalt rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

2) till ett ministerium, Skatteförvaltningen och inrättningar eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialförsäkringssystemet och som administrerar sådana sociala förmåner som påverkas av en ersättning enligt denna lag, får i fråga om en person som fått ersättning enligt denna lag lämnas ut personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter, uppgifter om utbetalda ersättningar, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämställbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter och annan övervakning av engångskaraktär för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot den sociala tryggheten, samt till polis- och åklagarmyndigheten de ovannämnda uppgifterna, om de är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal samt till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

8.

Lag

om ändring av 205 § i lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) rubriken för 205 § och 205 § 3 mom., av dem 205 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1247/2016, som följer:

205 §

Utlämnande av uppgifter för utredning av brott och missbruk samt för skyddande av den nationella säkerheten

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till den del dessa är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal samt till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

9.

Lag

om ändring av 22 b § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 22 b § 2 mom., sådant
det lyder i lag 542/2012, som följer:

22 b §

Sysselsättningsfondens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

---

Sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av denna paragraf får lämnas vidare för utredande av brott och väckande av åtal samt till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Förnamn Efternamn

..minister Förnamn Efternamn

1.

Lag**om ändring av 6 kap. 5 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 6 kap. 5 § 1 mom., sådant det lyder i lag 573/2019, som följer:

Gällande lydelse

6 kap.

Uppgifter om verkliga förmånstagare

5 §

Den rapporteringsskyldigas, tillsynsmyndighetens och advokatföreningens rapporteringskyldighet

Om den rapporteringsskyldiga, tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen upptäcker brister eller inkonsekvenser i de uppgifter som registrerats om den verkliga förmånstagaren i fråga om en sådan sammanslutning eller utländsk klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion som avses i detta kapitel ska denne *anmäla detta till* registerföraren utan obefogat dröjsmål.

Föreslagen lydelse

6 kap.

Uppgifter om verkliga förmånstagare

5 §

Den rapporteringsskyldigas, tillsynsmyndighetens och advokatföreningens rapporteringskyldighet

Om den rapporteringsskyldiga, tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen upptäcker brister eller inkonsekvenser i de uppgifter som registrerats om den verkliga förmånstagaren i fråga om en sådan sammanslutning eller utländsk klassisk trust eller liknande juridisk konstruktion som avses i detta kapitel ska denne utan obefogat dröjsmål *meddela* registerföraren *till vilka delar uppgifterna är bristfälliga eller inkonsekventa*.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 3 och 4 § i lagen om centralen för utredning av penningtvätt**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) det inledande stycket i 3 § 3 mom., 3 § 3 mom. 17 punkten, 3 § 7 mom. och 4 § 4 mom., av dem det inledande stycket i 3 § 3 mom. och 3 § 3 mom. 17 punkten, sådana de lyder i lag 576/2019, och 4 § 4 mom., sådant det lyder i lag 815/2022, och *fogas* till 3 § 3 mom., sådant det lyder i lag 576/2019, nya 18 och 19 punkter som följer:

Gällande lydelse

3 §

Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Föreslagen lydelse

3 §

Registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I penningtvättsregistret får registreras namnet på den rapporterande personen och arbetsgivarens identifieringsuppgifter samt följande uppgifter om den rapporterade personen som behövs för syftet med informationssystemet:

17) fotografi, om det med tanke på behandlingen av ärendet är nödvändigt att registrera ett fotografi.

ny 18 §
ny 19 §

Rapporten och uppgifterna i den stryks i penningtvättsregistret tio år från det att anteckningen om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism gjordes. Uppgifter som avses i 2 § 1 mom. 7 punkten ska strykas utan dröjsmål om frysningsbeslutet upphävs med stöd av 12 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism.

I penningtvättsregistret får registreras namnet på den rapporterande personen och arbetsgivarens identifieringsuppgifter samt följande uppgifter om de rapporterade personerna som behövs för syftet med informationssystemet:

17) fotografi *för identifiering av personen*, om det med tanke på behandlingen av ärendet är nödvändigt att registrera ett fotografi. *Också behandling av fotografier med hjälp särskilda tekniska identifieringsmetoder är tillåten, om det är nödvändigt med tanke på behandlingen av ärendet.*

18) *personens politiska åsikter eller religiösa övertygelse, om registreringen är nödvändig med tanke på behandlingen av ärendet,*

19) *etniskt ursprung, om registreringen är nödvändig med tanke på behandlingen av ärendet.*

Uppgifterna i penningtvättsregistret stryks ur registret senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att anteckningen gjordes, dock så att om de mottagna uppgifterna tagits med i en samlad utredning stryks uppgifterna senast vid utgången av det kalenderår då tio år har förflutit från det att den samlade utredningen inleddes. Uppgifter

Gällande lydelse

4 §

Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter

Uppgifterna i penningtvätsregistret får oberoende av sekretessbestämmelserna användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att skydda den nationella säkerheten. Centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter också utan begäran. Dessutom får uppgifter lämnas ut till utrikesministeriet för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism och till utmätningsmannen för skötsel av uppgifter enligt 14 § i den lagen och uppgifter enligt 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967). Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den uppgift som lämnas ut är nödvändig för att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra de uppgifter som avses i den lagen. Uppgifter kan lämnas till Europol. Sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt. Uppgifter som avses i detta moment får lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form. Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och åklagarna har rätt att få finansiell information och finansiella

Föreslagen lydelse

som avses i 2 § 1 mom. 7 punkten ska strykas utan dröjsmål om frysningsbeslutet upphävs med stöd av 12 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism.

4 §

Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter

Uppgifterna i penningtvätsregistret får oberoende av sekretessbestämmelserna användas och lämnas ut endast för att förhindra, avslöja och utreda samt till undersökning föra penningtvätt och finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fåtts eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att skydda den nationella säkerheten. Centralen för utredning av penningtvätt får lämna ut uppgifter också utan begäran. Dessutom får uppgifter lämnas ut till utrikesministeriet för skötsel av uppgifter enligt 9 § i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism och till utmätningsmannen för skötsel av uppgifter enligt 14 § i den lagen och uppgifter enligt 2 b § i lagen om uppfyllande av vissa förpliktelser som grundar sig på Finlands medlemskap i Förenta Nationerna och Europeiska unionen (659/1967). Uppgifter får lämnas ut också till en behörig tillsynsmyndighet och en advokatförening som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, om den uppgift som lämnas ut är nödvändig för att den behöriga tillsynsmyndigheten eller advokatföreningen ska kunna utföra de uppgifter som avses i den lagen. *Uppgifter får lämnas ut till Finansinspektionen, om uppgifterna är nödvändiga för utförandet av de i kreditinstitutslagen (610/2014) föreskrivna uppgifter som krävs för en bedömning av risken för penningtvätt och finansiering av terrorism. Motsvarande nödvändiga uppgifter får lämnas ut också till Europeiska centralbanken när den sköter uppgifter som avses i rådets förordning (EU) nr 1024/2013*

Gällande lydelse

analyser från centralen för utredning av penningtvätt för förhindrande, avslöjande och utredning av brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att föra sådana brott till åtalsprövning.

Föreslagen lydelse

om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut. Uppgifter kan lämnas till Europol. Sådant beslut om utlämnande av uppgifter som avses i detta moment fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt. Uppgifter som avses i detta moment får lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form. Polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och åklagarna har rätt att få finansiell information och finansiella analyser från centralen för utredning av penningtvätt för förhindrande, avslöjande och utredning av brott som avses i bilaga I till Europolförordningen och för att föra sådana brott till åtalsprövning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen om tillsyn över utlänningars företagsköp (172/2012) en ny 8 b § som följer:

Gällande lydelse

ny 8 b §

Föreslagen lydelse

8 b §

Rätt att få information

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att för skötseln av de myndighetsuppgifter som anges i 3 § i denna lag avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter ur centralkriminalpolisens i 3 § i lagen om centralen för utredning av pen-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

ningtvätt (445/2017) avsedda penningtvättsregister. Bestämmelserna om rätt att lämna ut uppgifter i 8 a § gäller inte det som bestäms i denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999) 18 § 1 mom. 14 punkten, rubriken för 19 §, 19 § 3 punkten och 20 § 9 punkten, av dem 18 § 1 mom. 14 punkten sådan den lyder i lag 723/2019, 19 § 3 punkten sådan den lyder i lag 916/2019 och 20 § 9 punkten sådan den lyder i lag 1025/2019, samt *fogas* till 18 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 1108/2006, 504/2008, 525/2009, 499/2015, 1146/2015, 529/2017, 1128/2017, 22/2018, 228/2019, 723/2019, 865/2019 och 287/2021, en ny 15 punkt, till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 916/2019, en ny 4 punkt och till 20 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1500/2011, 1128/2017, 1345/2018, 228/2019, 916/2019, 1025/2019 och 1173/2019, en ny 10 punkt som följer:

Gällande lydelse

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

14) till Konkurrens- och konsumentverket sådana uppgifter om förbjudna konkurrensbe-gränsningar mellan näringsidkare och om missbruk av dominerande marknadsställning som kan ha betydelse vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i 5 och 7 § i konkurrenslagen (948/2011) samt av artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

Föreslagen lydelse

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan trots bestämmelserna om sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

14) till Konkurrens- och konsumentverket sådana uppgifter om förbjudna konkurrensbe-gränsningar mellan näringsidkare och om missbruk av dominerande marknadsställning som kan ha betydelse vid tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i 5 och 7 § i konkurrenslagen (948/2011) samt av artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

Gällande lydelse

ny 15)

-----
19 §*Utlämnande av uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter*

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretessskyldigheten i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige till

3) åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt domstolar för bestämmande av det dagsbotsbelopp som avses i 2 a kap. 2 § i strafflagen.

ny 4)

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretessskyldigheten på begäran

9) till Lantmäteriverket lämna ut behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) och för anteckning i det lagfarts- och inteckningsregister som avses i jordabalken (540/1995).

ny 10)

Föreslagen lydelse

15) till Patent- och registerstyrelsen då de uppgifter som lämnas ut är sådana som konstaterats i samband med skattekontroll eller i något annat sammanhang och som kan vara relevanta vid säkerställandet av att registeruppgifterna om verkliga förmånstagare är korrekta och uppdaterade.

-----
19 §*Utlämnande av uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt skyddspolisen*

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretessskyldigheten i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige till

3) åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt domstolar för bestämmande av det dagsbotsbelopp som avses i 2 a kap. 2 § i strafflagen,

4) skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten.

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretessskyldigheten på begäran

9) till Lantmäteriverket lämna ut behövliga uppgifter om betalning av överlåtelseskatt för anteckning i den aktiebok som avses i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009) och för anteckning i det lagfarts- och inteckningsregister som avses i jordabalken (540/1995),

10) till Patent- och registerstyrelsen lämna ut sådana beskattningsuppgifter samt identifieringsuppgifter om den skattskyldige som är nödvändiga för säkerställandet av att de uppgifter om verkliga förmånstagare som registrerats med stöd av 6 kap. 4 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse
av terrorism och 5 § i handelsregisterlagen
(564/2023) är korrekta och uppdaterade.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 71 § i lagen om Finansinspektionen

I enlighet med riksdagens beslut
 fogas till 71 § 1 mom. i lagen om Finansinspektionen (878/2008), sådant det lyder delvis
 ändrat i lagarna 752/2012, 611/2014, 651/2014, 1198/2014, 505/2015, 520/2016, 1442/2016,
 446/2017, 1071/2017, 402/2018, 574/2019, 569/2020, 270/2021 och 524/2021, en ny 2 a-punkt
 som följer:

Gällande lydelse

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om of-
 fentlighet i myndigheternas verksamhet
 (621/1999) har Finansinspektionen utan hin-
 der av sekretessbestämmelserna rätt att lämna
 ut information till

ny 2 a)

Föreslagen lydelse

71 §

Rätt och skyldighet att lämna ut information

Utöver vad som föreskrivs i lagen om of-
 fentlighet i myndigheternas verksamhet
 (621/1999) har Finansinspektionen utan hin-
 der av sekretessbestämmelserna rätt att lämna
 ut information till

2 a) skyddspolisen för förebyggande av
 brott som hör till dess verksamhetsområde
 och för skyddande av den nationella säker-
 heten,

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag**om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 11 punkten,
sådan den lyder i lag 690/2021, som följer:

Gällande lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

11) polisens, Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens verksamhet vid förebyggande och utredning av brott eller för Tullens verksamhet vid förundersökningar, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats,

Föreslagen lydelse

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

11) polisens, Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens verksamhet vid förebyggande och utredning av brott eller för Tullens verksamhet vid förundersökningar, om det maximistraff som föreskrivs för brottet är fängelse i minst ett år och brottet misstänks ha begåtts inom organisationens verksamhet eller genom att organisationen har utnyttjats *samt för skyddspolisens uppgifter när det gäller att skydda den nationella säkerheten,*

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag**om ändring av 255 § i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) 255 § 1 mom. 2
punkten, sådan den lyder i lag 253/2020, som följer:

Gällande lydelse

255 §

Försäkringsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter

Utöver vad som förskrivs i offentlighetslagen har en försäkringsanstalt rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

2) till ett ministerium, Skatteförvaltningen och inrättningar eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialförsäkringssystemet och som administrerar sådana sociala förmåner som påverkas av en ersättning enligt denna lag, får i fråga om en person som fått ersättning enligt denna lag lämnas ut personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter, uppgifter om utbetalda ersättningar, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter och annan övervakning av engångskaraktär för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot *socialskyddet*, samt till polis- och åklagarmyndigheten de ovannämnda uppgifterna, om de är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal,

Föreslagen lydelse

255 §

Försäkringsanstaltens rätt att lämna ut uppgifter

Utöver vad som förskrivs i offentlighetslagen har en försäkringsanstalt rätt att, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten att få information, lämna ut uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

2) till ett ministerium, Skatteförvaltningen och inrättningar eller sammanslutningar som sköter det lagstadgade socialförsäkringssystemet och som administrerar sådana sociala förmåner som påverkas av en ersättning enligt denna lag, får i fråga om en person som fått ersättning enligt denna lag lämnas ut personbeteckning och övriga identifieringsuppgifter, uppgifter om utbetalda ersättningar, uppgifter om arbetsgivaren och andra härmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för samkörning av personuppgifter och annan övervakning av engångskaraktär för att utreda brott och missbruk som riktar sig mot den *sociala tryggheten*, samt till polis- och åklagarmyndigheten de ovannämnda uppgifterna, om de är nödvändiga för att utreda brott och väcka åtal *samt till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten*,

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag**om ändring av 205 § i lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) rubriken för 205 § och 205 § 3 mom.,
av dem 205 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1247/2016, som följer:

Gällande lydelse

205 §

*Utlämnande av uppgifter för utredning av
brott och missbruk*

Föreslagen lydelse

205 §

*Utlämnande av uppgifter för utredning av
brott och missbruk samt för skyddande av
den nationella säkerheten*

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till den del dessa är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal.

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att till förundersöknings- och åklagarmyndigheterna lämna ut uppgifter som nämns i 2 mom. till den del dessa är nödvändiga för utredande av brott och väckande av åtal *samt till skyddspolisens för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 22 b § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 22 b § 2 mom., sådant
det lyder i lag 542/2012, som följer:

Gällande lydelse

22 b §

Sysselsättningsfondens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

---

Sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av denna paragraf får lämnas vidare för utredande av brott och väckande av åtal. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs.

Föreslagen lydelse

22 b §

Sysselsättningsfondens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

---

Sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av denna paragraf får lämnas vidare för utredande av brott och väckande av åtal *samt till skyddspolisen för förebyggande av brott som hör till dess verksamhetsområde och för skyddande av den nationella säkerheten*. Uppgifterna ska utplånas genast när de inte längre behövs.

Denna lag träder i kraft den 20 .

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

FINANSMINISTERIET
Snellmansgatan 1 A
PB 28, 00023 Statsrådet
Telefon 0295 160 01
finansministeriet.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-637-4 (pdf)

Augusti 2023